

muusika

Nr 7
juuli
2008
hind 29.-

Kes või
mis on
PaukenEst?

**Kadri
Hunt**

Bob Dylan,
Lou Reed ja
Jaco Pastorius

mõnus
muusika
kaunis
keskkonnas

VIRU FOLK

8.-10. august

Käsmu

HOVEN DROVEN (SWE) ✓ **ANGELIT** (FIN)

A Le Coq esitleb:

✓ **TÕNIS MÄGI & RIHO SIBUL** ✓

LAURI SAATPALU & PEETER REBANE

✓ **LIISI KOIKSON & HELLETUSED** ✓ **VÄGILASED** ✓

SIIRI SISASK ✓ **JÄÄBOILER** ✓ **JOHANSON & VENNAD**

MARKO MATVERE & VLÜ ✓ **ANU & TRIINU TAUL** ✓ **HENRY LAKS**

NIKNS SUNS ✓ **OORT** ✓ **DISKREETSE MANGO TRIO** ✓

CHALICE ✓ **VIRVE KÖSTER**

BONZO ✓ **ZETOD** ✓ **JAAN PEHK** ✓ **VIRRE+** ✓ **RO:TORO** ✓ **ASTRID BÖNING**

Kooride eri:

Grammy nominent **ENSEMBLE 96** Norrast

ja Laululahingu võitja **SUISAPÄISA** folgi erikavaga

ja paljud teised...

+ filmi-, foto- ja luuleprogramm

Vaata lisa: www.virufolk.ee

Suurtoetaja

Piletid eelmüügis Piletilevi ja Statoili müügipunktides üle Eesti!

ilm.ee
ilmategija internetis

everyday.com

CV
KESKUS

muusa

Postimees

www.ee
Siit algab internet!

NADALALEHT

EXPRESS
1182

KUKU

MEIRA
15
AUGUSTI PEETSI

digireklaam

KV.EE
KINNISVARAWEB

OSTA.EE

horisont

EESTI LOODUS

LOODUSE-
SÖBER

seitse

1182

KUKU

MEIRA

Intro 7/2008

Saabunud on Eestimaa lühike ja ilus suvi. Kuigi täiuslik muusikakunst ei ammenda end kunagi, tekib suvel sageli tunne, et mõnda aega võiks muusikaga vahet pidada ning kuulata linnulaulu, mere kohinat ja tuule hääli.

Aga muusikagi tuleb suvel kontserdipaikade seinte vahelt välja. Suure-Jaani muusikafestivalil toimub Hüpasaare soosaarel päikesetõusukontsert ning Lõhavere linnamäel kantakse ette Villem Kapi ooper "Lembitu". Tulevad ooperiettekanded Kuressaare lossi õuel, erinevais stiilides vabaõhu muusikafestivale jätkub üle terve Eesti. Ootamatud kohad pakuvad ootamatuid elamusi. Nautigem neid!

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Körver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetuse aadress: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon **66 757 88**
Kodulehekülj: **muusika.kul.ee**
Trükitud **Tallinna Raamatutrükikojas**
Laki 26, 12915 Tallinn
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 6662535, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679

Otsekorraldus **21** krooni number
Aastatellimus **295** krooni

Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimuse soodushind 215 krooni. Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee, herje@ema.edu.ee,
6675 788, 55 56 18 94

Kadri Hunt
FOTO KAUPU KIKKAS

KAVA

SOOLO

2 Sakarias Leppik. Hunt, kes hüüab hoolima.
Intervjuu Kadri Hundiga

BAGATELLID

8 Mirjam Tally. Uudiseid maailmast

IMPRESSIOONID

10 Mart Juur. Bob Dylan hullutas Tallinna
11 Kristina Körver. EMTA doktorantide apokalüptilised ooperid
14 Marju Riisikamp. Maailm kui tervik ja kunsti-de süntees. Türi kevadfestivalist
17 Ester Eggert. Festival "Visioon" tõi kultuuri koju kätte
18 Piret Rips. Üks ebatüüpiline missa. Urmas Sisaski Missa nr 5 "Chateau Rocher" esiettekannet
19 Piret Rips. Kevadkontsert noortelt interpreetidelt. Kontsert Tallinna Filharmoonia sarjast "Noored dirigendid"

UVERTÜÜR

20 Kristina Körver. Kvartett küll, aga...
Intervjuu ansambliga PaukenfEst

MEDITATSIOON

23 Grete Ling. Minu elamus eesti muusikast

MODULATSIOON

24 Madli-Liis Parts, Liisa Hirsch. Moersi festival katsetab publiku taluvuspiire

RUBATO

26 Triin Tael. Veel üks legend eesti rockisuves.
Lou Reed Linnahallis

HOMMAGE

27 Ivo Heinloo. Kaksikümne aastat jazzi viimase superstaari lahkumisest.
Brian Melvin meenutab Jaco Pastoriust
28 Alo Põldmäe. 100 aastat Laulu ja Mängu Lehe taasilmumisest

BAGATELLID

31 Uudiseid Eestist

MELOMAAN

34 Heliplaadide tutvustus

COLLAGE

38 Valik juuli ja augusti muusikasündmusi

muusika

SOOLO

Hunt, kes hüüab hoolima

Intervjuu Kadri Hundiga

SAKARIAS LEPPIK
muusik ja vaimulik

Sisuliselt algas meie intervjuu Kadri Hundiga juba telefoni teel aega kokku leppides. Kadri oli intervjuule juba mõelnud. Ta soovis lisaks pelgale trehvamise aja sättimisele anda ka pisiselgitud, mida ta tahaks selles intervjuus omalt poolt näha. Esmapilgul oleks nagu tegemist hoopis toimeka ja tegusa kooliõpetaja, mitte sügavusse kaevuva muusikuga, kellena olen Kadrit tundma õppinud. Ta on mõlemat. Ja just need kaks iseloomujoont koos on tõstnud Kadri 2009. aasta üldlaulupeo mudilas-kooride üldjuhiks.

Mõmmina lasteaiapeol.

“Entel-tenteli” ajastu. Millest unistas väike Kadri, kui muusika kõrvale jätta? Kelleks tahtis saada?

Kust mina enam mäletan? Tead, see oli see laulva tüdruku ja muusikutest vanemate asi: kui ikka lasteaiakohti polnud, siis veeti laps igale poole kaasa. Kolmeaastane pägalik laulis niisiis ansambli Elektra proovides kaasa ja sai aeg-ajalt kontsertidel ka soololaulu. Ja nii nägi Sirje Kuusk mind Kalevi spordihallis esinemas, sealt tuli kutse “Entel-tentelisse”. Aga kelleks saada? Noh, Kuuse-tüdrukud käisid balletitunnis ja neil olid väga ilusad balletikingakesed. Mäletan end kodus ütlevat, et tahaksin saada baleriiniks. Õnneks tegi ema mulle kiiresti selgeks, et minu kasvu baleriini jaoks ei leidu partnerit. Olin veel ka sellist pontsakat tüüpi... Meenub seik, et kuu aega sain siiski olla lasteaias, seal etendatavas näidendis ei antud mulle mitte printsessi, vaid karumõmmi osa. Aga ma ei tahtnud teps mitte karumõmm olla. Tahtsin olla printsess. Ema siis kaunistas mu karukostüümi servad litritega, õmbles oma pitspluusist mulle valge žaboo ja heegeldas valged sukkpüksid. Jalga sain toredad tuttidega sussid. Siis lõpuks soostusin mõmmi rolliga.

Pean ütlema, et mul oli väga õnnelik lapsepõlv. Vanemad tegid kõike koos – ansambleid, estraadiõudusid, lasteetendusi. Olen olnud selle kõige sees. Kasvades astunud ikka sama sammu, et meistrid, sellid, õpipoisid. Ikka lavatöö ja õpetajatöö, sekka ka veidi heliloomingut. Ja hiljem on see edasi kandunud nii, et ka mina olen oma lapsi ikka kampa võtnud. Alates sellest, et kui nad veel koolis ei käinud, esinesime Õpetajate Maja “Päkapikumaal”, hiljem löid lapsed kaasa sealsetes lastemuusikalides, mille autor oli enamasti minu isa (vahel tegin ka mina mõned laulud) ja lavastaja minu ema. Tütar Mari on maast madalast mänginud Miikaeli poistekoori pillirühmas mitmesuguseid keelpille ning 13-aastasest saadik olnud ka ansambli Hüüd & Hääl “esimene viiul”, tema õpingud Inglismaal on meie ühistegevuse hetkel katkestanud. Mihkliga salvestasime mõni aeg tagasi Veljo Tormise Viis regilaulu häälele ja klaverile.

Kaheksakümnendate algul täheldavad kroonikad sinu ühistegevust Metodisti kiriku muusikutega. Kui kaua kestis su koostöö metodistide kooriga Sela ja millist muusikat te pääsjalikult tegite?

Sattusin metodisti kirikusse 1980. aastal. Tegime enne seda nelja tüdrukuga ansamblit nimega Kooli-prii. No kuule, oli ju disko õitseae! Ja siis veel olümpia-aasta ja sellega seotud kultuuriprogrammid. Et meie vokaalsed oskused olid ebaühtlased, tekkis vajadus hääleseade järele. Nii küsis mu isa, kes meid juhendas, Uno Naissoo käest, et kes võiks kergemuusika puhul hääleseadajaks olla. Naissoo vastas, et tema küll kedagi teist ei tea kui Marju Kuut. Marju oli väga värvikas isiksus; et mina olin *soul*'i ja *funk*'i fänn, saime temaga ruttu ühele lainele. Ehkki Marju lahkus Eestist üsna varsti, õppisin temalt palju. Sisuliselt ei ole ma Selas kunagi osalenud, küll aga esinesin mõnel korral koos nendega “merekas” (*Mere puiesteel asuv seitsmenda päeva adventistide palvela, mida toona kasutas ka Tallinna metodisti kogudus – S. L.*). Sinna kutsus Marju mind tihti kaasa, see oli võimalus koos laulda, ja kindlasti tahtis ta mind ka kirikusse tuua. Žanriliselt võiks sealse muusika gospeli alla liigitada. Olgu veel öeldud, et tolleagsest Marju saatebändist kasvas hiljem Taavo Rummeli juhtimisel välja ansambel Psalm 102.

Nüüd siis Linnamuusikud ja Heinavanker elik vanamuusika. Teeme juttu.

Mul ei ole oma elus kunagi olnud vaja teha väga drastilisi valikuid. Ma pole mingi fatalist, ent kõik, millega praegu tegelen, on mu ees kuidagi ise lahti rullunud. On olnud ainult kaks võimalust: kas seda rada mööda edasi minna või hakata otsima midagi muud. Hea näitena tooksin järgmise seiga: koolipõlves kinkis vanaema mulle hea tunnistuse eest oma kuldserveadega “Uue lauluraamatu”. Ma ei osanud kingitusest toona midagi arvata – külgedelt oli ilus kuldne küll, aga sees olid imelikus vanaaegses kirjas veidra sõnastusega tekstid. Viimasel viieteistkümnendal aastal on see lauluraamat olnud minu peaaegu igapäevane töövahend.

Disko õitseajal ansamblis Kooli-prii.

“Ansambel Heinavanker on oma nime saanud Boschi kuulsal altarimaali järgi, millel kujutatakse muusikuid tohutu heinakoorma otsas inglī ja saatana vahel. Paar aastat tagasi andsime kontserdi Messdorfi kirikus Saksamaal, kus meie suureks üllatuseks oli altari ette toodud päris heinu täis vanker! Muidugi ei saanud me jätta kasutamata võimalust sellist dekoratsiooni koos lauljatega fotole jäädvustada.”

Sealt võib leida tekste enamikule eesti rahvakoraalidele, mida olen nii üksi kui ka mitmesugustes koosseisudes palju esitanud ja neist isegi teadustöö kirjutanud.

Linnamuusikutega seotult on kurioosum selles, et mind ei ole sellesse ansambelisse kunagi kutsunud. Ükskord tuli mulle külla Kaja Post ja kutsus mind Vanalinna Muusikamajas loodava poistekoorigi juurde tööle. Kui olin Lydia Rahula kõrval abidirigendina mõnda aega tegutsenud, kuulsin kord proovi tulles Muusikamaja saalis laulu, mis mind eriliselt köitis. (*Kadri silmad lõövad vilama.*) Need olidki Linnamuusikud, parajasti kõlas üks rahvakoraal, ei mäleta enam, kas “Mu süda, ärka üles” või “Ma tänan Sind”. Ja kuidagi läks nii, et Taivo (*Taivo Niitvägi – S. L.*) kutsus mind appi salvestama. Ja siis olingi ühel hetkel ansambelis sees. Asjaolu, et sattusin Linnamuusikute juurde, suunas mind esimese konkreetse kokkupuuteni gregooriuse lauluga. Olen selle eest Taivole väga tänulik. Ka rahvakoraalidega kohtusin kõigepealt just Linnamuusikutes. Heinavankris on lisandunud renessanssmuusika, eriti Johannes Ockeghemi teoste näol.

Agaga miks nimelt vanamuusika? Seitsmendas klassis tekkis mul probleem randmega, lastemuusikakool jäi lõpetamata ja et arstid klaverimängu lootusi ei andnud, pidin loobuma muusikakõrghariduse omandamise mõttest. Tänu järjekordsele õnnelikule juhusele (jälle üks lahtirulluv teeots!) sain käe keskkooli lõpus siiski sedavõrd korda, et intensiivse tööga tegin konservatooriumi koorijuhtimise eriala sisseastumiseksamid ära. Muusikakeskkoolist tulnuile oli konservatoorium kuidagi loomulik samm, nad olid seal õpitavat teatud määral juba läbi “nämmunud”, minu jaoks oli see kõik aga väga huvitav, ahmising pakuatavat täiel rinnal.

Koorijuhtide lõpueksamite kavad olid üles ehitatud nii, et üks nõukogude autori teos, üks eesti helilooja teos, mingi suurvorm ja polüfooniline teos, näiteks Bach. Kusjuures kõike seda muusikat lauldi kuidagi ühtemoodi. Just seetõttu tekkis huvi uurida, kuidas seda varasemat muusikat siis ikkagi lauldi. Materjale ei olnud ju kusagilt saada ja koorijuhtimise eriala õppejõud tõstsid ka käpad

püsti. Läksin siis tipa-tapa Hortuse juurde (*vanamuusikaansambel Hortus Musicus – S. L.*). Sealt sain juhatast Tarmo Toomilt ja Riho Ridbeckilt. Praegu tundub mu toonane diplomitöö vanamuusika laulmisest küll üsna algeline, ent töö käigus tekkis mingi ahmane arusaam, et vanamuusika maailm on üks põnev asi ja et ma tahaksin sellest rohkem teada ning sellega kontakti saada. Algus oli tehtud.

Ja üks huvitav fakt veel seoses selle kirjatööga. Materjalide otsinguil leidsin ajakirjast *Early Music* toleaeegse tuntud vanamuusikalaulja Andrea von Rammī (Eestis elanud von Rammide sugulane!) artikli, mida huviga lugesin ja kasutasin. Hiljem, juba Linnamuusikutes lauldes kohtusime temaga Saksamaal ja mul avanes võimalus temalt laulutunde võtta. Eestis pole vanamuusika laulmist kahjuks võimalik õppida, hääleseade osas on mind juba aastaid enim aidanud ja juhendanud EMTA õppejõud Vilja Sliževski.

Vox Clamantis – üksinda meeste keskel. Kas see loob sulle turvatunde?

Jaani-Eigiga (*ansambli Vox Clamantis kunstiline juht Jaan-Eik Tulve – S. L.*) oli lugu selline, et enne temaga tutvumist olin saanud Toivo Tulevilt väikesi suuniseid gregooriuse laulu neumaatika osas ja see tundus mulle põnev. Kui selgus, et Jaan-Eik peab konservatooriumis loenguid gregoriaani semioloogiast, läksin huviga kuulama ja sealt ta mind Vox Clamantisesse kutsus. (*Kadri liitumine Vox Clamantisega toimus kuidagi väga loomuldas ja olm, et naine ansambli laeva astus, ei muutnud kedagi meist ebausklikuks. Vastupidi, karmi-hellakäelise Kadri soovitusel laulude intoneerimisel on võimaldanud tihti ennast rohkem kokku võtta kui muidu – S. L.*)

Enamasti on nii, et lauljaid naisi on palju ja mehi vähe. Vox Clamantis aga... No ma ei ole ka väga klassikaliselt naiselik naisterahvas. (*Kelmikas naeratus silmanurgast on Kadri kaubamärk.*) Lapsepõlveski olin tihti ainus tüdruk poiste seltskonnas – mitte et ma poleks tahtnud tüdrukutega mängida, aga ümberkaudu olid lihtsalt kõik poisid. Kui nemad sõitsid minu kokkupandava jalgrataga, siis mina nende võrriidega. Naised on minu arvates sageli, kuidas nüüd öelda... kuidagi raamatupidajaliku mõtlemisega, nad mõtlevad väiksemates ühikutes. Mulle tundub, et mehed mõtlevad pikemates üksustes ja suudavad jääda ka keerulistes olukordades rahulikult kaalutlevaks. Mulle meeldib asju arutada meheliku positsioneerimisega.

Hüüd & Hää – kas see koosseis on sinu jaoks nostalgiline, st meenutab ansamblit Psalm 102?

Ei meenuta. Hüüd & Hää esitab rahvakoraale, Psalm 102 repertuaaris olid originaallood ja gospelmuusika. Nostalgia on Hüüd- ja minu jaoks siiski ka. Meil on Taavoga (*Taavo Remmel – S. L.*) olnud alati väga hea sisemine klapp. Oleme koos igasugu muu-

Oluline on, et igasugune töö käiks armastuse õhkkonnas. Ka riidlemine ja pahandamine, ilma milleta tihti lihtsalt ei saa või ei oska, peab toetuma armastuse vundamendile.

**"Mul on suur au, et saan laulupeo kujundamise juures nõu ja jõuga kaasa lüüa."
Hetk 2007. aasta laulupeolt.**

sikaasju ajanud. Kui on vaja mingit projekti kokku panna, kas või ajutist, alustan alati Taavost. Mul on ikka olnud selline tunne, et mul on oma bassimees. (Ja nüüd teeb Kadri kavala näo.) Tunne me teineteise mõtteviisi ja veidrusi.

Hüüd & Hääl sai alguse Kassari kabelist, kuhu mind esinema paluti. Kutsusin Taavo appi, tema ettepanekul ka Mart Soo. Ja hiljem hakkas ta peale ajama, et trummidega koos oleks bassi ikka mõnusam mängida, asi päädis klahvpillide lisamisega.

**Püha Miikaeli poistekoor. Kuidas postmodernismi ja ilmalikus-
tunud Eestise sündinud noorsandid vaimulikkude muusikat
vastu võtavad? Kas see neile ka midagi tähendab või laulavad
niisama ära?**

Ma arvan, et sellega on nii ja naa. Püüame neile pakkuda mitmesugust muusikat: nii seda, mis kergem seedida, kui ka seda, mis rohkem hingele kasuks tuleb. Poisid omandavad näiteks gregooriuse laulu neumasid väga lihtsalt ja loomulikult. Ladina keel võib-olla on mõnikord raskevõitu, aga kui luua lingvistilisi seoseid inglise keelega, mida nad kõik õpivad, läheb ka see lihtsamalt. Olen täiesti veendunud, et see muusika poeb hinge ja puudutab neid praegu nõnda, et kunagi tulevikus jääb ehk mõni sigadus tegemata... Mul on tunne, et laste õpetamine läheb üldiselt kogu aeg raskemaks. Aja tempo kiireneb ja sellega koos ühiskonnaprotsessid. Õpetajatöö vajab õpetamisoskuse kõrval üha enam psühholoogioskust.

Tore, et Vanalinna Hariduskolleeegiumi Muusikakoolis tahtakse õpetamas näha võimalikult palju tegevmuusikuid. Mõistetakse, et kõik kontserdikogemused ja emotsioonid jõuavad ringiga õpilasteni, isegi kui õpetaja nende kogumiseks aeg-ajalt ära käib. Olen õnnega koos, et mul on selline abidirigent nagu Maret Alango, kelle hoolde võin nii Miikaeli laulupoisid kui ka raadio laululapsed oma kontserdireiside ajaks rahuliku südamega usaldada.

**Ja raadio laululapsed? Mudilastega tegelemine on paras
rähklemine. Mis sind selle juures võlub? Sest küpset vilja sa ju
niipea ei näe...**

Raadio laste laulustuudios on tegutsemiseks lihtsalt veidi teised

vahendid. Poistekooriga sarnaselt püüame ka raadios vastukalduks üha enam vohavale julmusele ja ignorantsusele õpetada lapsi hindama headust ning ilu. Eks kõik need, kes püüavad tulevasele põlvkonnale õpetada hoolivust ja vaimuse väärtustamist, ole omamoodi don Quijoted. Kui Miikaeli poistekooris toimub see läbi vaimuliku laulu ja rahvamuusika, siis raadio laululaste juures lastemuusika kaudu. Ma üritan nii siin kui seal sisendada õpilastesse arusaama, et tuleb kasutada oma andeid – neid arendada, lihvida ja nende abil inimesi rõõmustada, tõsta neid kõrgemale.

Raadio laululastega on meil ka see missioon, et salvestame eesti lastelaulude paremiku. Autoriplaatide idee tuli Tiit Kikaselt ja praegu oleme tegemas omamoodi eesti lastelaulude "audioentsüklopeediat". CD-dele on saanud Rein Rannapi, Olav Ehala, Märt Hundi, Tiit Kikase ja René Eespere lastelaulud, detsembris valmib plaat minu ja Mart Siimeri lastemuusikaga, järgmine koostöö tuleb Piret Ripsiga. Nii et viljad on juba praegu. Pealegi on rõõm näha, kuidas mitmedki laululapsed päris lauljateks kasvavad: Arete Teemets õpib Roomas klassikalist laulu, Iris Vesik teeb kerge- muusika vallas soolokarjääri, paljud endised raadio laululapsed ja ka poistekoori kasvandikud laulavad laulukoorides, teevad bände...

**1996. aastal tulid Jaak Sooääre soovitusel püünele eurolauluga
"Me rõõm ei kao". Mis sunnib küll paadunud vanamuusika ja
vaimuliku rahvalaulu interpreti tegema sellist kõrvalehüpet
ja reveranssi europopi žanrile?**

Täiesti valesti püstitatud küsimus. Olen kogu aeg teinud kõrvalt popmuusikat. 1996 ilmus kassett "Vaikus on hea" mu oma lauludega. "Me rõõm ei kao" oli ingliskeelsena juba enne euroviisilust valmis, aga avalikult esitamata. Tegin seda veidi ümber, et mahuks kolme minuti sisse, ja tolleaegsete nõudmiste kohaselt tegin laulule ka eestikeelsed sõnad. Pealegi ei olnud siis Euroviisioon muutunud veel tsirkuseks... Mu laulud polnud ka lihtviisiline tantsumuusika, vaid pigem ballaadilikud, pisut rohkem läbikomponeeritud, mis vajasid ehk "täiskasvanulikumat" kuulajat.

Nüüd ei ole ma juba õige mitu aastat selles žanris laule teinud, ju siis pole sisemist vajadust olnud, ajadki on teised, praegu on foo-

kuses rohkem lastemuusika. Asjaarmastajana on mul võimalus kirjutada muusikat siis, kui koguneb midagi, mis tahab “välja kirjutamist”, elukutseline helilooja peab tavaliselt arvestama tellimusi ja tähtaegu.

Laulupidu. Mida on laulupidudel öelda tänapäeva noortele? Üksteist peab hoidma?

Oluline teema. See hoolivuse ja armastuse defitsiidi teema. Olen selle üle mõtisklenud ja julgenud oma arvamuse nii muusikas kui sõnas välja öelda. Oluline on, et igasugune töö käiks armastuse õhkkonnas. Riidlemine ja pahandamine, ilma milleta tihti lihtsalt ei saa või ei oska, peab toetuma armastuse vundamendile. Olen lastekollektiivides alati rõhutanud, et üksteise ebaõnnestumiste üle ei tohi naerda. Eriti poisid on häälemurde lähenedes väga tundlikud ja ilma turvatundeta ei pruugi julgedagi häält teha. Olen öelnud, et naerda võib ainult laiskuse ja lohakuse üle. Üksteise toetamine ja hoidmine on tähtis. Ja ilmselt seetõttu kõnetab inimesi ka laul “Üksteist peab hoidma”.

Aga laulupidu üldse – see on osa meie rahva kultuurilisest selgroost. Ja fakt, et nii palju noori oskab seda selgroogu üldise globaliseerumise taustal väärtustada ning soovib sellest osa saada, teeb kuidagi rahulikuks ja rõõmsaks. Mul on suur au, et saan nüüd juba teist korda laulupeo kujundamise juures nõu ja jõuga kaasa lüüa.

Su isa Märt Hunt on öelnud, et Kadri on eraelus üks ja laval teine inimene. Kas siin on tegu isiksuse lõhenemisega?

(Mõtleb.) Ma ei tea, millal ta seda ütles. Oli aeg, kui mu lapsed olid väikesed ja tegemist nii palju, et kui keegi oleks mult küsinud mu nime, siis vaevalt oleksin mäletanud. Samas pedagoogi või artistina koduseid muresid või väsimust välja näidata ei saa. Mul on justkui mingi sisemine kell, mille vedru hakkab umbes pool tundi enne esinemist vaikselt pingule kerima – möte ja tähelepanu hakkavad tasapisi koonduma. Olen üsna tänulik, kui saan enne kontserti pisut vaikset aega enda “sisemiseks valmistamiseks”. Kardan, et kui see kellavedru ühel päeval enam tööle ei hakka, siis on ilmselt aeg lavalalt lahkuda.

Millist iseloomujoont tahaks Kadri endale manua, kui see oleks võimalik, millest aga tahaks loobuda?

Loobuda? Suuvärk ilmselt. Kui ma näen, kuidas midagi saaks paremini teha, siis ei suuda ma ennast tagasi hoida ka seda ütlemast. Asi on aga selles, et inimesed tihti ei taha, et neile seda öeldakse, isegi kui tegemist on konstruktiivse ettepanekuga. Igaüks tahab ise oma vigadest õppida... Vahel nähvan ka mõtlematult midagi, mida hiljem kahetsen. Ja juurde tahaks muidugi ikka tarkust. Alati on hea meel, kui suudan midagi uut õppida.

Suurim senine õnnestumine elus ja loomingus?

Minu lapsed. Isiklikud. Mari Poll ja Mihkel Poll. Olen uhke ja tänulik, et mind on austatud võimalusega olla oma lastele mitte ainult vanemlik saatja, vaid ka muusikaline kaasteeline. Ja muidugi minu vanemad. See on suur õnn.

Loomingus? Seda ei saa nii ühe sõnaga öelda. Oleme nii Heina-vankri kui ka Vox Clamantisega käinud suurejoonelistel festivalidel. Vaimuliku muusika tipplavaks ei ole Carnegie Hall. Olen esinenud mitmetel “vaimuliku muusika parnassidel”, kui nii võib öelda, näiteks Londoni St Pauli katedraalis, Vatikanis Peetruse basiilikas, Kölni toomkirikus, Nidarose katedraalis Trondheimis. Minu laulja- ja dirigenditööd on välja antud rohkem kui kolme-

Olen õnnelik inimene, et saan tegelda vaimuliku muusikaga, see tõstab mõtet ja vaimu ülespoole ning on ühtaegu muusika, teraapia ja palve.

kümnel helikandjal. See kõik kokku on kahtlemata õnnestumine. Ja siis veel minu laulude kõlamine laulupidudel, viimati ka oma laulu juhatamine laulupeol – see oli elamus.

Ja ebaõnnestumine?

Ühtki tõeliselt suurt prohmkat ei olegi nagu olnud... Pisikesi – neid on aga kogu aeg. Pedagoogi jaoks on näiteks ebaõnnestumine, kui õpilane ei oska või ei taha; artisti jaoks on igal kontserdil ikka midagi, mida järgmine kord paremini teha.

(Järgneb Kadri Hundi mõtetest sisekaemus teemal: mis on minu jaoks muusikas tähtis.)

Olen hingelt polüfoonia armastaja, koostöö ja kooskõla armastaja. (Bach on juba lapsest saadik olnud minu lemmikhelilooja.) Mulle on tähtis, kuidas liigub muusikaline fraas, näen seda kuidagi graafiliselt. Kui muusika on esitatud ilma fraasita, “flat”, siis on see minu jaoks tühi ja mittemidagiütlev. Ja tähtsaim sõna on “legato” – see õilistab igasugust muusikat.

Mida aeg edasi, seda raskem on mul taluda intonatsioonilist mustust. Linnamuusikute algaastatel tegi meiega tänuväärset häälestamistööd poola kontratenor Marcin Bornus. Veetsime tunde ja tunde kolmkõlasid häälestades, sellest ajast on kõrvad lootusetult “rikutud”. Puhaste kooskõlade “särin” avardab ruumi, tõstab justkui lage kõrgemale ja tekitab hea kerge tunde. Ja muusika vaimus – olen õnnelik inimene, et saan päevast päeva tegelda vaimuliku muusikaga, see tõstab mõtet ja vaimu ülespoole ning on ühtaegu muusika, teraapia ja palve.

Kas tead oma nimekaime ja millega nood tegelevad?

Ühte tean, kes peaks olema arst. Vist Tartus.

Kadri Hunt on Tartu Ülikooli kliinikumi töötervishoiuarst.

Kadri Hunt on Tamsalu gümnaasiumi 10. a klassi õpilane.

Kadri Hunt lõpetas 2003. aastal Uulu Põhikooli XXXIV lennu.

Kadri Hunt on Harjumaa muuseumipedagoog Keilas.

Mida soovitate seni õppivatele Kadri Huntidele?

Rohkem Armastust.

“Väikesed Mihkel ja Mari 1991. aastal Vanalinna Muusikamajas muusikute kaitsepühaku Püha Caecilia pildi ees. Tundub, et Püha Caecilia pole neid elu jooksul mitte tähelepanuta jätnud – mõlemast on nüüdseks saamas kutselised muusikud.”

FOTOD ERAKOGUST

MIRJAM TALLY

vabakutseline

Noorim BBC aasta muusik Peter Moore.

Kaheteistkümnendaastane tromboonimängija Peter Moore võitis BBC aasta noore muusiku preemia

Kaheteistkümnendaastane tromboonimängija Peter Moore on noorim BBC aasta noore muusiku preemia võitja. Moore on pärit Stalybridge'ist (Inglismaa) ning ta näeb oma nime uhkusega nende suurte nimede seas, kes on varem selle prestiižse auhinna saanud. Moore'i mõlemad vanemad on puhkpillimängijad ning nende pere kolis Iirimaalt Inglismaale, kui Peter oli 8-aastane. Noor muusik on viimased kolm aastat olnud National Children's Brass Band of Great Britaini esitrombonist ning õpib Manchesteri Chethami muusikakoolis. Peterile meeldivad maagilised trikid oma pilliga: "Arvan, et tromboonimäng on lahe. See on midagi, mida ma alati olen tahtnud teha. Ma ei tahtnud valida mõnda igavat pilli." BBC noore muusiku preemia, mis käesoleval aastal jõudis oma 30 aasta juubelinini, kaotas just hilja-aegu vanusepiirangu, olles nüüd avatud igas vanuses noortele talentidele.

Polar Music Prize'i pälvis Renée Fleming.
FOTOD INTERNETIST

Polar Music Prize Renée Flemingile ja Pink Floydile

Maikuu algul teatati selleaastased Polar Music Prize'i saajad, kelleks on Renée Fleming ja Pink Floyd. Igal aastal valitakse välja kaks auhinna saajat, üks klassikalise-

ma muusika, teine teiste muusikastiilide esindajate seast. Möödunud aastal pälvisid näiteks preemia Sonny Rollins ja Steve Reich, varasemate premeeritute seas leiame muuhulgas György Ligeti, Ravi Shankari ja Robert Moogi nime. Väärrika autasu annab muusikuile üle Rootsi kuningas Carl XVI Gustaf isiklikult augustikuus Stockholmis toimival pidulikul tsereemonial. Polar Prize'i asutas 1989. aastal ABBA mänedžer Stig "Stikkan" Anderson.

Berliini filharmoonikute hooajaplaanid

Berliini filharmoonikud, kes maikuu ka Eestis esinesid, andsid teada oma järgmise hooaja plaanidest. Hooajal 2008/2009 on orkestri kavas 125 sümfooniakontserti ja kuus ooperiettekanne. Peadirigent *sir* Simon Rattle juhatab 57 kontserti. Järgneval hooajal langeb põhitähelepanu kahele heliloojale, Robert Schumannile ja Bernd Alois Zimmermannile. Uuema muusika poole pealt on orkestri kavas Stockhauseni "Gruppen" ning Messiaeni "Et expecto resurrectionem mortuorum" ja "Turalgala sümfoonia". Orkestri kontserdireisid viivad neid järgmisel hooajal Koreasse ja Jaapanisse, kus on kavas Brahmsi orkestri looming. Küllalidirigentidest astuvad orkestri ette Harnoncourt, Barenboim, Boulez, Bychkov, Dudamel, Eötvös, Gilbert, Haitink, Harding, Mehta ja Muti. Orkestri juures resideeruv pianist on järgmisel hooajal Mitsuko Uchida.

Tan Dun – olümpiahelilooja

Talupoja ja riisikasvataja poeg, praegune maailmakuulus helilooja Tan Dun elab vaheldumisi New Yorgis ja Shanghais. "Minu moto on: kuula värvi ja näe muusikat," vastab Tan Dun küsimusele, kuidas ta kirjeldaks oma muusikat inimesele, kes pole varem tema loomingut kuulnud. Ooperi "Tea" esietendus oli 2002. aastal Jaapanis, järgmised ettekanded on plaanitud olümpiamängude ajale Pekingis 30. ja 31. juulil. Seega jõuab ooper, mida on mängitud üle kogu maailma, lõpuks ka Duni kodumaale Hiinasse. "Tee on tao, tee on kunst, tee on hinge peegel ja nektar, mis inspireerib armastust." Rootsis elav hiina koreograaf Jiang Qing arvab, et see ooper on ida filosoofia ja lääneliku orkest-

ratsiooni sulam. "Tan Dun püüab oma muusikasse kaasata looduslikke elemente, nagu tuul, vesi ja kivid. Neil elementidel on tähendus idamaises filosoofias." Dunil on plaanis kasutada vett ja paberit muusikalise elemendina ka Pekingi olümpiamängude avatseremoonial kõlavas uues teoses.

"Üritan kuulata lumesadu ja ka pilvi, mis taevas liiguvad." Nii otsib helilooja oma teosteski omaenda moel muusikalise väljenduse piire. Näiteks orkestriteostes "Water concerto" (Veekontsert) ja "Paper concerto" (Paberikontsert) on muusikaliseks materjaliks muu hulgas ka noodilehtede järsk keeramine, veega täidetud anumad aga täidavad löökpillide funktsiooni. Duni helikeelt tavatsetakse kirjeldada kui segu idast ja läänest. Inspiratsiooni ammutab helilooja suures osas hiina traditsioonilisest muusikast. "See muusika on tuhat aastat vana, nii rahvamuusika kui ka hiina õukonnamuusika," nimetab Dun oma muusikalisi mõjutajaid. "Rahvamuusika juures inspireerib mind selle spontaansus ja õukonnamuusikas täpne struktuur. Vormi on vaja selleks, et tabada vabadust parimal moel." Tänapäeva hiina heliloojate hulgas ta oma lemmikuid välja tuua ei oska. Lääne heliloojatest on Dunile olnud oluline Beethoven, kes oli ka üks esimesi lääne heliloojaid, kelle muusikat ta juhtus kuulama. Seejärel Schubert ja John Cage. "Need kolm heliloojat on väga erinevad, kuid igaüks neist on revolutsioneer omaenda moel," arwab Dun.

Uus Mozarti käsikiri?

Poola Jasna Gora kloostrist leitud käsikirjad arvatakse olevat senitundmatud Mozarti teosed, kirjutab The Associated Press. Poola ja austria eksperdid üritavadki praegu kindlaks teha, kas kolm käsikirja, mis Lõuna-Poolas asuvast katoliku kloostrist leiti, võivad olla Wolfgang Amadeus Mozarti teosed. Praeguseks on uurijad välja selgitanud, et need käsikirja koopiad on pärit 18. sajandist, ja nende stiil andvat alust arvata, et muusika autor oli Mozart. Jasna Gora klooster, kust käsikirjad leiti, on suuruselt kolmas katoliku palverännaku sihtpunkt maailmas ning kloostriruumatukogus on umbes kolm tuhat muusikakäsikirja.

Euroopa Klaveriõpetajate Ühingu (EPTA)

30. aastakonverents

8.-11. augustil 2008

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias

30 loengut, kontserti, meistriklassi.

Lektorid Belgiast, Norrast, Singapurist, Austriast, Rootsist, Eestist jm.

8. augustil 20.00

kontsert Mederi saalis (Suur-Kloostri 16)
Esinevad Eesti noored talendid

9. augustil 20.00

kontsert Mederi saalis (Suur-Kloostri 16)
Esineb Gang Sun (Hiina)
Kavas: J. S. Bach Goldberg'i variatsioonid

TASUTA

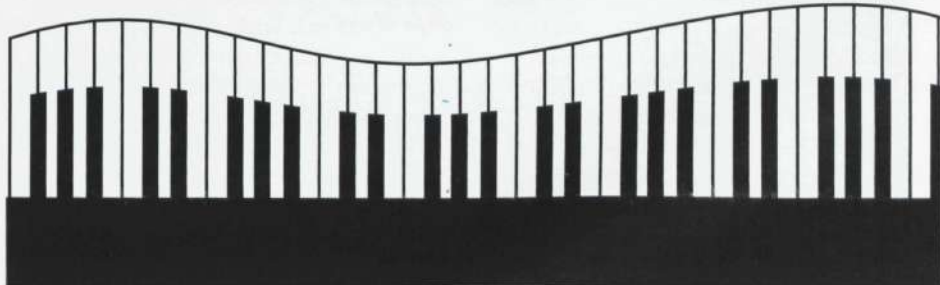
Kuulajate registreerimine konverentsile kuni 30. juunini
www.epta.ee

EESTI MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

EESTI KULTUURKAPITAL

Bob Dylan hullutas Tallinna

MART JUUR

Postimehe autor

Kui Rooma paavst ja dalai-laama kõrvale jätta, siis teist nii püha meest pole Tallinnas varem nähtudki. Elvis on surnud, Lennon on surnud, nemad tulla ei saa, ehkki võiksid. Rollingud käisid, aga Jagger & Co ei anna pühakute mõotu välja, nad on lihtsalt seltskond kergete elukommetega isikuid, kes hotell Palace'i rõdult tüdrukutele šampanjat kallased, välja arvatud Charlie Watts, kes istus toas ja vaatas telekast traavivõistlust, nagu džentelmenile kohane. Michael Jackson? Külaline teisest dimensioonist, ehkki Dylan pole väiksem friik. Paul McCartney ei kvalifitseeru samuti, sest tema on geenius, keda pani kannatama kuri naine, mitte Jeesus Kristus või Karl Marx. Kes siis üle jääb? Ei keegi.

Maa maailm tunneb super- ja megastaare, aga ainult Bob Dylanit ümbritseb nimbus. Me võime üles lugeda lõputu hulga põhjusi, miks. Korra poolaastas näeme tema nägu ajakirjade Uncut ja Mojo kaanel. Kontserdile eelnenud nädalate jooksul sai igauks, kes vähegi tahtis, meedias oma Dylanivisiooni tutvustada. Neis juttudes oli iva, nagu usulises kirjanduses ikka. Minu käest ei küsitud, muidu oleksin ühe mõtte juurde lisanud: kas või selle eest, et ta õpetas biitlid kanepit suitsetama, väärrib Dylan popmuusika uuendaja nimetust.

Kahju, et kohtumisest Toomas-Hendrik Ilvesega asja ei saanud, ehkki plaan Kadriorus ringles. Või ei, tegelikult mul pole üldse kahju. Kohtumised fännidega kulgevad ühesuguse igava mustri järgi. Tõeliselt lahe oleks hoopis Arnold Rüütli ja Bob Dylan'i randevuu. Mõlemad vanad kommunistid, peaaegu eakaaslased. Ja nagu hiljuti selgus, teab mister Rüütel mõnuaineteste ühte koma teist. Vähemalt selline mulje jäi, kui ekspresident tuli välja avaldusega, et kepikõnd on parem kui nar-

kootikumid. Huvitav, kas Dylan on kunagi kepikõndi proovinud? Või eelistab ta lahjemaid drooge.

Niisiis, kui Dylan ja tema bänd neljanda juuni õhtul pärast kõiki neid seiklusi lõpuks viiruki järele lõhnava, ent pooltühja Saku suurhalli lavale astusid, võttis maestro vastu entusiastlik, pisut vaikseks ehmatanud publik, kes õieti ei teadnud, mida majanduslanguse ajal kalli raha eest ostetud piletite eest antakse ja mida selle kraamiga peale hakata. Tavalisel rockikontserdil pole probleemi, tõmba nina täis ja viska näppu. Aga praegu vist ei sobi? Nii diip mees ju. Käest kätte, suust suhu liikus Helsingi kontserdi *setlist*, seda uuriti ja puuriti nagu telefoniarvet. Kuidas peaks Dylanit kuulama, et oleks õige ja ei jääks matsi muljet? Vastust teab vaid tuul. Lavaesine oli täis laotud VIP-toole, kus tagumikusoendamine maksis eriti roppu hinda, justkui lendaks peale Elton John.

Taas üks korduma kippuv küsimus: mis sunnib 67-aastast meest tuuritama? Miks ei või ta ühe koha peal istuda ja huvitavalt vaikida? Inimvihkaja, kes esineb, selg publiku poole. Popstaar, kes ei rõõmusta rahvast turvalise hitiparaadiga, vaid mängib rohkem uut ja vähetuntud kraami. Kes lammutab ka "vanad head" lood, mis *live's* ettekandmisele tulevad, radikaalselt tükideks. Miks, oh miks? Sellel kõigel peab mingi keeruline seletus olema. Ärge tulge rääkima, et vanamehele lihtsalt meeldib mööda ilma ringi kolistada ja muusikat teha.

Muide, Tartus elab linna nimega mees, kes kirjutab Bob Dylanist raamatut. Ta alustas oma tööd Issanda aastal 1982 ja kui kunagi punkt pannakse, saavad saladused lahendatud. Nõnda kõneles enne algust üks pühendatud isik ja ma kuulsin seda omaenese ihukõrvaga!

FOTO INTERNETIST

Kusjuures kontsert oli väga armas. Mustas ülikonnas, vesti ning kaabuga Dylan ja valgetes ülikondades bänd. Olen sageli mõelnud, kelle kätte jätvavad pillimehed oma rahakotid ja telefonid, kui nad lavale lähevad – tõsine probleem näiteks napis või liibuvas riietuses artistide puhul, nagu ilma tüdrukuna kuulsust kogunud Niki. Peaks tegelikult Kairiti käest küsima, ma tunnen teda, me töötame samas kompaniis. Siin küsimust ei tekkinud, eks pintsakutel ja viigipükstel ole taskuid küll. Dylan sõtkus orelit ja kääksutas suupilli, kraaksus mikrofoni nagu bluusitaat mullu ja muiste ega vaadanud kordagi publikusse. Avalugu "Rainy Day Women" kõlas veel enam vähem tuttavas seades, *show* lõpetas aga tundmatuseni moonutatud "Blowin' in the Wind". Vahele mahtus kaks tundi lõdva randmega mängitud bluuksi ja *rockabilly*'t Dylan'i viimastelt albumitelt tuttavas laadis. Hiite pakuti tõesti napilt: lisaks eespool mainitutele "Positively 4th Street", "Just Like a Woman", "Highway 61 Revisited" ning "All Along the Watchtower". Kas just tantsuõhtu keskealistele, aga tõesti üpris pingevaba ja rahulik pidu. Null protsenti nostalgiat, aga palju Ameerika rahvaliku muusika ajalugu. Mingi osa publikust oli mõnevõrra pettunud, tuttav hipi karjus õllesabas kõva häälega: "Sitt kuse kastmes!" ning Milton Friedmani preemiaga pärjatud Rammsteini fänn, kes põhitööst vabal ajal kogub SS-laste memuaare, kaebas ajakirjanikele, et "oleks tahtnud kuulata rohkem vanu, Dylan'i kuulsaks teinud lugusid".

Mu meelest tegid päris targasti need, kes turvameeste ning tuhandekrooniste vippide meelehärmiks lava ette puusa nõksutama läksid. Seda ei juhtu just sageli, et Bob Dylan isiklikult tantsule palub. Oleks ainult *sound* seejuures natuke etem ja saal natuke väiksem olnud.

EMTA doktorantide apokalüptilised ooperid

KRISTINA KÕRVER

5. ja 6. mail esietendusid Kanuti gildi saalis Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia doktorantide Monika Mattieseni ja Age Hirve lühiooperid "DMeeter" ja "Tuleloitsija". See oli Muusikaakadeemia jaoks esmakordne ja suurejooneline projekt: mõlemad teosed telliti ja loodi spetsiaalselt EMTA ooperistuudio lauluüliõpilasi, instrumentaliste ja helitehnilisi võimalusi silmas pidades. Ooperid lavastas meie hetkel ainus n-ö päris ooperilavastaja Liis Kolle, kes on samuti EMTA doktorant. Koostööd tehti ka kollee-

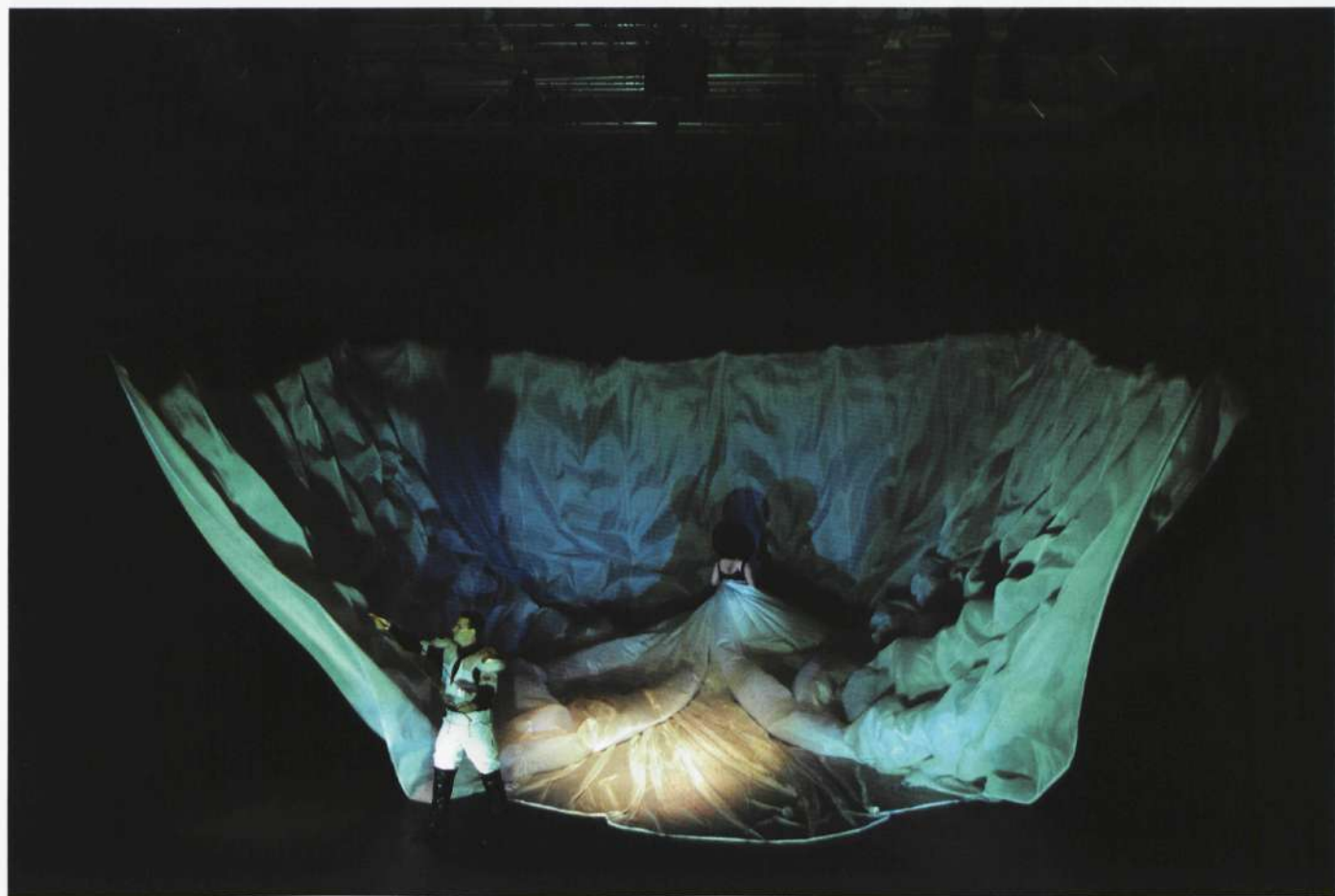
gidega Saksamaalt: lavakujunduse ja kostüümide autor oli Ruth Prangen.

"DMeetri" osades: Demeeter – Kristiina Hunt; Meeter – Simo Breede; Lind – Robert Wechsler (tants). Heli: Margo Kölar, Tammo Sumera ja Mait Visnapuu. Live-elektronika: Hans-Gunter Lock. Video: Thomas Plöntzke ja Robert Wechsler (Saksamaa).

"Tuleloitsija" osades: Mari 1 – Geraldine Casanova (Saksamaa); Mari 2 – Tui Hirv; Hääled – Kristel Jõesaar, Siiri Koel ja Sirje Vasmann; Peremees – Ivo Onton; Pere-

naine – Helen Nairismägi; Talutüdruk – Ülle Pootsmaa; Sulane ja Madis – Aivar Kaseste; Uuriija – Aare Kodasma; Hiina arstid – Jie Bai ja Xiaou Su. Kaastegev EMTA ansambel Risto Joosti juhatusel.

Ooperite ainestiku valikul ja ooperiõhtu tervikuks kujundamisel oli lähtutud ühtselt algideest, milleks oli ühe maailma lõpp või lõpetamine, häving, ning seeläbi uue, puhtama ja parema maailma sünni või loomine. Monika Mattieseni ooperis

Naise/Demeetri (Kristiina Hunt) poolt täidetud ruumis toimetab Mees/Meeter (Simo Breede), mõõdulint tähtsalt käes.

Maailm kui tervik ja kunstide süntees

MARJU RIISIKAMP

klavessinist

Türi kevadfestival, 29. mai – 1. juuni.
Kunstiline juht ja produtsent Iren Lill.

Teine Türi kevadfestival märgusõnadena “muusika ja loodus” möödus tänava vaheldusrikkalt, saatjaks ilus selge ilm. Loodus oleks küll ehk rohkem rõõmustanud vihma üle, aga festivali külalised olid päikesega väga rahul. Need neli päeva olid sisustatud kontsertide, matkade ja Raadio “Ööülikooli” avalike salvestustega, lisaks toimus veel loodusfotode näitus ja laulumängu “Lopi ja Lapi” esietendus. Kevadfestivali eestvedajaks oli taas **Iren Lill** ja patrooniks **Fred Jüssi**, kes ka sel aastal oli mitmete matkade teejuht koos kolleeg **Veljo Runneliga**.

Kesksel kohal oli sel aastal metsa teema. “Ööülikooli” salvestajad **Küllil Tüli** ja **Jaan Tootsen** viisid läbi mitu hästi jälgitavat loengut, külalisteks mitmekülgsed isiksused ja head jutuvestjad. Eestlaste kui metsarahva tegelikku “palet” tutvustasid meeldivas vestlusringis luuletajad **Leelo Tungal** ja **Maarja Kangro**. Vahelduvalt sai kuulda rahvalaulutekste, kuid ka maailmakirjanduse näiteid (Dante) ja tänapäeva autorite luulet. Metsa on sageli kujutatud kui salapärast, isegi ohtlikku. Mis aga eestlastesse puutub, siis ajaloomaterjalid näitavad, et metsaromantika austajad olid eeskätt baltisaksa aadlikud, kel oli oma mets, oma mõisapark ning lemmiktegevuseks jahikäigud ja pargis jalutamine. Igapõline eestlane rügas tööd teha ning ei kippunud n-ö naudisklema. Sellest annavad tunnistust regivärsid. Näiteks tamme laulude sõnu kuulates võisime veenduda, et maarahvas oli üsna pragmaatiline ja jutustas põhiliselt vaevast, mis on seotud ühe “tammepüesa” istutamise ja üleskasvatamisega, kuni lõpuks “tamm taht tõusta taevaasse, otsad

pilvisse pugeda”. Ja seejärel järgneb loetelu, mida sellest puust siis pärast ehitada sai – küll “isandatel istupinki, junkurille juomalauda” jne. Nii et põliseestlane oli kunagi kahtlemata metsale hoopis lähemal kui täna sel päeval, kuid erilist panteismi me tema puhul ei leia, loodust võeti elu loomuliku ja pigem praktilise osana.

Ühel hilisõhtusel ajal kell 23.00 siirdus suur hulk rahvast ringkäigule Türi kiriku juurest paisjärve poole. Regilaulude eestlauljad olid **Riina Roose** ja **Jaak Johanson**. Kuulda sai palju uut kultuuriloolist, näiteks Türi tegutsenud keeleteadlase Ferdinand Johann Wiedemanni kohta ning muu hulgas lauldi taas Tammsaare õe kuulsaks lauldud “Suure tamme laulu”, kus refräänis kõlab “sing sale proo”, mis on tegelikult saksa keelest tulnud, nimelt “singt alle froh!”. Pärts vahva oli regilaulu lauldes liikuda nagu rohelised demonstrandid läbi aedlinna tänavate ja jõuda õhtuhämaruses ööbikute ja konnade “lalupeole” järve ääres.

Festivalil esines soolokontserdiga pianist **Kadri-Ann Sumera**. Teemaga haakus suurepäraselt valik Schumanni tsüklist “Metsastseenid”. Oma filigraansuse ja tundlike üleminekutega kujunes meelde jäävaks tsükli osa “Vogel als Prophet”. Siinkohal meenus mulle, et see oli saksa kirjaniku Hermann Hesse lemmiklugu. Lishti efektnete üüd “Waldesrauschen” oli tunduvalt jõulisema faktuuriga. Janáčeki tsükli “Udus” helide taustaks said kuulajad vaadata ekraanile ilmuvaid looduspilte – väga sobiv lisa mõtlukule-kujundlikule muusikale, mis oli kaunilt esitatud. Reinvere “Urvaste õhtud” oli taas üllatus – milline hõrk maailm! Siin valitses tõeline loodustundlikkus. Interpreet oli lisanud kavalehele meeleoluka eesõna, kust võis teose kohta lugeda järgmist: “Hämardiv aas loojangupäikeses, orust tõu-

sev udu, aeg-ajalt oma päeva viimaseid trilereid laulev lind, tume metsaviirg taamal. Sel hetkel peatub aeg...” Kõige enam avaldasid aga muljet kava raaminud kaks Lepo Sumera teost, “Pala aastast 1981” ja “Pardon, Fryderyk”. Mõju oli lausa transsendentne! Kui küsisin pärast Kadri-Anni käest, mis tunne teda isa teoseid mängides valdab, oli vastus ühtaegu lihtne ja muljet avaldav: “Olen neid väga palju mänginud ja alati tundnud suurt soojuse, sõpruse ja usalduse tunnet. Ma nagu ei mängikski ise, vaid oleksin üksnes vahendaja helide loomulikule voolule.”

Märt-Matis Lill esines “Ööülikooli” salvestusel ettekandega “Subjektiivsus ja objektiivsus kunstis ja looduses” ning tõi kuulajate-kaasamõttelejate ette elitaarse temaatika, kus läbivaks jooneks oli ühelt poolt subjektiivne, meeltega tajutav ja teisalt objektiivne, n-ö ümbritsevas keskkonnas lahustumise fenomen. Subjektiivsus on ju igasuguse kunsti alus. Lääne traditsiooni kohaselt kerkis renessansi lõpuperioodil esile inimtunnete teema, mis barokis arenes edasi afektide õpetuseks ning romantismi ajastul inimelu sügavaima traagika äratundmiseks. Lugu maalikunstnikust, kes end laskis tugeva tormi ajal laeva masti külge siduda, et looduse stihiat üdini tunnetada ning seejärel vastavalt maalidel kujutada, oli ilmikas näide eelöeldu kohta. Tänapäeva kontserdielu jälgides võib kindlalt öelda, et romantismi traditsioonid mõjutavad meid veel üsna oluliselt. Sellele vastandub Lähis-Ida inimese meditatsioonikeskus. Huvitav oli aduda ida haikude ja tankade maailma, kus annavad tooni kaks erinevat lähenemist – esimene oma asjade ja nähtuste käsitlemisega, nagu nad on, ning teine oma ülendatud ja poetiseeritud vaatlusega. Tankad kujutavad endast aris-

Stseen ooperist "Lopi ja Lapi". Vasakult: Mati Turi, Annaliisa Pillak ja Taavi Tampuu.

FOTO REILI EVART

tokraatide luule ilustatud maailma. Haides nähakse ilu ka esmapilgul negatiivsetes nähtustes (näit. tüütud kirbud, hobuse kusemine), siit paralleel tänapäeva kunstiga, kus n-ö inetust kujutatakse nii, nagu see on. Eks see ole muidugi juba maitseküsimus, kas kunstitl oodatakse "klassikalist ilu" või vaadeldakse kõike ümbritsevat huvivaba suhtumisega ning hoidutakse asju sildistamast headeks ja halbadeks, ilusateks ja inetuteks. Märt-Matis Lille huvitab küsimus, missugused helid täidavad ilmaruumi tänapäeval. Müra, vaeu kuuluvad sahinad, vihinad – seda kõike on Lill lülitanud oma kompositsioonidesse. Ta on pigem objektiivsuse pooldaja, n-ö looduses lahustuja, vaikusest sündiva ärgas kuulataja.

Türi kultuurimajas avati helilooja **Alo**

Pöldmäe näitus "Muusikaline Neeruti", mida sai varakevadel imetleda ka EMTAs. Välja olid pandud värvifotodest maastikud – puutüved kui helihargid ja lüürad, ürgsed motiivid Kalevipoja radadelt, mažoorised ja minoorised maastikud, lauljad, armunud puud jt leidlike ja humoorikate pealkirjadega tööd (näiteks "Mitmehäälne helihark").

Türi kirikus esines rahvusvaheliselt tuntud rahvamuusikaansambel **Svetilen** Venemaalt, kuus lauljat, seljas vanavene rahvariided. Iidne vene mitmehäälne laul kõlas täisvereliselt ning kirikuruumi kandus ehedat vaimsust. Siin oli nii rahvalike tekstidega kerjusrändurite laule kui ka piiblitekstile loodud psalme, patukahetsuslaule ning hümnid öiseks jumalateenistuseks. Lauludest ning aeg-ajalt kasutusele võetud

rahvapillidest dudukist, guslist ja rataslüürast rääkis kontserdil lühidalt ja köitvalt ansambli juht Dmitri Garkavi. See muusika tundus esinejatele üdini oma ning menu oli tõeliselt suur, samuti esinejate professionaalsus.

Saara kirjastuse ruumis aset leidnud avaliku raadiosalvestuse veel üks paeluv esineja oli **Toomas Trapido**, kelle loeng kandis pealkirja "Üks töö tahab tegemist". Juttu oli põhiliselt globaalsetest teemadest, nagu kliima soojenemine, naftavarude lõppemine, üldine kriis kogu maailmas ja abinõud, mil viisil sellest kõigest ikkagi kuidagi välja tulla, kusjuures lahendusena pidas lektor silmas iga üksikisiku mõtte-maailma muutmist. Trapido pani oma kuulajad aktiivselt mõtteid väljendama, suhetuma tegelikkusega, otsima teid harmoonia

ja lepituse loomiseks enese sees ja ümber.

Türi kirikus andis soolokontserdi organist **Ulla Krigul** sealsel Walckeri orelil, kuulajateks kohalikud inimesed ja terve bussitäis Tallinnast saabunud matkarahvast. Kavas olid teosed alates Sweelinckist ja lõpetades Mendelssohniga, sealhulgas eesti orelikomponentide Edgar Arro eesti rahvaviiside töötused, Rudolf Tobiase Fuuga d-moll ja Peeter Süda "Pastoraal". Viimane võlus eriliselt oma idüllilise rahu ja karge ehedusega. J. S. Bachi samanimelises teoses oleks oodanud pisut teistsugust registre valikut, mis on muidugi maitsesi, kuid lõpus kõlanud Mendelssohni Sonaat nr 4 op 65 oma värvikuse ja tervikkusega veenis jäägitult.

Festivali suurürituseks oli kahtlemata spetsiaalselt selleks sündmuseks tellitud kammerooper "Lopi ja Lapi", mida etendati Oisu rahvamajas ja mis kestis ei rohkem ega vähem kui 40 minutit. Libreto sellele loole oli Fr. R. Kreutzwaldi muinasjutu ainetel kirjutanud Leelo Tungal. Muusika autor on **Tõnis Kaumann**, kuueliikmelist saateansamblit dirigeeris **Aivo Välja**. Ansambelis kasutatud instrumentarium nägi ja kostis välja selline: viiul, altviul, klarnet, bassklarnet, akordion, fagott, kontrafagott ja kontrabass. Väljakuulutatud "surmtõsise laulumängu" oli lavastanud **Liis Kolle**. Laulusolistide ansambel oli kõrgetasemeline, tekstist sai enamasti aru, esitus oli pingevaba ja hoogne. Kaasa sai elada ka humoorikatele "finesidele", põnevale liikumisele (koreograaf **Dmitri Harchenko**) ja imetleda suurepäraselt lavakujundust (**Reili Evert**). Muusikalised motiivid olid tõepoolest seinast sein, Beethoveni Viienda sümfoonia saatuse motiivist kuni piazzollaliku tangoni välja. Peategelasest Lapist, keda kehastas **Anna-liisa Pillak**, oli külanaise asemel saanud tänapäeva "beib", kes saab oma kaasalt kuulda selliseid "õrnusi" nagu: "Ei ole maa peal ühtki sellist naist, kes oleks sama paks ja loll ja laisk!" Lavakujunduse põhielemendiks oli hiigelsuur voodi (tänapäeva teatris üsna rohkelt kasutatud objekt), taustaks oleval ekraanil sai vaadata tummfilmilikke katkeid eesti teleaadetetest, "Mil-

jonimängust" ja teistest. Siin oli kujutatud eesti tegelikkust (tublisti alla keskmise) kogu oma passiivses absurduses, ühendatud oli ehtsalt eestilik ja nn eurolik. Eurohaldjat kehastanud **Kristel Kurik** soovitas loo lõpus ameerialikult nn õnne visualiseerida, riidlemise asemel muudkui leppida ja andeks anda. Aeg-ajalt potsatas lavale Ämblikmehe nime kandnud hiidämblik. **Taavi Tampuu** kehastas Lopit – "tüüakat eesti meest, kes ei viitsi kaua ega kaugel tööl käia". Naabrimehe rollis hiilgas **Mati Turi** hea vokaali ja värvika esinemisega. Tundus, et kõik osalejad tegid seda etendust suure lusti ja positiivse laenguga, mis on minu arvates igasuguse ühisprojekti puhul lausa esmase tähtsusega, aga ei puugi alati toimida. Õnnestumine oli lausa ilmselge, ehkki minusugune paadunud puritaan oleks selles lühilavastuses rohkem oodanud situatsioonikoomikat, rohkem puante ka žestide kaudu, mis oleksid lustakat teksti veel paremini esile toonud.

Festivali kava ja kogu "olemine" moodustas igati ühtse terviku. Siin kohal tahaks öelda tänusõnad peakorraldajale ja kunstilise valiku tegijale Iren Lillele. Heal tasemel kontserdid, ringkäik, ühislaulmine, ühiselt lilled ja lindude vaatlemine-kuulamine, ühine imetus ja aukartus meid ümbritseva vastu, maailmaga üksolemine – see kõik oli igati harmoneeriv kogemus! Sageli, kui kohtan teiste kutsealade inimesi, luuletajaid, kirjanikke, kunstnikke, loodusteadlasi jt, siis olen kahjuks sunnitud tõdema, et meie, elukutsealased muusikud, oleme üsnagi ühekülgsed. Oleme küll omandanud vilumuse oma pillil – loomulikult suure töö ja pühendumuse hinnaga, aga mis on tulemus? Oleme saanud suurepärase eriala, aga inimeseks olemine (suurte algustähtedega) on määratult suurem ülesanne ja miljonite kihistustega, alates igapäevase seismisest tasakaalust ja lõpetades suhtlemiseetika printsiipidega.

VÄRSKE VAIMUSTUS

TARMO ROOSIMÖLDER
kunstnik

Minu viimaselt kontserdikäigult jäi kõrva ja meelde Eesti muusika päevadel kõlanud Mirjam Tally teos "2 lehekülge, 122 sõna muusikast ja tantsust", esitajateks RAM, Virgo Sillamaa, Rein Roos ja vokaalansambel Improloo. Seda, kuidas Tally on kokku kõlama seadnud juhuse kerge ja kõrge lennu ning muusikaajaloo raske ja tiheda põhjakihi vahele jääva helihõljumi, oli sellel hetkel hea kogeda. Karge justkui õhk pilvitu mere kohal, kõrgemal parvlaevade põlemisjäänustest. Esitus oli igati nauditav, vokaalansambli suhtlemist elektrikitarriga toetas vaoshoitult RAM, keda omakorda punkteeris vibrafoni kumav löök. Digitaliseeritud taust oli ülimalt sidus – bittide sirisevad read haardusid helimassi pinnale justkui viinamarjade vaprud väädid vanal telliskivimüüri. Väga terviklik üldmulje jäi. Ja John Cage'i tekstist sai kuulamise ajal katkeid noppida justkui hapusid kirsse mingi tundmatu retsepti järgi valmistatud magustoidust.

Teisena tulid meelde Helma Franssen ja Conrad Steinmann ansamblist Diferencias ning Reet Sukk ja Taavi-Mats Utt plokkföödiseadeid esitamas. Kontsert toimus vähesele publikule Tallinna Ülikooli Laia tänava maja väikeses roosas saalis. Esimese loona mängis Conrad Steinmann šveitsi rahvaviisi tööluse, mis rabas puhta ja ülepaisutamata virtuoossusega. Teised lood kandsid kuulajateni kõik plokkföödi väikesemadki nüansid, millest ei läinud väikeses ruumis midagi kaduma. Mängiti ka Robert Jürjendali palu ja Paul Leenhouts'i tehtud seadet Hollandis väga populaarsest Peter Shotti laulust "Aan de Amsterdamse grachten".

Festival "Visioon" tõi kultuuri koju kätte

ESTER EGGERT
ajakirjanik

6.–7. juunini toimus juba kuuendat korda rahvusvaheline noorte džässimprovisatsiooni festival "Visioon". Olgugi et rõhk on siiski sõnal "noorte", on siin läbi aastate üles astunud mitmed improvisatsioonilise muusika maailma tipud. Nende hulgast võiks nimetada näiteks 2006. aasta peaesinejat Eric Marienthali ja mullust külalist Ungarist Zoltán Lantosit.

Loomulikult on festivali haare aastate jooksul laienenud ja järjest enam kontserte Saue Gümnaasiumi saalist pealinna piiresse kolinud. "Visiooni" nn Tallinna päev meelitab kohale suurema huviliste hulga, samal ajal kui teisel päeval tuuakse väikelinna elanikele kultuur sõna otseses mõttes koju kätte. Kuna "Visioonil" on aga tõepoolest visiooni, ei piirdu festivali olulisus üksnes noortele esinemisvõimaluse pakkumise ning paari põneva väliskülalisega. Traditsiooniks on saanud peaesinejate töötoad ja improvisatsioonilaager Saue, kus kogenud muusikud jagavad noortele kolme päeva jooksul näpunäiteid.

Tänaval "Visioonil" oli rõhk Tallinnal. Õigupoolest andis festivalile juba 5. juunil avaloogi brasiillaste Wagner Barbosa ja Thais Morelli bossahõnguline kontsert restoranis Clazz. Järgmist päeva sisustasid töötoad ja kontserdid Vanalinna Hariduskolleegiumis ja Von Krahli baaris. Päevale pandi punkt teatris NO99, kus astus üles üks festivali peaesinejatest, ansambel Djabe Ungarist.

Laupäeval jätkus "Visioon" juba kontsertidega Saue. Esmalt esinesid keskuse pargis noored muusikud Eestist ja külalised Riia Toomkoolist. Pika vabaõhukontsertide jada lõpetas juba veidi kogenenumatest artistidest koosnev Otsa kooli Allstars Bigbänd. Tuleb tõdeda, et noortele sellise esine-

misvõimaluse pakkumine on küll tänuväärne, kuid aasta-aastalt koguneb Sauele "Visiooni" vabaõhukontserte kuulama järjest vähem publikut. Raske öelda, kas selle taga peitub kohalike elanike vähene huvi improvisatsioonilise muusika vastu või hoopis soov meeldivat päikeselist päeva teisiti veeta.

Festivali lõpul liiguti Saue Gümnaasiumi ruumidesse, kus esines veel kaks koosseisu. Esimene neist, Uku Suviste ja Marjamaa Brothers hõlmab noori, kuid endale juba nime teinud eesti muusikuid. Suviste, kes käis hiljuti end Ühendriikides mainekas Berklee muusikakolledžis täienemas, tõi kodumaisele muusikamaastikule ookeani tagant kaasa vaieldamatult värskeid helisid. Tema soulilik lähenemine ja meeldivalt kõrge vokaal suutis hoolimata koolisaali viletsast, kajavast akustikast bändi helipildi mitmekesise hoida.

Instrumentalistidest rääkides väärib saksofonist Mairo Marjamaa, basskitarrist Martti Täрни ja löökpillimängija Reigo Ahvena kõrval kindlasti esiletõstmist klahvpillimängija Holger Marjamaa. Tõsi küll, Marjamaa vendadest noorim ei ole Eestis sugugi uus tegija. Kui bändikaaslaste ja eriti Mairo Marjamaa saksofonimäng jäi ehk veidi kahvatuks, parandasid Holger Marjamaa sisukad klaverisoolod kõik puudused kuhjaga. Tema puhul võiksid märksõnadeks olla loomulik gruuv, põnev dünaamika ja varieeruvad tempod.

Tänavustest peaesinejatest rääkides tuleb küll tunnistada, et võrreldes eelmiste aastatega jäi esinejate valik veidi tagasihoidlikumaks. Siiski tundusid brasiillased Thais Morell ja Wagner Barbosa publikule piisavalt atraktiivsed ning olukord gümnaasiumi saalis polnud nii trööstitu kui päe-

Thais Morell ja Wagner Barbosa festivalil "Visioon".
FOTO LEMBIT MICHELSON

vaste vabaõhukontsertide ajal.

Terve kava puhtalt bossanoovale üles ehitada on risk ka tõelistele maailma tippudele. Seda enam osutus see keerukaks Morelli ja Barbosa sugustele noortele muusikutele. Nende plussina võiks küll välja tuua teatava ehtsuse, mis kokku võttes meenutas aga mõneti lihvimata teemanti. Eriti kehtib see Wagner Barbosa kohta, kelle kitarrikäsitluses ja vokaalis peitus sügav hingestatus, kuid üht-teist kippus tehnika taha pidama jääma. Lauljanna, kitarri ja helilooja Thais Morelli tehnika oli rafineeritum, aga vokaalis puudus veenvus. Tema puhul vääriks ometi esiletõstmist põnev rahvamuusika element, mis avas isegi kõige tuntumates ja pähekulunumates Tom Jobimi bossades uue vaatenurga.

Üldpildis kippus Morelli ja Barbosa vahel tekkima mingi häiriv dissonants, mis tulenes selgelt erinevate isiksuste ja stiilide kõrvutamisest. Juba pillide kokkukõla väärib kriitikanooli. Barbosa hüples kontserdi vältel kahe ülimalt defineeritud tooniga elektrikitarril vahel, samal ajal kui Morell jäi lõpuni truuks mahlaka kõlaga täisakustilisele instrumendile. Bossanoova üks võludest peitubki selle muusika muretuses, kuid üksnes sellest kindlasti ei piisa. Iga artist peab leidma endas selle väikese erilise elemendi, mis tegi Tom Jobimi nii legendaarseks.

Üldjoontes saavutas aga festival "Visioon" taas oma eesmärgi. Noored said võimaluse esineda ning õppida vanematelt tegijatelt ja publikuni jõudis kahe päeva jooksul mitmekesist muusikat, mille hulgast igaüks kindlasti midagi meelepärast leidis. Jääb ainult loota, et festivali korraldajal Kristiina Liivikul jätkuks jaksu ka edaspidiseks ning publiku huvi ajapikku suureneks.

Üks ebatüüpiline missa

PIRET RIPS

helilooja

Urmas Sisaski Missa nr 5 "Chateau Rocher" esiettekanne Tallinna Jaani kirikus 2. mail.

Sel päeval oli Eestimaal alanud kevad ning inimesi oli raske kodudest välja meelitada. Olin valmis kohtuma pooltühja saaliga ning olema üks vähestest, kes selle kauni õhtu muusikale ohverdab. Reklaam ei paistnud silma ei plakatitelt ega kostnud kõrvu meediakanalistest. Ometi oli Tallinna Jaani kirik inimestest tulvil ning hilisemad tulijad pidid kontserdil püsti seisma. Pidin tõdema – muusikaühing Crescendo oskab teha suurepäraselt reklaami ilma kopsakaid summasisid meediale kinkimata.

Paljud saalisviibijad olid tulnud vaatama suurt ühendkoori, kus sada lauljat Tartu Poistekoorist ja Püha Miikaeli poistekoorist, teised kuulama Sisaski uut teost ning mõni tuli sellepärast, et head kontserti pakuti linnarahvale täitsa tasuta.

Mind huvitas see, kas ühel heliloojal jätkub ikka piisavalt ideid, et suhteliselt lühikesel ajajooksul juba viiendat missat kirjutada. Ja Sisask täitis publiku ootused – pärast esiettekannet plaksutati vaimustunult ning kohaletulnud koorijuhid olid rahul, et Urmas on taas kirjutanud sellist muusikat, mida koorid tahavad laulda. Poistekoori lauljate silmad särasid, sest muusika ei olnud aeglane ning uinutav, vaid täis positiivset energiat ja nooruslikkust. Urmas Sisask on kahtlemata väga huvitav isiksus, kes elab omapärasel mõttemaailmas ja käitub ühiskondlikest normidest hoolimata nii, nagu tähistaevas ja sisetunne teda juhatab. Ta ei hooli kolleegide kriitikast, et motiivikordusi kipub olema lubamatult palju ning et juba ammu oleks heliloojal aeg püsitonaalset kõlamaailmast väljuda. Ning ta ei tee ka probleemi sellest, et tema Kyrie ja Agnus Dei kõlavad liiga kepsakalt ja tantsuliselt ning sellist lustakat tantsu pole põhjamaades kombeks muusikaliseks palveks kirjutada.

Kyries tekkis mul tunne, et me ei vajagi Kristuselt halastust, vaid ta on juba kõik ette heaks kiitnud, mis me iial ette võtame. Aga kes on õelnud, et Kyrie ja Agnus Dei peavad olema alati aeglased ja mõtlikud osad? Missa esimene osa Kyrie on kolmeosalises vormis ning selles on kaks teemat, mis mõlemad mahuvad poolteise tooni ulatusse. Kooripartii on neljahäälne ning noorte meeskooride jaoks kohati liiga madal. Õnneks mängivad madalad keelpillid sama partiid ning seetõttu on teemat siiski piisavalt kuulda.

Gloria algab helge D-duur helistikuga ning teema vokaalne ulatus on laiem – suur sekst. Rõõmus mažoorus algusharmonias vaheldub peagi minoorse kolmkõlaga ning selline pidev mažoori ja minoori vastandamine Glorias mõjub tonaalsele kõlapildile huvitavalt ja värskest.

Partituuri jälgides sain aru, et kui tahta ladinakeelset teksti õigesti hääldada, tuleb koormeisteritel teha ära suur töö, et sõnarõhke kuidagi viisi muusika rõhututele osadele sättida. Aga heliloojal oli ilmselt olulisem säilitada teose pulseeriv rütm kui panna ladinakeelse teksti järgi muusikaline materjal paika.

Pärast nii helget ja pidulikku Gloriat oleks tahtnud saada pisut pehmemat üleminekut Credosse. Solist alustab Credot äkitselt araabiapärase teemaga, milles on vastavalt stiilile ja helilaadidele kasutatud suurendatud sekundit. Koor vastab solistile rütmiliselt erksa ostinaatse teemaga. Orkester loob oma partiidega pildi idamaisest muinasjutust, kust ei puudu aegaldalt kappavad hobused ja põrisevad trummid. Solist Taniel Kirikal improviseerib idamaise laadi helidel justkui üksik mulla minareti tornis ja koor vastab talle kogu Credo vältel kahetaktilise ostinaatse motiiviga. Taniel Kirikal tuli selle ülesandega suurepäraselt toime. Kas ka kõik järgmised solistid, kes Credot tulevikus laulavad?

Missa vormile kui tervikule mõjus araabiapärane Credo, teose keskne osa,

omapäraselt ja huvitavalt. Pärast Credot oli idamaine olustik kadunud ning trompetihelidel algas pidulik Sanctus. Sanctusel on head võimalused elada edasi iseseisva missa osana, mida koorid tulevikus palju laulma hakkavad.

Teema on kaunis ja majesteetlik, keelpillide ostinaatne rütm sarnaneb booleroga. Meenub Tõnis Mägi "Koit". Ainuke küsimärk Sanctuses on minu jaoks viimane takt. Kujutan juba ette, kuidas koorijuhid peagi Urmase käest luba paluvad, et viimase takti dominandi kvintool ja lahendus toonikasse lihtsalt mängimata jätta. Agnus Dei esimesed akordid kõlavad kaeblikult vaid kaksteist takti ning siis algab kirklik ladinaameerika tants.

Teos oleks justkui lõppemas, aga Sisask lisab meile veel ühe üllatuse, viimase osa pealkirjaga "Chateau Rocher". Teksti autor on Einar Laigna (kavalehel Ilmar Laigna), kes on pühendanud selle luuletuse perekondadele Sõnajalgadele. Koor kordab ostinaatselt "Dona nobis pacem", aga solist räägib maise elu kaduvusest. Ka selles eesti-keelses tekstis ei tule mõte nii selgelt esile, sest solist peab sõnu laulma kiiresti ning sõnarõhud asuvad sageli muusikalise fraasi ja takti rõhututel osadel.

Kokku võttes kuulub see teos Urmas Sisaski loomingu paremikku ning ei jää kindlasti kuhugi lauanurgale tolmuma. Urmase puhul imetlen ma tema julgust olla tema ise ning mitte hoolida sellest, mida teised tema loomingust arvavad. Las siis uus teos ollagi selline ebatüüpiline missa, kus aeglased osad puuduvad ning terav rütm hoiab meid ärksana missa esimestest taktidest kuni lõpuni.

Selle eest, et meil on selline teos täna kuulata ja laulda, peab tänama dirigent Lehari Kaustelit, kes tuli sellele mõttele, et Urmaselt uus missa tellida. Orkestri, kooride, solisti, helilooja ja dirigendi poolt oli see kena kingitus kuulajatele ning publik oli kontserdi ja esiettekande eest siiralt tänulik.

Kevadkontsert noortelt interpreetidelt

PIRET RIPS
helilooja

Kontsert sarjast "Noored dirigendid" 30. mail Tallinna Jaani kirikus. Tallinna Kammerorkester, dirigent Lehari Kaustel, solist Triin Ruubel (viul).

Lehari Kausteli dirigenditee algas seitse aastat tagasi Georg Otsa nimelisest Tallinna Muusikakoolist. Praegu juhatab ta orkestrit Collegium Consonante, mis kannab sageli ette eesti heliloojate uudisloomingut ning koosneb kodu- ja välismaistest professionaalsetest pillimängijatest. Dirigendil peab olema võimet koondata enda ümber häid mängijaid, olla publikule atraktiivne, leida oma tegevusele tugevaid sponsoreid ning avastada uusi ja andekaid soliste. Nende ülesannetega tuleb Lehari Kaustel hiilgavalt toime ning tema senise tegevuse suurim leid ongi viuldaja Triin Ruubel.

Meie suured kontserdiorganisatsioonid kutsuvad tavaliselt soliste välismaalt ning ei suuda uskuda, et Eestiski võib olla tõelisi imelapsi.

Kontserdi ülesehitus meeldis mulle. Kõlas Karl Jenkinsi "Palladio", Sergei Slonimsky Viiulikontsert "Primavera" ja Britteni "Lihtne sümfoonia". Ma ei saa öelda, et Karl Jenkins oleks mu lemmikhelilooja, aga kontserdikülastajad on erineva muusikalise kogemusega ning kui tahta, et kuulama tuleks erineva maitsega publikut, siis peab ka nende võimalikke soove arvestama. Jenkinsi teoses oleksid võinud olla suuremad dünaamilised kontrastid ja parem fraasikujundus. Sergei Slonimsky (s 1932) on meie jaoks üsna tundmatu vene helilooja, kirjutanud peamiselt koorimuusikat ning lavateoseid. Viiulikontsert igatahes oli virtuoosne heal tasemel teos tehniliselt küpsele viuldajale.

Triin Ruubel lõpetas eelmisel aastal Tallinna Muusikakeskkooli õpetaja Tiitu

Noored interpreetid Triin Ruubel ja Lehari Kaustel.
FOTO ERAKOGUST

Peäske viiuliklassis. Praegu õpib ta Ros-tocki Kõrgemas Teatri- ja Muusikakoolis Petru Munteanu juures.

Juba esimeste helidega sisendas ta kuulajale kindlustunnet ning teadmist, et tege-mist ei ole enam õpilase, vaid oma ala tõelise professionaaliga. Muusikaline materjal oli viimase detailini läbi töötatud, iga fraas läbi mõeldud ja lõpuni kujundatud. Sellist isikupära ning temperamenti olen ma siiani harva meie eesti viuldajate juures näinud. Teose kolmandas osas, kui viiulikeeled pidid peaaegu katkema võimsa forte ja virtuoossuse juures, oli raske uskuda, et viulit mängib habras blond neiu. Kujutasin ette, et nii võis kunagi ammu mängida Paganini ise. Ka kammerorkestri mängijad trampisid pärast kontserdi esitust jalgu ja

plögistasid poognatega kiituse märgiks.

Triin Ruubel jättis kuulajate meeltesse nii tugeva emotsiooni, et ootan juba tema järgmist kontserti. Loodan, et ka Eesti Kontsert märkab oma kodumaa andeid ja pakub neile esinemisvõimalusi. Benjamin Britteni "Lihtne sümfoonia" mõjus kava lõpus rahus-tavalt ning kokkuvõtvalt.

Tallinna Kammerorkestri ees seista on kahtlemata suur au ja vastutus. Mängijad ootavad ju põnevusega, et mida on ühel noorel dirigendil neile öelda. Lehari Kausteli dirigeerimistehnika on viimastel aastatel tubli arengu teinud ning tema käe liikumist on hea jälgida. Muusika interpreteerimine ei ole aga ainult tehniline võimekus, seal on sisu ja detailid, mida küpsemaks saades mõistame üha paremini.

Kvartett küll, aga...

Intervjuu ansambliga PaukenfEst

KRISTINA KÖRVER

Kui kontserdil mängitakse kümneid ja kümneid erineva suuruse, kõla, ulatuse ja helitugevusega pille, on kuidagi imelik öelda, et musitseerib kvartett või et kõlab kammermuusika. Vähemasti löökpilliansambli puhul on need terminid pigem eksitavad. Ja ega seda nii sageli juhtugi, et kuulaja leiaks end mõnelt täispikalt löökpillikontserdilt – meie muusikaelus on see pigem harv ja oma-moodi eksootilinegi sündmus.

Ometi tegutseb Tallinnas juba peaaegu kümme aastat suurepärase süvamuusikat viljelev löökpilliansambel **PaukenfEst**, kes on üles astunud kõigil Eesti tähtsamatel festivalidel ja kontserdilavadel. Esimene kontsert anti aastal 2000 Eesti Kontserdi korraldatud festivalil “Pauken” (sealt ka ansambli nimi), kuid asutamiskoosolek peeti maha juba aasta varem, algatajateks tol ajal veel Tallinna Muusikakeskkooli abiturient **Vambola Krigul** ja mõne aasta eest sama kooli lõpetanud **Anto Önnis**. Tänaसेк kuulub ansambli püsikoosseisu neli mängijat: lisaks nimetatule varemgi PaukenfEstiga koostööd teinud **Madis Metsamart** ning viimati liitunud **Lehari Kaustel**.

Algusest peale on mängitud peamiselt nüüdismuusikat, rõhuga eesti heliloomingul. Nagu ansambli liikmed ise kinnitavad, tunneb eesti muusikalugu ainult kaht puhast löökpilliansambli teost, mis pole neile kirjutatud. Kuid tänu PaukenfEsti tegevusele on see pilt viimaste aastatega oluliselt muutunud – nad on inspireerinud paljusid heliloojaid ning rikastanud eesti muusikat löökpilliteoste ja omapäraste seadete võrra.

Järgmisel aastal on ansambliil plaanis välja tulla oma esimese heliplaadiga, millel kõlabki ainult eesti muusika.

Mille poolest on löökpillimängija elu teistsugune kui teistel interpretidel ning millisenä näevad ansambli liikmed ise oma kohta tänases muusikaelus, sellest vestlesin ühel maikuu õhtul Tallinna vanalinnas Vambola Kriguli, Anto Önnise ja Madis Metsamardiga.

Vambola, sind võib pidada PaukenfEsti idee autoriks ja ansambli ellukutsujaks. Olid tol ajal äsja TMKK koolipingist tulnud – kust sul tuli selline mõte ja ambitsioon luua oma löökpilliansambel?

Vambola Krigul: See oli 1998. aastal, kui Stockholm oli Euroopa kultuuripealinn ning sel puhul toimus seal suurejooneline ja väga kõrgetasemeline löökpillimuusika festival, kust võtsid osa maailma parimad löökpilliansamblid ja -solistid. Festivali avamisel märkisid korraldajad, et sellist asja pole siin Rootsis kunagi varem toimunud ja ei tea, kas enam toimubki. Meie Madisega olime seal kuulajatena kohal ja saime maigu suhu.

Kas PaukenfEst on esimene löökpilli-ansambel Eestis või on teil ka eelkäijaid?

V. K.: Eks selliseid ühekordseid projekte ja show-gruppe on ikka olnud. Aga püsivalt tegutsevat klassikalise muusika löökpilli-ansamblit küll mitte.

Te olete siis ju omamoodi teerajajad?

V. K.: Jah. Mis teha!

Anto Önnis: Eks see oli ka mitmete asjade kokkulangemine. Stockholm festival andis tõuke, aga samal ajal oli valmimas ka Eesti Muusikaakadeemia uus õppehoone, kuhu osteti uusi pille. Enne seda ei

olnudki meil üldse instrumente, millega ansambli teha!

Madis Metsamart: Pealegi oli teada, et tulemas on Eesti Kontserdi festival “Pauken” – nii et ka esimene konkreetne väljund, festival, kus end näidata.

Kunstmuusika ajaloos on löökpillid sajandeid üsna piiratud funktsioone kandnud: kas tseremooniapillidena või siis tantsu saateks, ka orkestrimuusikas on nad olnud pigem tagaplaanil. Alles viimased sadakond aastat on heliloojad löökpille solistidena näinud ning loonud ka vastavat repertuaari. Kas Eestis on solistlikku löökpillimängimise traditsiooni?

M. M.: Kui siin üldse kedagi nimetada, siis Kalju Terasmaad, kes esines vibrafonisolistina ka orkestri ees, kuid tema tegevusvaldkond jäi ikkagi nn estraadimuusikasse.

V. K.: Mingist traditsioonist siin tõesti rääkida ei saa, sest enamik maailma nüüdisklassikasse kuuluvaid löökpilliteoseid, mida meie oleme mänginud, on olnud esmaettekanded Eestis. Eks seegi fakt räägi enda eest.

Kui pole mängutraditsiooni, siis pole ju ka kuulamise traditsiooni. Kuidas teile

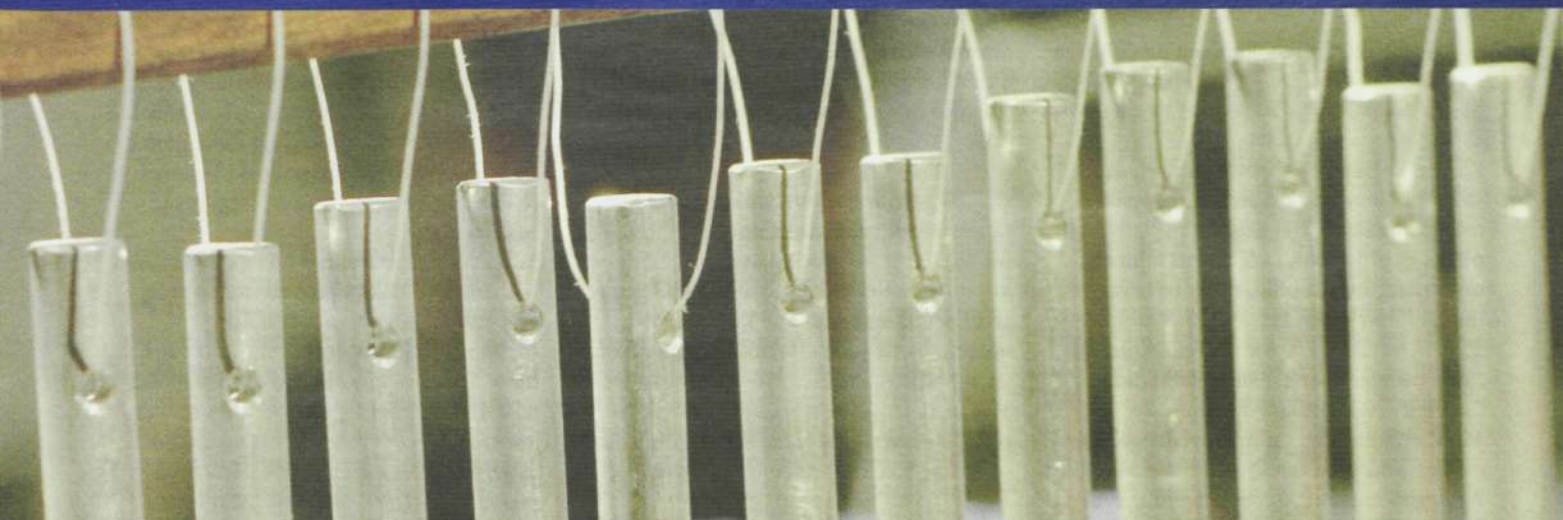
tundub, kas nn tavakuulaja oskab üht head löökpillimängijat hinnata, nii nagu ta saab aru, et näiteks see on hea laulja või hea viuldaja? Või olete kohanud ka sellist suhtumist, et ja-jah, mis sul viga trummi lüüa, proovi parem viiulit mängida?

M. M.: Mina ei ole sellist suhtumist küll kunagi kohanud. Ja kui seda ka on, siis ilmselt on see aastate jooksul antud kontsertidega oluliselt vähenenud.

V. K.: Pigem võib selline üleolev hoiak tekkida mõne kolleegi, teise eriala muusiku poolt. Aga sedagi õnneks väga harva. Publik vaatab ikka rohkem seda, et käed käivad nii kiiresti, et silme eest läheb kirjuks. Mulle on kord pärast kontserti tunnustavalt öeldud: “Jube kihvtilt panid – ma ei saanud midagi aru!”

M. M.: Jah, seda on küll, et kui laval on löökpillid, siis ootab laiem publik ikka mingit efektset show’d, et poisid tulevad, ülakehad paljad... rohkem nagu tsirkusnumber kui kontsert.

A. Ö.: Samas on üldine teadlikkus kindlasti kasvanud, kui vaadata kas või sõnakasutust. Selline “termin” nagu “löökpillid” on hakanud õnneks kaduma, varem kasutati seda aga ohtrasti – nagu löökpillid ei olekski pillid!

Agas kuidas on lugu kontserdikorraldajatega? Näevad nad teis publikumagnetit või on teil tulnud oma eluõigust tõestada ja kinnitada, et suudate anda täispika ja huvitava kontserdi ainult löökpillimuusikast?

V. K.: Ega me ennast ise kuhugi vägisi surunud ole, meie vastu on ikka huvi tuntud ja siiani oleme saanud kontserte anda, kui oleme soovinud.

M. M.: Tegelikult on asi ka selles, et ühe löökpilliansambli kontserdi korraldamine on oluliselt keerulisem ja kulukam kui näiteks keelpillikvarteti või mõne muu koosseisu puhul, kes võtab pillid kaenlasse ja läheb. Küllap on see asjaolu ka korraldajaid pisut tagasi hoidnud, aga huvi on sellegipoolest minu meelest piisavalt.

Te suhtlete tihedalt paljude eesti heliloojatega, tellides ja esitades regulaarselt uudisteoseid. Kas repertuaari, mida mängida, ikka jätkub?

V. K.: Maailma muusikast jätkub küllaga, aga eesti muusikaga on tõesti nii, et kõik, mida oli mängida, mängisimegi ära, ja

edasi tuli juba juurde tellida. Enamasti on tellimused tulnud festivalide kaudu, kuid tavaliselt saame ise otsustada, kellelt me uut lugu tahaksime.

Löökpillide mängutehnika on väga spetsiifiline, peale mänguvõtete ja kõla iseärasuste tundmise peab helilooja arvestama ka miljoni partituurivälise "pisisajaga", näiteks kui palju pille ümber ühe mängija mahub või kas ta jõuab õigel ajal õigete pulkadega õige pillini. Milliseks teie hindate eesti heliloojate teadlikkust löökpillimängu kõõgipoolest ja fantaasiat löökpillimuusika loomisel?

A. Ö.: Mina olen märganud, et näiteks vanema põlve heliloojad kipuvad olema kinni mingites teatud võtetes ja löökpillistampides ning ei oska võib-olla alati näha ja kasutada nende pillide kogu amplituudi. Partiid on sageli liiga vähe solistlikud, meenutades rohkem orkestripartiisid. Samas on see ka mõistetav, sest kui heliloojal on tarvis kirjutada näiteks klaverikontsert, võib ta minna raamatukokku ning leida sealt tohutu hulga erialast kir-

jandust ja kõikvõimalikke näiteid, rääkimata sellest, et ta pääseb kergesti pilli enda ligi. Löökpillid on helilooja jaoks enamasti täiesti uus ja palju raskemini ligipääsetav maailm.

V. K.: Samas on ka ärksaid ja tublisid, kes teevad rasket tööd selle nimel, et õppida tundma pillide mänguvõimalusi ja kirjutada mitmekesisemalt. Me olemegi töötanud omamoodi vabakutseliste konsultantidena. Helilooja tuleb n-ö tundi ning ütleb, mis kõla ta umbes või täpselt tahab saada, ja meie siis aitame, püüame seda kõla leida.

M. M.: Võti ongi selles, et helilooja ja interpreet peaksid tegema koostööd. Et ei kirjutataks ainult n-ö raamatu järgi, vaid tuldaks päriselt pillidega tutvuma, et tekiks ettekujutus, mida kõike löökpillid veel võimaldavad.

V. K.: Vahel on juhtunud sedagi, et helilooja saab meie "konsultatsioonist" nii palju huvitavaid ideid, et tahab neid kõiki ühes teoses või lausa korraga kasutada. Siis on jälle teistpidi probleem, et helilooja fantaasia ületab pillide võimalused.

Madis Metsamart kontserdil Katariina kirikus.

FOTO TAAVI KULL

Anto Önnis ja Vambola Krigul PaukenfEst Duona.

FOTO SCANPIX

Ja tegelikult on löökpile ju nii palju, et ka mängijad ise ei tunne neid kõiki võrdset hästi.

Kas on ka sellist asja ette tulnud, et helilooja üllatab hoopis teid ja pakub mängimiseks mingi eseme, mida te seni pilliks ei pidanudki, või tõesti leiutab uue mänguvõtte pillil, mida te arvasite läbi ja lõhki tundvat.

V. K.: On tulnud ette küll. Teinekord antakse mingi kõver asi kätte ja öeldakse: "Mängi!" Aga kuidas?

M. M.: Sama lugu on ju ka vedruga, mis on tänaseks juba täiesti tavaline löökpill. Aga esimene kord, kui mina pidin vedru mängima, oli NYYD Ensemble'iga umbes aastal 1995 või 1996. Veendusin lausa sõnaraamatu abil, et see pill on tõesti autovedru, ise mõtlesin, et see ei saa olla võimalik! Mida ma teen selle autovedruga? Selgus, et tuleb triangi pulgaga lüüa. Sellised kogemused avardavad ka mängija enda mõttemaailma.

A. Ö.: Mulle meenub üks Lauri Jõe lehe orkestriteos, kus tuli mängida helilooja enda konstrueeritud uksekelladest instrumendil. See oli päris lõbus! Või näiteks Jüri Reinvere sooloteos "Ecotone", kus köie ühes otsas ripub poogen ja teises otsas klaaskellad ning poogna liikudes hakkavad kellad helisema. Ka väga kummaline mänguvõtte!

Räägime pisut ka ansambli sisekliimast, teie omavahelistest suhetest. Kuidas te end ansamblina iseloomustaksite?

M. M.: Minu meelest on PaukenfEsti praegune koosseis väga tugev ja teotahteline, meis on palju potentsiaali. Kõike seda polegi saanud veel rakendada. On ruumi ja tahet loominguks arenda.

A. Ö.: Meis on potentsiaali ka selles mõttes, et me ei tegelegi ainult löökpillimänguga. Näiteks Lehari on ka dirigent ja meie viimasel kontserdil tuligi tal üht lugu dirigeerida. Mina ja Vambola tegeleme ka laulmisega (ansambelis Heinavanker) ning seetõttu oleme võtnud kavva teoseid, kus peame nii pilli mängima kui ka kaasa laulma. Oleme sellised mitmekülgsed!

M. M.: Proovide õhkkond on väga hea ja viljakas, tegutseme ühel lainel ja ühe eesmärgi nimel. Kellelgi ei teki sellist tunnet, et ah, ei viitsi või jätame ära.

A. Ö.: Eks me tunne üksteist ka juba päris

ammu, oleme kaua, peaaegu viisteist aastat koostööd teinud, nurgad on maha lihvitud ning üksteise nõrgad ja tugevad küljed kõigile teada.

On teil sarnane muusikaline maitse või läheb vahel vaidluseks ka?

M. M.: Päris sarnane maitse ei ole. Ma arvan, et me ei vaidle, aga mingeid muusikalisi nüansse arutame küll. Enam-vähem teame juba ette, millist kohta keegi ise mängida tahaks ja kuidas ta seda teeks.

V. K.: Näiteks kui mõnes partiis esineb palju *tremolo*'t, siis tuleb see Antole anda, sest talle meeldib *tremolo*'t mängida!

PaukenfEstil on seljataga juba peaaegu kümneaastane ajalugu. Mida te ise peate oma suuremateks õnnestumisteks? Millised on olnud põnevamad väljakutsed?

V. K.: Üks päris hirmus kogemus oli 2003. aasta NYYD-festivalil, kui mina ja Anto esitasime Steve Reichi teoseid ning helilooja ise istus samuti saalis. Nii kuulsa ja nagu teada ka väga kriitilise helilooja ees mängimine oli emotsionaalselt kindlasti eriline kogemus. Õnneks saime temalt positiivse tagasiside.

A. Ö.: 2004. aastal "Con brio" konkursi finaali jõudmine oli samuti suur õnnestumine.

M. M.: Ka tänavustel Eesti muusika päevadel toimunud PaukenfEsti kontsert Katarina kirikus on üks väga oluline versta-post. Siiani polnud ansambel ühtki kahe poolega täispikka kontserti andnud (kui Anto ja Vambola magistri- ja doktori-kontsert välja arvata). See oli just tuleviku mõttes väga inspireeriv ja pani mitmete asjadele pisut teise pilguga vaatama.

Mis saab edasi? Millisena näete ansambli tulevikku järgmisel kümnel aastal?

M. M.: Oluliselt tegusamana. Juhuslike projektide asemel tahaks arendada stabiilset kontserttegevust.

V. K.: Repertuaari osas tahaks eesti muusika kõrval senisest rohkem keskenduda muu maailma löökpillimuusika mängimisele. Siiani on seda üsna vähe saanud teha. See oleks ka üks võimalus kasvatada ennast ja harida siinseid heliloojaid.

Mis teid siis takistab?

A. Ö.: Üks suur takistus on ajapuudus.

Oleme kõik mitmel pool tegevad ja hõivatud muusikud, ühiseid aegu nii proovideks kui ka kontsertideks on raske leida. Teine probleem on muidugi raha: oleme oma tegevuse rajanud paljuski fanatismile ja vahel tuleb oma töö eest isegi peale maksta.

V. K.: Veelgi suuremad on aga logistilised takistused – kokku peavad saama vaba aeg, vaba ruum ja vabad pillid.

M. M.: Ruumiprobleem on tõesti väga terav. Siiani oleme saanud osaliselt kasutada EMTA ruume, aga needki on väga koormatud ja ei rahulda meie vajadusi. Tegelikult oleks meil tarvis päris oma prooviruumi, kus saaks püsivalt hoida oma pille ning teha proove. Aga oma taskust me selle üüri või ehitamist kinni maksta ei jõua.

V. K.: Samas pole ka mõeldav, et tassime veoautotäie pille igaks prooviks uude kohta. Juba pillide üles seadmine ja kokku panemine võtab rohkem aega kui proov või kontsert – nii ei jäägi mänguks enam ei aega ega jaksu.

M. M.: Ühel tegutseval professionaalsel löökpillimängijal on kodus sadakond pilli, millesse tehtud investeering võib küündida sadadesse tuhandettesse kroonidesse. Nende hoidmine on juba omaette teema: kes ehitab krundile spetsiaalse pillilao, kes ostab suure korteri. Pille tuleb aastate jookul juurde osta, välja vahetada, parandada... Mängimine ei kulutagi neid nii palju kui just transport, mis on pillidele väga laastav.

Ehk võikski siinkohal teha ajakirja Muusika kaudu väikese üleskutse, et kui kellelgi on häid ideid või võimalusi, kuidas teid aidata, siis nagu ma aru saan, on nende abi väga oodatud?

V. K.: Kindlasti. Sest kõrvaltvaataja ei oskagi sageli hinnata, kui kulukas see tegevus õigupoolest on. Selleks, et löökpillimängijal oleks oma instrumentaarium, kulub mitu-mitu aastapalka.

Muidugi ei saa me siinset olukorda lääne omaga võrrelda, aga siit vaid 300 kilomeetri kaugusel, nimelt Rootsis tegutseb maailmakuulus löökpilliansambel Kroumata, kes tegutseb riigi toetusel. Neil on oma saal, kus teha proove, hoida pille ja anda sealsamas ka kontserte. Sellistest võimalustest unistaks küll.

Minu elamus eesti muusikast

GRETE LING

õpilane

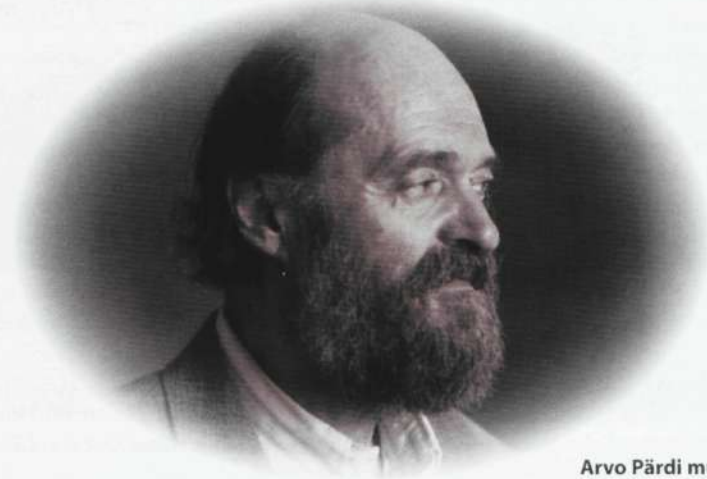
Eesti Filharmoonia Kammerkoori
korraldatud esseevõistluse võitja

Eesti muusika on mõistagi eestlaste loodud teosed. Ei ole määrav, kas kirjutatakse kodumaal või mitte, kas väljendatakse oma tundeid emakeeles või mõne teise rahvuse kultuurisooni põigates või üldse ilma sõnadeta, sest ka meloodia üksi suudab harukordselt hästi edasi anda inimese olemust ning hetke meeleolu. Muusika ongi ju tegelikult heliloojate emotsioonid välja öelduna muusikainstrumentide abil. See, mida meie muusikapaladena kuulame, on helilooja sisemusest väljapääsu nõudnud tunne, arvamus, vajadus, kellegi jõud ja tugevus, õud ja nõrkus. On vabadesse pääsenud lugusid, mis kiiresti populaarsuse võidavad, aga sama ruttu ka areenilt kaovad ja seda enamasti oma pealiskaudsuse tõttu. Õnneks leidub siiski teoseid, ka eesti heliloojate loominguga hulgas, mis suudavad inimese hinge kustumatu jälje jätta. Minu sisemaailmani on muusika kaudu jõudnud küll vähesed eestlased, aga see-eest on need elamused unustamatud olnud.

Mulle on öeldud, et olen kui Rubiku kuubik: sama värvikirev ning leidub palju erinevaid eksitavaid võimalusi minu sisemuseni jõudmiseks, kuid ümbritsev jää on siiski murtav. Endal peaks siiski enese mõistmine kergemini kulgema kui võõras- tel. Oma keerukas teismeliseeas otsisin seletusi kõikjalt, ka muusikast. Minu üllatus oli suur, kui avastasin, et oma tunnete meloodilise väljundi leidmiseks polnud tegelikult vaja isegi maakonna piiridest kaugemalt otsida. Tundsin täielikku kooskõla oma emotsioonide ja mulle täiesti võõra mehe, keda ma isegi kaugelt näinud polnud, nootidesse ümber kirjutatud olemusega. Nagu inimese elu koosneb hetkedest, nii omab Arvo Pärdi teostes iga noot, ka paus, sama suurt tähendust kui kogu tervik ise. Selline iga hetke väärtustamine, vaikuse tähtsuse esiletõus ning religioosse kallakuga kõlavärvide sisendavate eelkõige rahulikkust. Pärdi meloodia suudab mind tõsta mõtetest kõrgemale, väljapoole maiseid piire. Viibik-

sin kui kõikuses, olles sellega üks, puudub mure ja valu, pole naeru ega rõõmu, olematus. Tõu tunne ei ole kaua kestev, täius pole seda kunagi, pigem on tegemist ühe hellitava puhkusehetkega, mis sel momendil aga tundub lausa igavikuline. Inimene vajab sellist puhkust, mõtetest vaba olemist, neuronite käsujada hetkelist seiskumist. Eraldatust mitte ainult ümbritsevast maailmast, vaid ka iseendast, sest elamine ja pidev mõtete voog sünnitab ka ebavajalikku ning on lausa hirmutavat informatsiooni, millele tegelikult üldse oma ajurakke raisata ei tohiks.

muusikatundidele kumisevad kõrvus lood, mis on sama vanad kui mina ise. Palad, mis sisendasid kodumaa-armastust ning heitsid kõrvale meie inimeste tühised erimeelsused, kui tuli kokku hoida ühise eesmärgi, vabaduse saavutamiseks. Ohjeldamatu igat- sus, kaasahaarav julgus, justkui keelust üle- astumisest tulenev lapselik ning aina kasvav rahulolu ja joovastus, siiras lauluhääl ülistamas kodumaad – see kõik tuleb otse südamest ega ole teeseldud. Puhast muusika, mis jõudis minu hingeni, kinnitas üha suurenevat uhkust oma väikese riigi ja ta rahva üle ning kokku võttes andis kinni-

Arvo Pärdi muusika aitab
iseendaga rahu sobitada.
FOTO SCANPIX

Võib-olla langes Pärdi teoste “Spiegel im Spiegel” ja “Te Deum” avastamine ühte minu üksinduse ja enesega rahu sobitamise etappi, igal juhul tekitasid need melanhoolid ja igavikulised teosed minus tunde, et olen end lõpuks leidnud. Sügavat elamust, jõulisemat ekstaasi, suuremat kurbust ning hingevärskendust pole ma sellest ajast peale enam kogenud.

Oma identiteedi leidmist ja äratamist soosis ka 1980ndatel ja 1990ndatel aastatel kirja pandud laulva revolutsiooni aegne muusika. Tänu viimase poolaasta kooli-

tust, et “eestlane olen ja eestlaseks jään”.

Tänu eesti muusikale olen end leidnud. Pole enam kõrvu kriipivaid ebakõlasid minu sisemuses, seal valitseb harmoonia ning rahulolu. Siiski ei ole ma loobunud eesti heliloojate uute paladega tutvumast ja ka muusikaajaloos tuhnimast ning olen muutunud meeldiva leidmisel veel nõudlikumaks. Nüüd tean, et elamus eesti muusikast võib eestlase jaoks olla midagi palju enam kui ükskõik millise välismaalase looming.

Moersi festival katsetab publiku taluvuspiire

MADLI-LIIS PARTS

jazziajakirjanik

Düsseldorfi lähedal Moersi väikelinnas peeti 9.–12. maini kolmekümne seitsmendat korda muusikafestivali, mida tuntakse suunanäitajana Euroopa impromuusikas. Tänavu osalesid festivalil põhilaval ka Free Tallinn Trio ning hommikuprogrammides vokalist Priit Lehto, trummar Tanel Ruben ja pianist Liisa Hirsch.

Festivali pealava oli 2500-kohalises telgis, mis asus keset kaunist parki ja sinna festivaliks kerkinud telklaagrit, kus nautis kohalike sõnul ennast, kaaslasi ja mõnel määral ka muusikat kuni kolmkümmend tuhat Saksamaalt, Hollandist ja kaugemaltki kokku sõitnud. Kontserte külastas neist umbes üksteist tuhat. Nii pealava kui ka kolm kõrvallava pargi ääres mõjusid oaaSIDena keset boheemlaslikku jammimeeleolu. Oli võimalus pühenduda segamatult muusikale või seda hoopis vältida. Etnoturgude ja rahvuslike söögikohtadega palistatud pargirajad meenusid sümbioosi meie "Maailmaküla", "Viljandi folgi" ja "Öllesummeri" melust. Festival suhtub väga tõsiselt ka "barjäärivaba" liikumise kontseptsiooni, sest invaliididele on loodud infrastruktuur, mis võimaldab probleemivabalt kõigest ka ratastoolis osa saada.

Tänavuse festivali uhkuseks oli avangardjazzi ühe legendaarsema ideoloogi, pianist Cecil Tayloriga ja briti trummari Tony Oxley duo. Esmakordselt viibis kodusaarelt Islandilt eemal särtsakalt elurõõmus Samuel Jon Samuelssoni Big Band, uut vokaalprojekti tutvustas Iisraeli bassist Avishai Cohen, kes viibis alles aprillis jazzisaadikuna Eestis. Positiivseid energjalaineid tekitas noor ameerika trompetist Peter

Evans, elevust lisasid ka julgelt erinevaid stiile ristav Battles ning hiphopi eksperimentaalset suunda esindav Dälek.

Moersi muusikafestivali viimaseid aastaid võiks võtta kui õpikut kultuurikorralduse edulugudest. Kui praegune kunstiline juht Reiner Michalke kolm aastat tagasi korraldamise üle võttis, sai ta kaasa varaks vaid jazzfestivali hea maine ja publiku harjumuse sündmust külastada. Ideoloogiliselt oli aga ettevõtmine väsinud ning loobunud olid ka rahastajad. Michalke püstitas esialgu hullumeelse eesmärgi muuta festival tippasemel erinevate mõjutustega improvisatsioonilise muusika messiks, kus tutvustavad oma uut muusikat grupid nii Euroopast kui ka USAst. Soov olla uute kavade esmaesitleja on tihti kalleim viis muusikuid Moersi tuua, kuna esinemised pole seotud plaanipäraste tuuridega. Michalke ütleb, et testib iga koosseisuga, kui kaugel on publiku vastuvõtlikkuse ja taluvuse piir. Nii võivadki kavas kõrvuti seista meelelahutuslikum maailmamuusika ja kuulajale väljakutseid esitav nüüdismuusika. Näiteks festivalil arvatavasti kõige kõrgema honorari teeninud saksofonivirtuoos, avangardiikoon John Zorn lendas New Yorgist Moersi vaid lühikeseks sooloteasteks. Muidugi demonstreeris ta keerukat ja virtuosset mängutehnikat ning lennukaid ideid. Spontaansusest pakatades kutsus ta paarikümne minutise soolo järel lavale iidset baski pilli *txalaparta*'t mängivad õed Maika ja Zara Gomezi ehk duo Tukunak. See oli tüüpiline näide festivali õhkkonnast – ühelt poolt selged raamid, teisalt hetkeotsuseid võimaldav mõtteviis.

Publik on juba harjunud, et üks koos-

seis mängib kuni nelikümmend viis minutit. Kunstilise juhi meelest on see aeg piisav inimeste uudishimu äratamiseks, pikad kontserdid ja lisapalad jäägu teistele festivalidele. Meie Free Tallinn Trio oli üks vähestest, kellelt ka lisapala paluti.

Michalke soovib anda noortele muusikutele võimaluse omavahel tuttavaks saada. Nii korraldati teist aastat hommikuprogrammi, mis koondas vabaimprovisaatoreid Tallinnast, Sydneyst ja Berliinist. Idee oli intrigeerivalt lihtne – koostada üllatuskoosseisud erinevate linnade muusikutest ning lasta fantaasial lennata. Hommikuprogrammis näeb festivali kunstiline juht investeeringut tulevikku. Ehk sünnivad uutest tutvustest kunagi uued kollektiivid või saavad alguse head ideed. Väärt kogemus oli ka kontsert "In the Dark", mis toimus kottpimedaks muudetud telgis. Akustiliste ja elektrooniliste pillide koostööl tekkinud hüpnootilised rütmimustrid ja meloodiad löid efektseid ruumilisi kujutluspilte, mille puhul tihti ei saanudki aru, millisest telgi osast helid tulid ja millised pillid neid tekitasid.

Moersi muusikafestival on Euroopa impromuusika sündmuste seas kindlasti üks isikupärasemaid, sest korraldajad oskavad tuua tavakuulajale lähemale muusikat, mida peetakse mõistetavaks vaid kitsastele huvigruppidele.

Oma muljeid räägib pianist Liisa Hirsch: Hommikukontserdid olid vist kogu festivali kõige orgaanilisem osa. Kui suurel laval sündis looming küll vabalt, kuid koos muusikutega, kes üksteist tundsid, siis hommikuprojektides oli eranditult

Rahvusvaheline vabajämm, vasakul eestlased Anto Pett klaveri ja Priit Lehto mikrofoni taga.
FOTO MADLI-LIIS PARTS

kõik kokku leppimata ja tundmatu. Isegi see, kes kellega mängib, selgus mõnigi kord vahetult enne algust ja enamasti muutus või täienes koosseis ka kontserdi jooksul, näiteks siis kui suure lava muusikud soovisid liituda.

Kuna *jam session*'id toimusid korraga kolmes üksteisele väga lähedal asuvas kohas ja meid oli kokku kahekümne ringis, panid korraldajad paika vaid selle, kes kuhu läheb. Esimesel hommikul sattusin mina koos Tanel Rubeniga mängima avaras

Dunkelzelti-nimelises pimetelgis. Koos meiega esines suurepärase austraallasest bassimees Clayton Thomas, samalt maalt pärit habemik Robin Fox sülearvutil (kes tegi muide nädal varem Eestis kabareeprojektis *laser-show'd*) ja Magda Mayas prepareeritud klaveril. Uskumatu mõelda, et mõned neist muusikutest ongi spetsialiseerunud vaid vabale improvisatsioonile ja teenivad sellega elatist.

Kuna enne kontserti proovi ei tehtud, puudus ettekujutus, kuidas keegi vaba-

improvisatsiooni üldse võtab või mida selles tähtsaks peab. On ju *nu-jazz*'ist tulenev impulsiivne, füüsiline mängustiil väga erinev muusikast, mis loob helikanga või seisundi kõladest ja varjunditest.

Jõud, mis mängides tekib, tõmbab ka kuulaja protsessi kaasa, tekitades temas soovi olla selliste sündmuste tunnistajaks. Protsess, kuidas ja millise intensiivsusega miski areneb, saabki peamiseks kunstiväärtuseks. Ja publik on väga asjatundlik, teadlik sellest, mis toimub.

Veel üks legend eesti rockisuves

11. juulil esineb Tallinna Linnahallis Lou Reed

TRIIN TAEI

SL Õhtulehe ajakirjanik

Glämmrokkar, elupõletaja, sadist, lüürik, avangardhelilooja, morn kitarriplõnnija... Lou Reed on neljakümne aasta jooksul näidanud end Ameerika muusikaelu ühe vastuolulisema persoonina. Ent vaatamata vastutulematusele fännidele ja intervjuerijatele on Reed jäänud tänaseni ikooniks.

1942. aastal sündinud Lou Reed kerkis esile kuuekümnendate teisel poolel ansambli Velvet Underground kitarristina ning peamise laulja ja laulukirjutajana. Bändi ristiisa oli New Yorgi *underground*-kunsti

kroonimata kuningas Andy Warhol. Isiklike kogemuste põhjal valminud laulude teemaring oli uudne, paheliselt erutav: sadomasoseks ("Venus in Furs"), transvestiidid ("Sister Ray", "Candy Says"), narkokultuur ("Heroin") ja transseksuaalid ("Lady Godiva's Operation"). Novaatorlik oli ka Reed'i kitarrikäsitlus – helide moonutamine, *feedback*-efektid, tavatud häälestused.

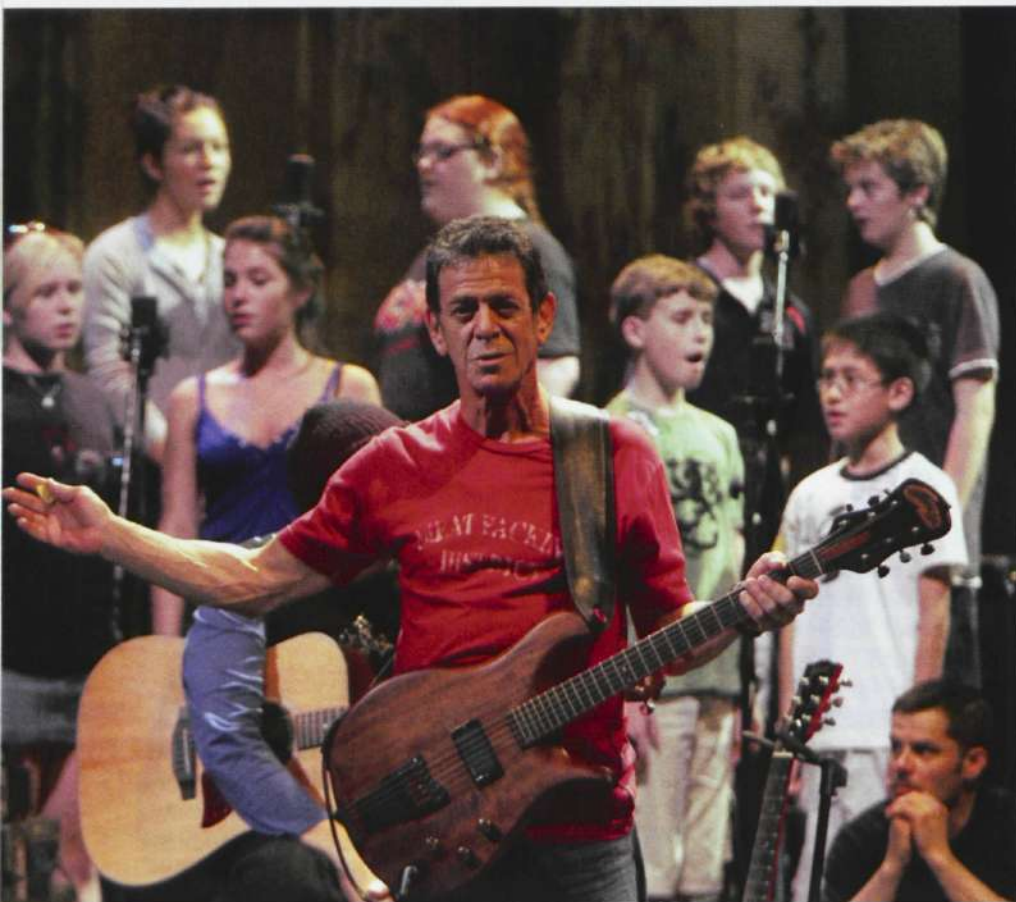
1971. aastal alanud soolokarjääri kannapöörded on kuulajaskonda ja kriitikuid tihtipeale heidutanud. Ehkki hitt

"Walk on the Wild Side" võimaldanuks Reedil nautida ka edaspidi kommertsedu, keeldus ta Velvet Undergroundi suunda järgimast. "Berlini" ajastul eelistas Reed musti nahkrõivaid, ogalisi kaelakeesid ning blondiks pleegitatud juukseid, millesse olid löigatud fašistlikud sümbolid. Muusik kultiveeris endistele bändikaaslastele tuttavat vaenulikku suhtlusstiili ka oma intervjuudes, saavutades rockimaailma raskeima iseloomuga tüübi maine. Kurikuulsa kitarri *feedback*'il põhineva albumi "Metal Machine Music" (1975) kohta ütles Reed hiljem: "Pole võimalik, et inimene teeb midagi sellist ja jääb ellu."

Ent tahtlikult šokeeriv müraplaat ei teinud Reed'i karjäärile lõppu. Ta andis seitsmekümnendail välja kaksteist albumit. Kaheksakümnendad näitasid mõningast taltumist: 1989. aastal ilmunud "New York" oli eepiline ekskursioon Reed'i armastatud linnas, elegeiline "Songs for Drella" (1990) Reed'i ning tema kunagise Velvet Undergroundi bändikaaslase John Cale'i järelhüüe oma mentorile Warholile. Reed on kirjutanud filmimuusikat, näidanud end maailmaklassi fotograafina ja teinud koostööd uue põlvkonna artistidega, nagu näiteks Antony and the Johnsons. Tema kaune partner elus ning tihtipeale ka töös on New Yorgi eksperimentaalmuusik Laurie Anderson, kelle häält võib kuulda näiteks Reed'i kontseptuaalalbumil "Raven" (2003), mis ühendab muusikat ning Edgar Allan Poe lugusid ja luuletusi.

Lou Reed toob Tallinna oma suurvormi "Berlin", milles teeb kaasa kolmkümmend muusikut.

FOTO BDG

Kakskümmend aastat jazzi viimase superstaari lahkumisest

Brian Melvin meenutab Jaco Pastoriust

IVO HEINLOO

jazziajakirjanik

Elmise aasta 21. septembril möödus kakskümmend aastat legendaarse basskitarristi Jaco Pastoriuse surmast. Pastoriust peetakse üheks viimastest tõeliselt suurtest isiksustest jazzis, kelle lahkumisega kaotas jazz midagi sootuks enam kui vaid haruldase andega muusiku. Neid jazzartiste, keda kõikjal maailmas eesnime järgi teatakse, pole palju. Miles Davis, Duke Ellington, veel mõned... ja Jaco Pastorius. Hulk tänapäeva jazzitippe kirjutas Pastoriuse surma-aastapäeva puhul artikleid, kus kordusid sellised sõnad nagu "vaimustav", "uskumatu" ja "enneolematu".

Jaco Pastoriusel on kaudne side ka Eestiga. Ühendavaks lüliks on juba mõnda aega Eestis resideeruv San Franciscost pärit trummar Brian Melvin, kes oli üks Jaco lähedasemaid sõpru. Melvini ja Pastoriuse viljakat koostööd dokumenteerivad neli plaati, kõik valminud 1980. aastate keskel, tugevast sõprussidemest on aga alles mälestused.

Esimest kohtumist Jacoga mäletab Brian hästi. "Keystone Korneri" jazziklubi San Franciscos ja selle omanik Todd Barakan pakkusid noorele Melvinile võimalust oma esimene plaat välja anda ning Melvini unistas mängida sellel ei kellegi muu kui Jaco Pastoriusega. "Muidugi olin ma temast varem kuulnud, nagu kõik teisedki. Ta oli staar juba enne seda, kui meie teed kokku said," meenutab Brian. "Olin näinud teda Weather Reportis ja kuulnud Pat Metheny esimesel plaadil "Bright Size Life", mis panigi ta karjäärile aluse."

Melvini soov täitus ning mehed hakkasid töötama plaadi "Brian Melvin's

Nightfood" kallal. Alguse sai sõprus, mis polnud paraku saatuse keerdkäikude tõttu määratud kaua kestma. "Meievaheline suhe oli väga eriline. Kui Jacol olid rasked ajad, aitasin mina teda ja tema omakorda mõjutas mind," räägib Melvin. "Jaco oli sõnumitooja, mässaja, anarhist, aga samal ajal ka erakordselt suure südame ja terava pilguga inimene, kes tundis kaasa kodututele ja oli osavõtlik kõige suhtes, mis ühiskonnas toimus." Pastoriust püsib Melvini mälestustes väga hea huumorisoonega ja naeruhimulise inimesena, ent Brian mõõnab, et oma elu paaril viimasel aastal tabasid Jacot ootamatud meeleolumuutused, mis said arstliku diagnoosi kui bipolaarsed häired.

Mitmed Jacoga mänginud muusikud on nentunud, et ei mõistnud tollal lõpuni bassisti suurust ja tähtsust muusikamaailma jaoks. Asjad, mida tema kaasaegsed aga kindlasti vaidlustada ei saanud, oli Jaco Pastoriuse eriline lavaline aura ja karisma. "Ta tahtis kogu tähelepanu endale tõmmata ja see tal ka õnnestus," meenutab Melvin. "Kui ta oli laval, jättis ta kõik teised muusikud varju."

Jaco Pastorius elas oma elu intensiivselt ning paljudele ei olnud tema traagiline hukk üllatuseks. Brian Melvin mäletab, et oli Amsterdamis, kui kuulis, et Jaco oli

FOTO INTERNETIST

üritanud joobeseisundis ühte Florida klubisse sisse saada, sattudes sõnavahetusse turvamehega, kes ta teadvusetuks peksis. Iroonilisel kombel suurendas varajane surm basskitarri kuninga populaarsust ja mütologiseeris Jaco Pastoriuse isikut veelgi enam.

Jaco Pastoriuse kahekümnenda surma-aastapäeva puhul mälestati bassimängijat mitmel pool maailmas. Eelkõige Ameerikas, kus Pastoriusele oli pühendatud terve Syracuse'i jazzifestival ja toimusid diskussioonid Jacot tundnud inimeste osavõtul, kuid ka Euroopas ning Aafrikas, kus Jaco on ei rohkem ega vähem kui pooljumala staatuses. "Loodetavasti õnnestub midagi korraldada ka Eestis," lisab Brian Melvin.

Jaco Pastoriuse muusikasse ilmutamisega algas uus ajastu ning tema lahkumisega see lõppes. Pastoriuse tähtsust on võimatu üle hinnata ning sellega nõustuvad ka eesti jazzmuusikud.

100 aastat Laulu ja Mängu Lehe taasilmumisesest

ALO PÖLDMÄE

TMMi muusikaosakonna juhataja

Karl August Hermann välja antud ajakirja Laulu ja Mängu Leht puhul teatakse üldjuhul kolmeteistkümnest aastakäigust. Tegelikult on olemas ka 14. aastakäik, millest trükivalgust nägi küll vaid kaks numbrit ja kolmas number olevat jäänud käsikirja. Viimasele aastakäigule on aeg-ajalt siiski tähelepanu pööratud, kuid segadust on tekitanud asjaolu, et kord on juttu ühest, kord kahest ja korra koguni kolmest numbrist.

Teatmeteostes seisab aga selgelt kirjas, et aastail 1885–1897 ilmus ajakirjast kolmteist aastakäiku. Nii väidavad oma ülevaadetes Juhan Aavik¹, Elmar Arro² ja Anton Kasemets³; samamoodi seisab ka ENes, Eesti Entsüklopeedias ja Eesti muusika biograafilises leksikonis.

Vihjetest

1908. aasta 13. augusti ajalehes Elu ilmus A. Jürgensteini kirjutis “Kirjandusest”. Selles on juttu 14. aastakäigu esimesest numbrist: “Leht on pea selsamal moel ja korraldusel ilmunud nagu endine tuntud “Laulu ja mängu leht”. On nootised, on kirjanduse osa. [---] Esimese numbril kirjanduslist osa ei või just õnnelikult nimetada, kuid loodame, et osavõtmise kasvamisega ka vana muusikamehe tuju kasvab, noored jõud appi astuvad ja nii lehele elu sisse läheb.”

Kaks päeva hiljem ilmus sama tekstiga artikkel Tallinna Päevalehes. Kui Hermann suri, mainis ajalehtede arvukatest nekroloogidest 14. aastakäiku ainukesena taas ilmuma hakanud Postimees (5. jaanuar 1909).

Almanahhi “Eesti kirjandus” 1909. aasta veebruarinumbris võis Villem Reimani sulest ilmunud Hermannil nekroloogist lugeda: “1908 katsus Hermann veel kord LMLi elusse äratada. Ilmusid paar numbrit, siis jäi asi katki. Toimetaja haiguse märgid tulivad nii avalikult nähtavale, et tema tervise kohta kõige halvem karta oli.”

Seejärel tuli pikk periood, mille jooksul 14. aastakäigu alustamist enamasti ei mainitagi. Alles 1976. aastal ilmus ajakirja Keel ja Kirjandus üheksandas numbris Aleks Looritsa artikkel “Laulu ja mängu lehe viimane number”, milles autor analüüsib põhjalikult 1908. aasta esimest numbrit. Teisest numbrist pole üldse juttu. Järelikult ei teadnud autor sellest midagi. Sellest huvitavast artiklist pärinevadki mitmed siinkohal toodud faktid.

Loorits kirjutab, et 14. aastakäigu esimesele numbrile sattus ta 1957. või 1958. aastal juhuslikult ühe oma sugulase, endise Estonia ja Vanemuise laulja juures: “Praegu on see raamat Teatri- ja Muusikamuseumis, elektrograafilised koopiad on veel TA teaduslikus raamatukogus ja Tartu kirjandusmuuseumis.”

14. aastakäigu esimene number

Viimase aastakäigu esimene number ilmus 1908. aasta juulis. Ajakirja formaat on säilinud ja ta on trükitud Tartus Schnackenburgi trükikojas. Päistiitel on lihtsam, puudub varasem vinjett, mis kujutas noodipaberit, lüürat ja pasunat. Tellimishind on 2 rubla aastas. Avalehel seisab:

“Tellimisi võtab iga raamatukauplus ja muusikaedendaja vastu. Toimetuse adress tellimise-, raha- ja muudele kirjadele: Dr. K. A. Hermann, Tartus.”

Kuusteist lehekülge tihedat teksti on Hermannil enda kokku pandud nagu varemgi. Kaheksaleheküljelises noodilisas on mitu Hermannil rahvalauluseadet segakoorile – Põltsamaalt üles kirjutatud “Laula, suukene” ning kaks vanemat rahvaviisi.

Esimese numbril tiraaž ei saanud ületada 50 eksemplari, sest Hermann kirjutab sissejuhatuses: “Mu üle on suruv tundmus võimu võtnud, sest pole ettetellijate poolt sõna peetud. Anti küll üle pooltuhat nime, kes tellida tahtsivad, aga seni pole neist meestest veel kümnes osagi, see on ei 50 meestki tõesti tellinud.” (1897. aastal oli tellijaid 280.)

Esimene number pakub muusikateateid üle maailma. Kirjutises “Eesti muusikaoludest” tutvustatakse tähtsamaid muusikuid aastani 1908, püüdes anda sellega ülevaadet eesti muusikast. Hermann on küllaltki pessimistlik: “Eesti muusikaolud on vaheajal paraku õige nähtavat vähikäiku teinud. Ei meie põlv oska enam nii ilusasti laulda kui 1879–1894. Suured laulupidud 1879, 1891, 1894 (need, mida ta ise organiseeris ja juhatas – A. P.) olivad eesti laulu ja mängu ülemtipp. Siis hakkas laul ja mäng jälle langema.”

Hermann hindab kõrgelt Emil Hörschelmanni, Johannes Kappeli, Miina Hermannil (Härmat), kritiseerib aga Konstantin Türrnpud, kes olevat saksa kooride juhina eesti laulule surnud: “Ta on täitsa saks ja hulga eestlasi enesega kaasa viinud. Ta on saksa meestekoori võiduse kõrgusele viinud. Aga ühtegi eesti laulu kavasse ta võtta ei julge, kardab vist saksa leiba kaotada.”

Kahju, et Hermann ei näinud seda, kuidas Türrnpu eesti laulule tagasi võideti ja kuidas ta asutas Eesti Lauljate Liidu.

Noorematest pühendab Hermann mõne rea Rudolf Tobiasiale, kes on “täis võidlane”, st hea helilooja, professionaal. Mainitakse ära Artur Kapp, Mihkel Lüdigi, August Topmani, Samuel Lindpere ja Theodor Lemba. Kiita saab Artur Lemba oma ooperi “Lembitu

tütar” eest. Artiklis “Raukade loomise võim” annab 57-aastane Hermann otsese vihjena teada, et ta on veel küllalt noor suurteks tegudeks.

14. aastakäigu teine number

Neljateistkümne aasta käigu teise numbri jälile sain Alo Ritsingu abiga, kes leidis selle oma isa Richard Ritsingu materjalide hulgast.

Teise numbri maht on kuusteist lehekülge. Siin on kaks ilukõnelist artiklit üldlaulupidude teemadel: “Tähtjas kuulutus lauljatele ja mängijatele” ning “Laulu ja mängu sõber on karsklane”. Artiklite toon on manitsev ja isegi moraliseeriv. Põhjuseks see, et viimasest laulupeost on möödas juba kaksteist aastat ja Hermann kutsub rahvast üles uuele ärkamisele: “Aeg on arutust andnud... Mis arutust? Koidula õndsas vaim küsib nii. Arutust on, et Eesti laul ja mäng on tagurpidi läinud. Ei osata nii hästi laulda ja mängida kui vanemal ajal. [---] Uut ärkamist on vaja. [---] Kuda võime rahva laulu jälle lajama panna? Tehkem suur Eesti laulu ja mängu pidu! Tehkem ta 1909. aastal 20. kuni 22. juunikuu-päeval targas Taaralinnas. Siis on mõnus mõnutseda, siis on ime ilutseda, siis on kaunis kallitseda.”

Olulisel kohal on karskuse teema. Hermann meenutab meeleolusid esimestel laulupidudel: “Ei see olnud joodikute müra, ei see olnud purjutajate plära. See oli suure nooditundmise vili, mis ilusam ei võinud ilmuda, mis kaunim ei võinud kuulda olla. [---] Purjutajad jäivad ära. [---] Need olivad karskuse helid, mis kõlasivad, need olivad kainusekandled, mis helisesivad. [---] See oli karsklaste suur koorilaul.”

Rubriigis “Sõnumid ja teated” on kaks teadet Kuressaare muusikaelust. Üks neist puudutab Kuressaare kooliõpetajast muusikut Linnamäge: “Kuressaares on ta Eesti laulu hästi kõlama pannud. Üksnes K. A. Hermann laulusid ei ta salli.” Veel üks Eestit puudutav teade on selline: “Lindanisa Saksa ja Eesti seltside laulukoorid on Rootsi kuninga külaskäigul reidil Wene Keisri Majesteedi kuuldes laulnud. Türipu ja Topmann on juhtinud.”

Huvitav info on sellest, kuidas Moskva trupp etendas Pariisis Mussorgski ooperit “Boriss Godunov”.

Eraldi artikkel on tuntud soome lauljatarist Aino Acktést. Tervelt kaheksa lehekülge võtab enda alla lugu pealkirjaga “Tühipaljas kuulsus”. Need on kellegi Potapjenko mälestused konservatooriumi päevilt. Mis konservatooriumi silmas peetakse, ei selgu. Jutt on hoolega viiulit harjutavast poisist, keda isa ja õpetajad takka piisutavad, kuni pois sureb.

Numbri lõpetab Hermann reisikiri “Teekäik Lõuna-Venemaal, Krimmis ja Kaukasuses”. Krimmi oli Hermann kutsutud 1907. aasta suvel sealsetele eestlastele eesti rahvalaulust loenguid pidama. Koos tütre Salmega korraldas ta seal ka rea kontserte. Kõigest sellest siin Hermann pajatabki.

Karl August Hermann oli omas ajas eesti kultuuripõllul suur tegija, kelle ettevõtmisi on nii kiidetud kui ka halvustatud. Igal juhul tuleb imetleda tema idealismi, missioonitunnet ja algatusvõimet. Olukorras, kus toetajaid oli vähe, suutis ta ikka ja jälle tuhand tõiusta. Nii oli ka Laulu ja Mängu Lehe 14. aastakäigu alustamisega.

¹ Eesti muusika ajalugu, II köide. Stockholm, 1965; lk 88.

² Geschichte der Estnischen Musik I. Tartu, 1933.

³ Eesti muusika arenemislugu. Tallinn, 1937; lk 150.

EUROPEAN
FORUM of
WORLDWIDE MUSIC
FESTIVALS

VILJANDI
FOLK
MUSIC
FESTIVAL

VILJANDI PÄRIMUSMUSIKA FESTIVAL

24. – 27. juuli 2008

**NÄPPEPILLID – KITARRID. BUSUKID.
BÄNDZOD. BALALAIKAD. MANDOLIINID
JA PALJU MUUD.**

Passid müügil festivali kodulehel www.folk.ee.
Päevapiletid eelmüügis Piletilevis
(soodushinnaga 23. juulini) ja kohapeal.
NB! Passe ja päevapileteid on piiratud koguses.

**Veel jõuad teha toetuse Pärimusmuusika Aida
löplikuks valmimiseks.
Vaata lisainfot meie kodulehel!**

VÄRSKENDAV KOELEMUS

1920

SUURTÖÖTAJAD

real estate center

EESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

**PRINT BEST
TRÜKIKODA**

TEATRAALNE

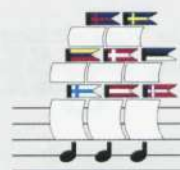

PILETILEVI

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Eesti Kultuurkapital
Viljandi linn
Hasartmängumaksu Nõukogu

V PÕHJA- JA BALTIMAADE KOORIFESTIVAL

5. - 10. AUGUSTIL 2008

KONTSERDID TARTUS

TEISIPÄEV, 5. AUGUST

- 18.00 **Festivali avakontsert** Vanemuise kontserdimajas:
Sola (Läti) ja Revalia kammermeeskoor (Eesti)
20.00 **Festivali avamine** Tartu Raekoja platsil

KOLMAPÄEV, 6. AUGUST

- 11.00 - 13.00 Kontserdid Raekoja platsil ja Antoniuse õues
20.00 **Esinduskooride kontsert** Vanemuise kontserdimajas:
Sola (Läti) ja Tartu Noortekoor
20.00 **Festivalikontsert** Jaani kirikus
20.00 **Festivalikontsert** Tartu Ülikooli aulas

NELJAPÄEV, 7. AUGUST

- 10.00 - 13.00 Kontserdid Raekoja platsil ja Antoniuse õues
19.30 **Esinduskooride kontsert** Vanemuise kontserdimajas:
Ensemble 96 (Norra)
19.30 **Festivalikontsert** Jaani kirikus
19.30 **Festivalikontsert** Tartu Ülikooli aulas

REEDE, 8. AUGUST

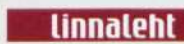
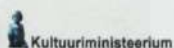
- 21.00 **Esinduskooride kontsert** Vanemuise Kontserdimajas:
Voces Nordicae (Rootsi)
21.00 **Festivalikontsert** Jaani kirikus

LAUPÄEV, 9. AUGUST

- 17.00 **Suur ühiskontsert** Tartu Lauluväljakul

Lisainfo: <http://www.kooriyhing.ee>

Piletid müügil Vanemuise Kontserdimaja kassades ning Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades.

XIX trompetipäevad

XIX rahvusvahelised trompetipäevad Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias toimusid traditsiooniliselt koolitusprogrammi ja festivalina. Trompetipäevade meistrkursus on juhendanud eelnevatel aastatel vaheldumisi Lääne-Euroopa ja Vene trompetiprofessorid. Tänavu oli külalislektor Peterburi konservatooriumi õppejõud Boriss Taburetkin, Maria teatri sümfooniaorkestri kauaaegne soolotrompetist.

2001. aastal oli külalisprofessor Viini Filharmooniaühingu liige, endine Viini filharmoonikute soolotrompetist Johann Gansch, 2005. aastal Berliini filharmoonikutes kaksikümme neli aastat trompetisolisti ametit pidanud professor Konradin Groth. Nii on Tallinna trompetipäevad olnud omamoodi ida ja lääne trompetikoolkondade sõprussillaks.

Ette arvatult kujunes sündmuseks konkurss "Trompetitalendid 2008" kolmekümne üheksa osavõtjaga, kellest mitmed on Concertino Praha, Euroopa noorte solistide konkursi (Luksemburg), ülevenemaalise ja Balti regiooni trompetikonkursside laureaadid. Zürri koosseisus Boriss Taburetkin (esimees, Venemaa), Bert Langel (Hol-

land), Johannes Mitt ja Erki Möller otsustas vanuserühmade võitjad järgmiselt.

Kuni 11-aastased – **Jüri Jõul**

12–13-aastased – **Kristijonas**

Sakalauskas (Leedu), sai ka peaauhinna parimale kuni 17-aastasele trompetimängijale – trompeti Yamaha, mille pani välja PVX AS Kauplus Muusik.

14–16-aastased – **Nikita Mihhailovski** (Venemaa)

17–20-aastased – **Jaan Ots**

21–25-aastased – **Aarne Ots**

Aarne Otsa esitatud Tartini Trompeti-kontsert D-duur ning Haydni Trompeti-kontserdi I osa pälvisid üldarvestuses zürriilt kõige kõrgemad punktid.

Muljeid jagab külalisprofessor **Bert Langel**: "Trompetipäevad on koht, kus õpetajad, professionaalsed mängijad ja õpilased saavad kohtuda, ideid ja kogemusi vahetada. Need päevad annavad erinevast vanusest õpilastele võimaluse kokku tulla ning täiendada oma oskusi rahvusvaheliselt tuntud professionaalide käe all. Korraldaja

Aavo Ots oma energiaga ja Meeli Ots klaverisaatjana avavad osalejatele parimaid võimalusi. Siin saab kuulda mitmeid tuleviku talente ning siin valitsev innustav ja optimistlik meeleolu mõjub positiivselt nii õpilastele kui õpetajatele. Soovin, et see festival kestaks ning laieneks veel rohkem rahvusvaheliseks."

Trompetipäevade raames toimus ka konverents "Rahvusliku trompetikoolkonna kujunemiskoostöö". Valdo Rüttemaa, Johannes Mitt, Priit Sonn, Boriss Taburetkin, Peeter Margus ja Aavo Ots andsid lühülevaate eesti õpetajatest ning meie trompetikooli seostest Peterburiga.

2. aprillil toimus Rahvusraamatukogus Aavo Otsa trompetiklassi kolmekümne tegevusaastat tähistav kontsert. Esinesid endised õpilased Rahvuskooper Estonia sümfooniaorkestrist, ERSOst ning praegused õpilased. Aavo Otsa pedagoogitöö algas 1977. aastal Tallinna Muusikakesk-koolis ning tema trompetiklassi on lõpetanud kaksikümme kuus mängijat. Alates 1982. aastast on ta olnud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud, kus tema juures on lõpetanud kaksikümme kaks üliõpilast, lisaks veel puhkpilliorkestri dirigendid ja magistrandid Erki Möller, Ivar Tillemann, Mart Kivi, Priit Sonn, Margus Allman ja Valdo Rüttemaa.

Praegu õpib Aavo Otsa juures mitu noort mängijat, kes on endale eesmärgiks seadnud kõrge meisterlikkuse ning olnud edukad kontsertidel ja konkurssidel.

Aavo Ots: "Selleks, et areneda tänapäeva professionaaliks, on õppimisega kiire – vähemalt 17–18-aastaselt peab õigesti valdama pillimängu tehnikat, kuid samavõrd tähtis on olla haritud muusik. Erinevalt suurtest rahvustest peame meie, eesti õpetajad, üles leidma iga andeka trompetiõpilase, õpetama teda mõistma ja tunnetama muusikat, kuidas ja mida harjutada, ning andma kaasa soovi kujuneda väljapaistvaks mängijaks."

Ia Rimmel

Konkursi "Trompetitalendid 2008" noorem rühm. Tagareas zürri: vasakult Erki Möller, Boriss Taburetkin, Bert Langel ja Johannes Mitt.

FOTO MAREK VILBA

“Viulimängud Haapsalus”

23.–27. juulini toimub järjekordne rahvusvaheline keelpillimuusika festival “Viulimängud Haapsalus”. See 1993. aastal algatatud festival on Eestis üks pikaajasemaid ning tähistab tänavu oma 15. toimumisaastat.

Festivali kunstiline juht, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli viulipedagoog **Eva Punder** kõneleb sellest, mida saab põnevat festivalil kuulda ning millised on tulevikuplaanid.

Enne kui tänavuse festivali juurde asume, räägi, palun, lühidalt “Viulimängude” ajaloost.

Festival on professor Tõnu Reimanni väga tänuväärne algatus. Kõigepealt sündis festival, aasta hiljem lisandus keelpillimängijate suvekursus. Üritus ongi huvitav selles mõttes, et festival ja suvekursus on nii kokku kasvanud, et neid ei saa teineteisest lahutada.

Selle viieteistkümne aasta jooksul ei olegi Eestis kõrvale tekkinud ühtegi teist puhtalt keelpillimuusika festivali. Selline rohke ja tihe keelpillimängijate kontsentratsioon Haapsalus ühel nädalal annab võimaluse kokku panna ja mängida huvitavaid ansambleid, suuri koosseise, mida võib-olla kontserdilavadel iga päev ei kuule, ja keskenduda puhtalt just keelpillimuusikale.

Milliste mõtetega tulid festivali juurde ja milliseid vajadusi sa siin näed?

“Viulimängud” võiks veel kaua kesta ja oma juubeleid pidada. Koostöös linnavalitsusega otsime uusi põnevaid kontserdikohti, kontakte ja koostööpartnereid. Tänavusel festivalil ongi üheks uueks kontserdikohaks raudteejaama paviljon. See on ühest küljest vabaõhulava ja selles mõttes omapärane koht, et Haapsalus on raudteejaam, aga rongid enam ei käi. Seal toimub avakontsert, kus esineb Haapavesi kammerorkester Soomest. Uus algatus on kontsert nimega “Koosmängud”, mis toimub Wiedemanni gümnaasiumi saalis. Seal mängivad kursused kas oma kaasatoodud lugusid või ansamblipalu, mida nad on nädala jooksul õppinud. Selle nimetusega tahaksime natuke laiendada viulimängude amplituudi ja plaanis on teha kevadel Tallinnas sama nime all keelpilliansambli tegevust.

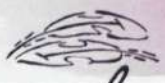
Festivalil on tänavu isegi kaks juubelit. Peale viieteistkümne tegutsemisaasta tähistamise kuulume ka projekti “Eesti Vabariik 90”. Eesti Kontsert ja Kultuuriministerium korraldavad sel puhul kontserdisarja üle kogu Eesti ja meil on selle raames keelpillikvarteti TetrArchi kontsert Uuemõisa saalis. Ka suvekursuse orkestri kontsert Haapsalu kuursaal, kus kõlab ainult eesti muusika ja tellitud uudisteos Mihkel Keremilt, on pühendatud kodumaa juubelile.

Sooviksin, et festivalil oleks alati üks kvartetikontsert. Järgmisel aastal loodan, et teostub projekt, kus mängitakse klassitsismiajastu

ja Mendelssohni kvartetimuusikat ajastu pillidel. Loodetavasti õnnestub teha ka paar meistikursust kvartetile ja violale. Võib-olla tuleb siis huvilisi ka Muusikaakadeemiast. Praegu on festivalil esindatud eelkõige keskaste ja nooremad alates 12. eluaastast.

Festival võiks kajastada möödunud hooaja sündmusi keelpillielus ja pakkuda noortele võimalust mängida koos festivaliorkestriga Mikk Murdvee juhatusel. Niisiis on ESTA konkursi võitjate hulgas külaliseks Kaija Lukas, kes praegu õpib Inglismaal, ning muusikakoolide konkursilt Marten Meibaum ja Peeter Margus, konkursi finalistid. Erikülaliseks on Silver Ainomäe. Kuna Haapsalu on natuke seotud ka Tšaikovskiga, siis Silver esitab “Viulimängudel” Tšaikovski Rokokoo-variatsioone.

Eva Punderiga vestelnud Ia Rimmel

XV rahvusvaheline keelpillimuusika festival

“Viulimängud” Haapsalus

Kolmapäeval, 23. juulil
kell 19.00 Haapsalu Raudteejaama paviljonis
Haapavesi Kammerorkester (Soomes) (100.-/75.-)
kell 21.00 Jahiklubis Tšellokvartett C-Jam. Luusa Värk (150.-/100.-)

Neljapäeval, 24. juulil
kell 19.00 Uuemõisa Valges Saalis Keelpillikvartett TetrArchi.
Pühendatud Eesti Vabariigi 90. juubelile (tasuta) **EESTI**

Reedel, 25. juulil
kell 19.00 Wiedemanni Gümnaasiumi aulal „Koosmängud“
XIV rahvusvahelisel keelpillimängijate suvekursusel osalejad (tasuta)
kell 22.00 Linnuse Väravatornis „Oh Mustlane Mängi...“
Estonian VCV Trio (150.-/100.-)

Laupäeval, 26. juulil
kell 13.00 Okase Muuseumis „J.S.Bach“ Teet Järvi (tšello) ja
Lembit Orgse (klavessiin) (75.-/50.-)
kell 16.00 Ridala kirikus Haapavesi Kammerorkester (Soomes)
kell 19.00 Haapsalu Toomkirikus galakontsert Kaija Lukas (viul),
Silver Ainomäe (tšello), Marten Meibaum (viul, Nõmme MK),
Peeter Margus (tšello, Vanalinnas HK), festivaliorkester
Dirigent Mikk Murdvee (100.-/75.-)

Pühapäeval, 27. juulil
kell 12.00 Haapsalu Kuursaal XIV rahvusvahelise
keelpillimängijate suvekursuse orkester. Dirigent Mikk Murdvee.
Pühendatud Eesti Vabariigi 90. juubelile (100.-/75.-) **EESTI**

Piletid müügil Piletitevis ja üks tund enne kontserti kohapeal.

Festivali kunstiline juht Eva Punder. info: www.hmk.edu.ee/kontserdiyhing

Rapla kirikumuusika festival, kuueteistkümnes

20. juuli – 9. august

Mis on teinud väikese maakonnalinna Rapla nii tuntuks omataoliste seas üle kogu Eesti? Viljandi on sammunud samaviisi, aga tugevama potentsiaaliga, natuke ees: ka Haapsalu on püüdnud olla rohkemat tänu sellele, et ta on kuurortlinn. Võru on alles saavutamata sõjajärelset muusikaelutaset. Värskest on festivalilinnade ritta astunud Türi. Rapla ajas end okupatsiooni järel taas vabanenud Eestis sirgu üsna kohe ja kõigepealt soome kirikumuusikute toel 1993. aasta suvel. Suurimate algatajate nimega on festivali praegune peakorraldaja **Raimo Kivistik** ja Rapla kirikuõpetaja **Mihkel Kukk**, kohe tuli toeks ka maavanem **Kalle Talviste**. Peatselt mindi Raplast välja maakonna kirikutesse, edasi mitmesse teise maakonda. Festivali kõla muutus rahvusvaheliseks, igal aastal kavas oratoriaalsed suurvormid(!) – soome omadele lisandusid ungari, taani, rootsi, inglise, läti, leedu, tšehhi, jaapani, saksa ja vene muusikud, festival esitles end pidustustel välismaalgi. Ka pealinnas hakati Rapla festivalisse uskuma ja seda toetama.

Nüüd toimub siis juba **XVI festival: 20. juulist 9. augustini** Rapla-, Järva-, Viljandi- ja Läänemaal. Raplas ja Türil kõlab avakontserdil "Musica Livoniae" Hortus Musicuse ja Tallinn Baroque'i solistide rühmalt suurepärase läti barokkviiuldaja Lasma Meldere juhtimisel, kavas J. V. Meder, M. Hahn, L. Busbetzky. Enne on seda kava esitatud juba Viljandi, Narva, Tallinna, Pärnu ja Tartu kirikutes. Ellerheina koor, alati rohke eesti muusika ja muugi põnevaga, jõuab 24. ja 25. juulil Tiia-Ester Loitme juhatusel Hagerisse ja Raplasse, koos nendega Viinis õppivad Mari-Liis Uibo (viul) ja Diana Moraru (kitarr) Rumeeniast. Viimased mängivad ka Orthodox Singersi kavas Velisel, Kullamaal ja Kärus (1.–6. august), kus kaastegev ka sopran Liina Saari. Taas esineb festivalil Raivo Tafenu oma ansambliga, Raplas ka koos Sergio Bastosega Brasiiliast, Petteri Hasaga Soomest ja Ricardo Padillaga Tšiilist, meilt Ain Agan ja Mihkel Mälgand. Populaarne "Elavad klassikud" mängivad Juurus ning festivali teenekaim ansambel Tallinn Baroque 8. augustil Vigala kirikus. Varajase muusika poolel on veel kava "Vanasti Euroopas" (Inglismaa) klavessinistide Iren Lille ja Marju Riisikampi ning laulja Marika Pabboga Järva-Jaanis ja Suure-Jaanis, neid saadab Raivo Järvi meeleolukas kommentaar joonistustega. Festivali debütandid on peale nende ka Raivo ja Eda Peäske (flööt ja harf) kavaga "Prantsuse kammermuusika" 2. augustil Järvakandis. Oma kontserdiga "Looja, hoia Maarjamaad" on 5. augustil Raplas esmakordselt Tõnis Mägi koos Thea Paluoja noortekooriga. 30. juulil külastab Gustav Ernesaksa mälestuskavaga Vahastu kirikut Eesti Rahvusmeeskoor, juhatavad Kuno

Areng ja Olev Oja. Lõppkontserdi annab Vox Clamantis Jaan-Eik Tulve käe all, kaasa teevad organist Andres Uibo ja kontratenor Ka Bo Chan (Hongkong). Rapla festival pakub tänava kaheteistkümnes kirikus kokku kuueteist kontserti, mitu kava valmib koostöös Eesti Kontserdiga.

Festivali kodulehekülj: www.raplamaa.ee.

Priit Kuusk
festivali pressitoimetaja

ILMUNUD ON:

Lijnen. Helena Tulve.

ECM 1955

ECM on välja andnud plaadi Helena Tulve muusikast, millel on kuus ajavahemikus 1997–2004 kirjutatud kompositsiooni, alates teosest “à travers” kuni keelpillikvartetini. Pilku köidab plaadiümbris – noor kasesalu, sihvakate puude vahelt paistavad paneelmajad à la Mustamäe. Hallid majaseinad, valged tüved, tihed võrde triibustik, eemal üksikud kollased röödud. Ühe loo ja ühtlasi plaadi nimi “Lijnen” (jooned) annab võtme ka plaadikujundusele – “joonte.” (faktuuri)kesksus on kahtlemata Helena muusikale iseloomulik. Kuid kas kollaste röödude näol on tegemist ka vaevu aimatava, peaaegu argliku vihjega värvile?

Esimeseks looks on kümneaastane “à travers”, esitajateks NYJD Ensemble ja Olari Elts. Kui muusikat oleks võimalik kirjeldada õlimaali tehnikas, siis võiks öelda, et siin on kasutatud laiahaardelist värvipaletti. Meisterlike pintslilöökidega on paisatud erinevatele instrumentidele tämbreid, seejuures ei kao üldpilt “kaseokste” fraktaalsete sasipunt-rast. “Lijnen” häälele (Arianna Savall) ja ansamblile (taas NYJD Ensemble) viib kuulaja Roland Joorise luule abil maastikuvaatleja nappide mõtekujundite maailma – ütlemata jäetud, kuid teadvuses lihvitud lakonismid, mis vihjavad millelegi muule (kollased

röödud?). Saksofonikvartett “Öö” (Stockholmi saksofonikvartett) kutsub esile raamatu lugemist meenutava äratundmise – selles ühe suure instrumentumendina mõjuvas kvartetis kostab pillile omane konkreetus ja tämbri üheselt mõistetavus (kollased röödud!). “Abyssees” näib justkui eelmises loos alustatud lõpule viivat. Siin jälitab helilooja peaaegu anatoomilise asjalikkusega flöödimängu psühhofüsioloogiat. “Pilli sisse minek” toimub veenvusega, nagu oleks kuulaja ise õhusammas flöödimängija meelevallas. Esitavad Emmanuelle Ophèle-Gaubert ja Mihkel Peäske koos NYJD Ensemble’iga. Plaadi viimased teosed “Cendres” (NYJD Ensemble) ning “nec ros, nec pluvia...” (Sileesia keelpillikvartett) toovad kuulaja tagasi mõnevõrra faktuurikesksemale, pigem tiheduse-hõreduse (kased!) printsiibi juurde. Kuid värv (kollased röödud) jääb alati tajutavasse kaugusse, isegi kui pintsli haaramiseks pole otsest vajadust.

AGE HIRV

helilooja

Eesti heliloojad (V).

ERR ERRCD0005

Klassikaraadio initsiatiivil ilmuv Eesti Rahvusringhäälingu plaadisari “Eesti heliloojad” on saanud viienda CD näol väärilise (loe: hästi põneva)

täienduse. Juba nime kombinatsioon Hortus-Tüür-Grigorjeva peaks kohe sundima kätt plaadimasina poole sirutama. Ent lisaks Hortus Musicusele on selle kogumiku salvestamisel osalenud veel Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, Läti Raadio Koor, Lauri-Dag Tüür elektrikitarril ja Neeme Punder flöötidel.

Vanamuusika nähtuna läbi uue või uus muusika mõtestatuna läbi vana? Erkki-Sven Tüüri ja Galina Grigorjeva loominguks vastused sellele küsimusele on mõneti erinevad, kuna ka nende lähtepunkt on erisugune – Tüüri visioonide aluseks on Lääne-Euroopa muusikaline keskaeg ja renessanss ning Grigorjeval slaavi (mitte pelgalt vene) õigeusu kirikumuusika traditsioon. Siiski on ka Grigorjeval ühe loo algimpulsiks Lääne-Euroopa barokk ja Louis Couperin (“Valge prelüüd” soolovioolale Andres Mustoneni esituses).

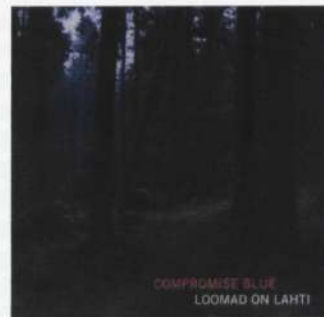
Erkki-Sven Tüüri kolmeosaline “Psalmoodia” on kirjutatud teadlikult tagasivaatava kommentaarina tema In Speaegsele muusikale. See side on hästi tajutav, juba esma kuulamisel tabab kõrv tuttavlikku ostinaatsust, kammerlikult nappi tekstuuri ja iseäralikku, lühikeste pausidega pikitud rütmipilti. Kuidagi soe tunne hakkab kohe!

Tüüri “Raerituaal” ansambli, koorile, orkestrile ja elektrikitarrile on küll eelmainitud teose “sugulane”, ent selles mõttes teises võtmes, et siin on side keskaja modaalrütmikaga rõhutatum, orkestratsioon tihedam ning kogu kõlapilt atraktiivsem. Ning Galina Grigorjeva teose “Kant” (vrd cantus lad k, chant ingl k; mõlemad sõnad tähendavad laulu) aluseks on

tsitaat Stefan Javorski kant’ist, mis kirjutatud 1709. aastal Dmitri Rostovski surma puhul. Siin võib esituses nautida Hortus Musicuse vene õigeusu kirikumuusika stiili sisemiselt tunnetavat, hästi homogeenset ansambli laulu.

IGOR GARŠNEK

muusikakriitik ja helilooja

Loomad on lahti. Compromise Blue.

Compromise Blue/CB Agentuur

Kui ma Compromise Blue singlit “Loomad on lahti” esmakordselt raadiost kuulsin, suutmata kohe tuvastada, kellega on tegemist, mõjus see tõelise rokenrollina. Varsti raadiohiti kõrvale ilmunud ansambli samanimeline neljas kauamängiv aitab meelde tuletada kollektiivi, kes on vähe muutunud koosseisu ja muusikalise kreedoga tänaseks tegutsenud juba kakskümmend aastat.

Plaat on läbinisti eestikeelne, mis on kahtlemata ilus žest, kuigi osa tekste ei mahu päris hea maitse piiridesse. Siiski on ka laulusõnu, mis hammustavad üsna teravalt – siingi on musternäiteks albumi nimilugu. Compromise Blue on tuntud kui peo- ja möllubänd ning plaadil on tõepoolest mitu toimivat, keevalist rada, nagu erikülalise Tanel Padari lauldud “Iga

päev” ja “Aru ei saa”, milles on lisaks rütmibluusile ka tubli annus ansambli Tower of Power laadis funk'i. Ootamatult on plaadi paar kaunimat hetke aga hoopis ballaadid. Nendeks on Raul Ukareda kirjutatud suurepärase, Vjatšeslav Kobrini ja Aare Põdra aegset Ultima Thulet meenutav “Kui lootust ei ole”, mis kasutab taas maksimaalselt Padari vokaalseid võimeid, ja Ülo Kriguli “Kurja juure puu”. Emil Rutiku jääb võrdluses Padariga küll alla, kuid tema avara hääle äärmused, ballaadide intiimsus ja tõelise blues shouter'i stiilis mõirgamine mõjuvad küll. Bändi kaks kandeseina ongi Emil Rutiku vokaal ja Raul Ukareda väga stiilne kitarrimäng, bluusimaja toestavad ka tõhus rütmiseksioon ja särtsakas puhkpillirühm. Nii viisid kui ka sõnad on kirjutanud peamiselt kolm meest: Ukareda, Krigul ja Rutiku.

JOOSEP SANG

After Summer. Pia Fraus.

Seksound SEKs016

Ilmselt Eesti stabiilseim ja järjekindlaim indie-bänd on valmis saanud neljanda täispika plaadi. Vaikselt kodustuudios tehtud ja Šotimaale paikakeeramiseks saadetud, kõlab see ühekorraga nagu “vana hea Pia Fraus” ja “Pia Fraus uues kuues” – läikivamate nõõpidega, selgema pilguga ja kõla-

vama häälega. Ent kindlasti mitte sirgema seljaga, sest ansambel on ikkagi jäänud truuks shoegaze'i ja introvertse iluihaleja ideaalidele. Nimeka Teenage Fanclubi liige Norman Blake on keeranud sound'id enda maitse järgi, unustamata samas töödeldava bändi minevikku ja aastatega välja timmitud hoiakut. Mitmes loos, eriti aga palas “Doctor Optimism” on kitarrikum juba niivõrd tihe, et Pia Frausi varjamatu eeskuju My Bloody Valentine võiks igati rahule jääda ja comeback'ist loobuda. Kuigi plaadil on mõned kindla peale minevad leivanumbrid (nt avalugu “Springsister”, mis provotseerib edukalt süüdistusi arenemisvõimetuses ja paigaltamumises), on siin ka palju uut, mis üllatab ja mõjub värskest: hoogu peatavad kitarritrillerdused ja pikalt hõljuv lõpuosa loos “Sailing Yes”, läbivalt painavad vokaalid juba mainitud laulus “Doctor Optimism”, rütmimasin palas “House Eaten” ja siin-seal senisest kõrvorkavamad (ehk isegi svengrünbergilikud) süntesaatorid. Popimate ja tuttavlikumate palade puhul jääb kõrva, et meloodiad on ikka veel head. Eriti “Late Again” toob oma sulni viisijupiga meelde üheksakümnendate Tartu popi kingapõrnitsejad ansamblist Bizarre. Plaadi ühe ilusama pala, rütmivaba unelemise “Mute the Birds” refrään võib plaadikaant uurimata kosta ka kui mycke brå (rootsi keeles “väga hea”). Poleks seegi päris kohatu. Isegi kui olla noriv ja väita, et eespool nimetatud arengute ja nüansside tähelepanemine nõuab kaemat kuulatamist ja on jõukoha- naid kõikeandestavale fännile, oleks Pia Frausile enesekordamist ette heita veider ja asjatu. Kuigi ilmselt pelk ole-

tus, võib arvata, et oma kohalolu vältel on bänd rohkem kui kord seisnud valiku ees, kas pöörata uus leht ja riskida oma näo kaotusega või jääda kindlameelselt endaks ja olla midagi aeglaselt küpseva veini sarnast. Pia Fraus on alati valinud viimase, nii ka seekord.

TAUNO MAARPUU

muusikasõber

Läbi halli kivi. Taak.

Nailboard Records BOARD 021

Kuigi Taaga liikmed ise armastavad, et nende kohta kasutatakse terminit doom metal või omaleiutatud mõistet “ugriduum”, ei ole neil selliste globaalsete mõistetega juba ammu pistmist. Taak on puhas eesti rockitraditsioon, raskepärane vao vahel tatsamine koos peas kumisevate muremõtetega, püüdlusega üles kända puhast paasi. Heal juhul on ader rauast otsaga, muu ikka liha, puu ja seesama igav pruunikashall kivi. Identset stiili on kümneid aastaid varem viljelnud nii Ruja (nt lood “Must lind”, “Viru vane”) kui ka Hõim (“Läbi murede”), Music Seif (“Rong” ja mitmed teised; plaadil on hämmastavalt elmuvärgilikke kitarrisoolosid), Singer Vinger (“Sängselg silm”, “Kaua võib jpt), Friday’s Deal (“Jeti”), Okaspendel (“Kui teile siin ei

meeldi”), Omas Kojas, surmaeelne Pantokraator jne. Taaga tegelastele ammu tuntud jutt.

“Läbi halli kivi” on Taaga teine album ja see põeb klassikalist teise plaadi tõbe. Elik – kõik algusaegade paremad, esinemistel lihvitud ja järele proovitud lood on läinud esimeele LP-le, teise väljaande lindistamise ajaks on jäänud mõned ülejäägid ja uued lood... Vormiliselt on kõik nagu olemas: Mart Kalveti iseloomulik, veidi hardivolmerlik jõur, Kaido Tiitsi ja Urmas Jõgi “nagu peab” soolod ja rifid, Kristjan Virma kerget õudust tekitav orel, bassist Ott Orase ja trummar Anz Rohula toredalt matsuv rütmipaar. Aga inspiratsioon on nagu läbi rotiaugu kuhugi välja voolanud ja siin ei aita enam miski. Tundub, et Eesti esilüürik Kalveti tõi suure vaevaga kirja pandud tekstid proovi ja siis hakati neile midagi ümber ehitama. Kitarristid pakkusid välja esimesena pähe tulnud käigud (mis on tavaliselt standardised, eeskujude kuulamisest pähe kulunud), organist lisas ka midagi, rütmimehed panustasid oma, nagu alati. Tulemuses on sama palju uudisväärtust ja põnevust kui 18. sajandi Eesti põllumehe maaviljelusmeetodites. Veidi põnevust on mahtunud lugudesse “Palvevennad” ja “Roe”, mis väljendavad eestlaste igipõlist viha ristikoerte vastu. Vat, kohe kui miske (kas või kujutelled) vainlane maamihe simme ette ilmub, siis kohe vägi tõuseb ja igavus vaob. Aga kes/mis oleks küll Taaga taak?

MARGUS KIIS

muusikakriitik

Film. HU?

Mindnote MNDNTE 1016

2008. aasta kevad oli Eesti poolalternatiivse popmuusika põllul hea lõikusaeg – ilmunud on mitu meeldivalt terviklikku ja tummist albumit, millelt tuleb igavaid lugusid tikutulega taga ajada. Selliste hulka arvan ka projekti HU? loovjuhi, produtsendi ja tekstide autori Leslie “Da Bass” Laasneri hiljutise sooloplaadi “Nights by Open Windows”. Just viimane asjaolu, lisaks veel HU? debüütalbumi varakult alanud meediahaip, kergitas ootused stratosfääri kõrguseks.

Sealt kõrgustest ei kosta aga sugugi nii maa-alused kõlad, kui *underground*’ist võrsunud tegijatelt võiks eeldada – on ju ka “Filmi” teine produtsent DJ Critikal üks meie hiphopi parimaid biidimeistreid, ning projekti lauljatarist peasüüdlane Hannaliisa Uusma (NB! tema sooloalbum see ongi) koos Chalice’iga hämarates Tartu keldrites musitseerinud. Kuid HU? nime varjus on trio liitnud jõud, et toota plaadi jagu retrohõngulist süntesaatoripoppi. “Elektropop” kõlaks küll uhkemalt, kuid sõna “süntpop” iseloomustab paremini valdavalt kaheksakümnendate lõpust pärit helipilti, mis pidas pulma-muusikute süntesaatorites südilt vastu järgmistelgi kümnenditel. Kolmik on läbihammustamiseks serveerinud

paraja suutäie irooniat (?) ja ründab segase päritoluga vahenditega nii peavoolu kui ka alternatiivi publikut.

Samas leidub kõrvalekaldena üldisest kõlapildist (tervikule kahjukski tulles) ka vähem “sündimaid” lugusid: r’n’b meeleoludes “Mittemilestki”, kaks kõrvahakkavat, krutskitega chalice’likku pala (vana tutvuse poolest ongi need kirjutanud Chalice ise), mõned kergekaalulised vokaalse *drum’n’bass*’i rajad ja lisajõudude abiga valminud jazzilik “Peegel”. Lisaks raadiote ja mobiilioperaatorite lemmik “Depressiivsed Eesti väikelinnad”, kus on kerged tekkima paralleelid biitlite või aja vaimust kantud “eplik-sound”iga” (vihje Eplikule on siin kohane ka põhjusel, et koos ansambliga Koer tegi ta samateemalise loo juba nelja aasta eest). Tekstid ongi üldiselt kas sotsiaalsel teemadel või igapäevaelu seikadest. Nagu teab ka iga lasteaialaps: “Kuid ta ei helista mulle üldse. Absoluutselt”.

Plaadil on paksust kuuetistkümneme loo jagu, kuid vaatamata kõrghetkedele on kohati tunda soovi n-ö ära teha väljalubatud album, mis pakuks midagi igale maitsele. Tänu sellele mõjub plaat veidi õhukesena. Õhukesed on ka valitud sündihelid ja kahekümne ühe aastase Hannaliisa vokaal. Kuid popmuusika võibki õhuke olla.

ANTON ANDRES
DJ SanAntonio

See kaunis kunst – kammerlaul. Vilma Mallene.

Meelik Mallene & EMTA

Valminud on heliplaat, mis peaks erilist rõõmu valmis-

tama kõigile viimistletud ja filigraanse kammerlaulu austajatele – valik pianisti, kammermuusiku ja õppejõu Vilma Mallese (1928–1998) salvestusi. Mallene pühendas oma elu sellele, et klaverisaatja tegevust tunnustataks kunstina ning solistid ja kuulajad haaraksid muusikateost kui mitmeliinilist tervikut. Eriti südamelähedane oli talle kammerlaul, sõnade ja helide sulam, kus iga nüanss saab tähenduse ning mõtte. See vastas ka tema laiale silmaringile, kirjanduse- ja kunstiarmastusele. Kõik pealiskaudne oli Mallesele võõras, tema süvenemine ja vaimustus haaras nii ansamblipartnereid, kui ka õpilasi, andes õpingutele hoopis avarama mõõtme. Mallese tunnid olid väga rikkastavad, tema nõudmised konkreetsed ja põhjendatud, kantud kunstilisest kujundist ning õppejõu fantaasiast. Esitav või õpetatav teos valdas teda sel määral, et vahel jälitas mingi muusikaline kujund või lahenduse otsimine tehnilise probleemile teda ka unenägudes.

Heliplaadil kuuleb Eesti Raadio arhiivisalvestusi ajavahemikust 1961–1991. Nende kolmekümne aasta jooksul tegi Mallene tulemusrikast koostööd nimekate lauljatega, nagu Teo Maiste, Urve Tauts, Kaljo Räästas, Tiiu Levald, Leili Tammel, Tiiu Reinau ja soomlanna Arja Rislakki. Omaette tähiseks kujunes Brahmsi nõudlik an-

sambliteos “Liebeslieder-Walzer” (Kaie Konrad, Laine Mustasaar, Ivo Kuusk, Teo Maiste, klaveril Ada Kuuseoks ja Vilma Mallene), millest plaadil kuuleb kuut laulu. Peale Brahmsi kõlab veel Schumanni, Richard Straussi, Bizet’ ja Debussy muusika, samuti Šostakovitši ja Ester Mägi laulud – kõik Mallesele südamelähedased autorid. Mallese enda hääli ja mõtteid Hugo Wolfist, keda ta väga hindas, kõlavad raadiosaate lõigus, mis paneb punkti kogu heliplaadile. Sellest kavast leiab iga kuulaja kindlasti oma lemmikud. Minule mõjusid oma hrapra ja valusa iluga kõige rohkem Mägi laulud (laulab Urve Tauts) ja Strauss (Tiiu Reinau).

Suurt tunnustust tuleb avaldada Martti Raidele, kes aitas teostada seda, mida paljud Mallese õpilased kindlasti südames soovisid. Heliplaat annab hea ülevaate Mallese repertuaari raskuspunktidest, tema kaasmuusikutest-lauljatest ning mõistagi Mallese enda lähenemisiisist kammermuusikale. Asjatundlikult ja soojusega on kirjutatud plaadi kaastekst.

Lõpuks mainiksin veel, et Mallene ei õpetanud ainult kammerlaulu-pianiste, vaid ka instrumentaalsolistide saatmist, arvestades praktilist olukorda, kus paljud pianistid hakkasid edaspidi tööle instrumentalistidega. Mallene orienteerus hästi eri pillide väljendusvõimalustes ning andis ka siin häid muusikalisi näpunäiteid. Kunagise viiuliõpilasena mäletan tänu ja vaimustusega tunde, kus Vilma Mallene töötas minu kaastudengist pianisti Tiina Kärblasega meie repertuaari kallal.

KRISTEL PAPP
muusikateadlane

MIDA KUULAD

MARGUS LEPA

näitleja ja Nõmme Raadio saatejuht

Otsin huvitavaid akustilisi keskkondi, kus aetakse üllatavaid ja loogilisi asju. Viimati libisesid kõrva juurest läbi Gogol Bordello plaat "Super Taranta", Cirque du Soleil ja "Delirium" (käisin Soomeski sellega tutvumas – vormitüüslislik hiidkabaree), Trans-Siberian Orchestra album "Beethoven's Last Night", Kaizers Orchestra, muusikafilm "September Songs" Kurt Weillist, Leo Eide...

Meie omadest on Taak päris huvitava asja teinud, meeldib ka Anu Tauli "Tähe tüdar". Ootaksin häid eestikeelseid ballaade, mida lauldaks nii ainukordselt, et keegi ei julgekski parema esituse poole pürgida. Mu meelest laulis Evelin Samuel väga kenasti, Amor Trio esitused on nauditavad, Metsatöll ajab õiget asja...

ELU ELAMUS

DORIAN SUPIN

filmirežissöör

Mul on olnud elus palju muusikalisi läbielamisi, ent kahte neist võiks nimetada "elu elamuseks". Ja mõlemad juhtusid lapsepõlves.

Meie pere, vanemad ja mina koos vanema õega, tuli Eestisse elama viiekümnendate algul, päästes sellega isa võimalikest repressioonidest. Isa langes sõja ajal sakslaste kätte vangi, kuid jäi ime läbi ellu. Kui ta pärast vabastamist Ameerika vägede poolt koju jõudis, ootasid teda ees ülekuulamise ning oht sattuda taas laagrisse, sedakorda nõukogude omasse.

Tallinna jõudes asusime elama pööningukorterisse Lydia Koidula nimelisel tänaval. Ühel päeval hakkasin ma tänaval jalutades kõva häälega laulma, nagu ma seda sageli tegin. See, mida laulsin oli sõjaaegne rindelaul "Katjuša". Ma ei saanudki kaua laulda, kui minu juurde tuli üks mees ja ütles mulle midagi. Ma ei mäleta, mida ta ütles, aga mäletan vapustust, mille see minus tekitas. Terav ärevustunne, mille oli tekitanud muusika. Tuli välja, et muusika võib kellelegi mitte meeldida! Ka vanemad palusid mul tänaval enam mitte laulda. Sellest ajast saadik, kui ma tänaval laulan, siis ainult itaalia laule.

Teist korda sain ma muusikalise vapustuse mõni aeg hiljem. Ma olin umbes kahesteistaastane, õppisin muusikakoolis ja käisin tihti Filharmoonias sümfooniakontsertidel. Oli hooaja avamine ja saal oli puupüsti täis. Mul oli seisu-pilet, nagu ikka, paremal rõdul. Nägin sealt hästi oma vanemat õde, kes istus all parteris. Orkester häälestas pille, tuli dirigent ja nad hakkasid mängima. Edasi aga juhtus midagi uskumatut. Korruga tõusis saal püsti ja kuulas seistes edasi. Paaegu kogu saal. Ka minu õde tõusis. Kuna mina seisin, siis minul valikut polnud. See oli väga erutav ja väga arusaamatu. Ma tundsin, et sellise reaktsiooni saab esile kutsuda vaid väga oluline, väga tähtis muusika, kusjuures tähtis kõigile kuulajatele. Mul polnud siis aimugi, et muusikal võib olla selline omadus. Tundsin ennast osalisena milleski väga tähtsas. Kodus küsisin muidugi õelt, miks me kõik püsti seisime. Ta vastas, et selgitab seda mõni teine kord, kuid pole seda siiani teinud. Nüüd oskan ma isegi arvata, mida võis see mees neil kaugetel viiekümnendatel mulle öelda, ja miks. Ja ilmselt võin isegi selgitada, miks saalitäis rahvast kontserdil püsti tõusis.

See oli nii ammu, et detailid on vaevaga eraldatavad. Võib isegi tekkida kahtlus, kas see ikka oli nii. Kuid unustamatu tunne ütleb kangekaelselt – oli! Oli! Tähendab – oli.

X HIIUMAA KAMMERMUSIKAPÄEVAD 11.-13.07.2008

11. JUULI KL 19 Reigi kirikus

esinevad: ANDRUS MITT bass, ARVO LEIBUR viiul, INESE MILZARAJA viiul (Läti), TEET JÄRVI tsello, LEMBIT ORGSE klavessiin

kavas: Bach, Bruhns, Biber, Buxtehude, Tunder, Tüür
piletid 50,-/25,-

12. JUULI KL 19 Pühalepa kirikus

esinevad: ANDRUS MITT bass, ARVO LEIBUR viiul, INESE MILZARAJA viiul, KRISIINA OLEV vioola, TEET JÄRVI tsello, MARIUS JÄRVI tsello

kavas: Schubert Keelpillikvintett C-duur D.956
piletid 50,-/25,-

12. JUULI KL 22 Soera Talumuuseum

Hilisõhtu JAAN TÄTTEGA
piletid 100,-

13. JUULI KL 15 Kärkla Hiiumaa Muuseum

esinevad: Perekond ILVESE noored muusikud
kavas: Beriot, Chopin, Mendelssohn, Kreisler jt.
piletid 25,-

13. JUULI KL 19 Suuremõisa lossis

esinevad: HELMA LEENHOUTS viiul (Holland)
JAN HOJTINK klaver (Holland)
kavas: Geminiani, Eller, Janáček, Faure, Grieg
piletid 50,-/25,-

KLASSIKA
KAMMERMUSIKAPÄEVAD

hiiukammer@hot.ee, www.hot.ee/hiiukammer

Juuli

Tallinn

- 1. 07** kell 19 Eesti muusikud Kumus: saksofonikvartett SaxEst
- 2. 07** kell 18 Jazz Emotion: Sofia Rubina (vokaal), Ara Yaralyan (kontrabass), Raun Juurikas (klaver), Tanel Ruben (trummid) Stenbocki õues
- 3. 07** kell 19 Solveigi laul: Kersti Alamurr (sopran), Jaak Lutsuja (akordion), Tõnu Jõesaar (tsello) Mustpeade Majas
- 4. 07** kell 19 Andrew Canning (orel) Nigulistes
- 5. 07** kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
- 5. 07** kell 18 Inspireeritud ooperist: Sigrid Kuulmann (viul), Marko Martin (klaver) raekojas
- 5. 07** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Henry-David Varema (tsello), Mihkel Poll (klaver) Kadrioru lossis
- *
- 8. 07** kell 19 Rudolf Cerc (orel) Nigulistes
- 9. 07** kell 19 Orelikontsert: Kurt Wiklander toomkirikus
- 10. 07** kell 19 L'Amour: Agnes Alibert (sopran), Rafael Palacios (barokkobo), Imbi Tarum (klavessiin), Tõnu Jõesaar (*viola da gamba*, tsello) Mustpeade Majas
- 10. 07** kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver) Oleviste kirikus
- 11. 07** kell 19 Puhkpillikvintett Reval Brass, Hille Poroson (orel) Nigulistes
- 12. 07** kell 12 Orelipooltund: Aaro Tetsmann toomkirikus
- 12. 07** kell 18 Kiss on The Water: kitarriduo Kristo Käo – Jorma Puusaag Mederi saalis
- *
- 16. 07** kell 18 Svjata Vatra Stenbocki õues
- 16. 07** kell 19 Nargen Festival. Heategevuskontsert: Rosamunde Kvartett (Saksamaa) Rootsi-Mihkli kirikus
- 16. 07** kell 19 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Jaani kirikus
- 17. 07** kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Kaarli kirikus
- 18. 07** kell 19 Henryk Gwardak (orel) Nigulistes
- 19. 07** kell 12 Orelipooltund: Erika Jefimova toomkirikus
- 20. 07** kell 18 Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Mederi saalis
- *
- 22. 07** kell 19 Merle Silmato (metso-sopran), Kadri Ploompuu (orel) Nigulistes

- 23. 07** kell 19 Orelikontsert: Hannu Ilola toomkirikus
- 23. 07** kell 20 Klaaspärlimäng: Selvadore Rähni (klarnet), David Geringas (tsello), Michie Koyama (klaver) Mustpeade Majas
- 24. 07** kell 19 Tuline ja kirglik flamenko: Maria Rääk (flamenkotants), Iljo Toming (kitarr), Indrek Kruusimaa (kitarr), Mihkel Mälgand (bass), Tanel Ruben (löökpillid) Mustpeade Majas
- 25. 07** kell 18 Tšellokvartett C-Jam & Kaire Vilgats (vokaal) Stenbocki õues
- 25. 07** kell 19 Géraldine Casanova (sopran), Teele Jöks (metso-sopran), Neeme Punder (flööt), Piret Aidulo (orel) Jaani kirikus
- 26. 07** kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
- 26. 07** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Age Juurikas (klaver) Kadrioru lossis
- 26. 07** kell 19 Ladina-Ameerika muusika: Kaia Urb (sopran), Heiki Mätlik (akustiline kitarr), Jaak Sooäär (elektrikitarr) Mederi saal
- 27. 07** kell 20 Klaaspärlimäng. Veemuusika: Euroopa Liidu Barokkorkester, Lars Ulrik Mortensen (dirigent, klavessiin) Mustpeade Majas
- *

- 31. 07** kell 19 Ansambel Baltic Baroque Mustpeade Majas
- 31. 07** kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Kaarli kirikus

Tartu

- 2. 07** kell 20 Solveigi laul: Kersti Alamurr (sopran), Jaak Lutsuja (akordion), Tõnu Jõesaar (tsello) Jaani kirikus
- 5. 07** kell 20 Ma tean, et ma tulen kord jälle: Kait Tamra (vokaal, klavhpillid) Jaani kirikus
- 9. 07** kell 20 L'Amour: Agnes Alibert (sopran), Rafael Palacios (barokkobo), Imbi Tarum (klavessiin), Tõnu Jõesaar (*viola da gamba*, tsello) Jaani kirikus
- 10. 07** kell 19 Viljandi vanamuusika festivali esitleb: ansambel Alla Polacca (Köln) Athena keskuses
- 10. 07** kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Peetri kirikus
- 12. 07** Ingerisoomel laulupidu
- 12. 07** kell 20 Paabel: Tõnu Tubli (löökpillid), Sandra Sillamaa (torupill, vile, sopransaksofon, torupill), Erko Niit (elektrikitarr, vokaal), Arno Tamm (vokaal, kitarr), Tanel Kadalipp (kontrabass, vokaal) Tartu Ülikooli botanikaaias
- 16.–27. 07** Festival "Klaaspärlimäng"
- *
- 18. 07** kell 20 Hansapäevad. Mvsica

- Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Jaani kirikus
- 19. 07** kell 20 Hansapäevad. Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Jaani kirikus
- 21. 07** kell 19.30 Nargen Festival. Pärt ja Mozart: festivali koor ja orkester, Kädy Plaas (sopran), Anneli Peebo (metso-sopran), Mati Turi (tenor), Priit Volmer (bass), Tõnu Kaljuste (dirigent) Naissaarel, Omari küünis
- 24. 07** kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver) Peetri kirikus
- 24. 07** kell 20 Géraldine Casanova (sopran), Teele Jöks (metso-sopran), Neeme Punder (flööt), Piret Aidulo (orel) Jaani kirikus
- 26. 07** kell 20 Vastandvärvid: Sergio Bastos & Raivo Tafenu kvintett Tartu Ülikooli botanikaaias
- 30. 07** kell 20 Tuline ja kirglik flamenko: Maria Rääk (flamenkotants), Iljo Toming (kitarr), Indrek Kruusimaa (kitarr), Mihkel Mälgand (bass), Tanel Ruben (löökpillid) Antoniusse õues

Pärnu

- 1. 07 – 8. 08** kell 20 Suveaaria 2008: Pärnu Ooperi kontserdid ja etendused Mudaravilas ja Vanalinna õues
- 3. 07** kell 20 Marilyn Monroe laulud: Meribel Müürsepp (vokaal), Uku Suviste (vokaal), saksofonikvartett SaxEst Pärnu kontserdimajas
- 5. 07** kell 20 Ansambel Sonic Steel (Taani) Pärnu ranna kõlakojas
- 6. 07** kell 20 Raepromenaad. Üks väike laul oli...: Pärnu noored muusikud raehoovis
- 11. 07** kell 19 Pärnu Ooperipäevad. Rimski-Korsakovi "Tsaari mõrja": Moskva Muusikateater Helikon Opera, Dmitri Bertman (kunstiline juht ja lavastaja), Vladimir Ponkin (dirigent) Pärnu kontserdimajas
- 12. 07** kell 19 Pärnu Ooperipäevad. Gershvini Gala: Moskva Muusikateater Helikon Opera, Dmitri Bertman (kunstiline juht ja lavastaja), Vladimir Ponkin (dirigent) Pärnu kontserdimajas
- 13. 07** kell 17 Café Grand muusikasalong: tšellokvartett C-Jam Hotell Victorias
- 13. 07** kell 20 Raepromenaad: Andres Uibo (elektriorel), Priit Aimla (trompet) raehoovis
- 17. 07** kell 20 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Pärnu Issandamuutmise Apostliku Õigeusu kirikus
- *

- 18.–29. 07** David Oistrahhi Festival
- 18. 07** kell 20 Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Pärnu kontserdimajas
- 20. 07** kell 20 Raepromenaad. Põhjala saarte hääled III: Villu Veski (saksofon), Tiit Kalluste (akordion) raehoovis
- 24. 07** kell 20 Klaaspärlimäng. Carmina burana: segakoor Latvija, Heli Veskus (sopran), Mati Turi (tenor), elektrikitarr duo Mati Mikalai – Kai Ratassepp, löökpilliansambel PaukenFest, Peeter Volkonski (diskor), Maris Sirmas (koormeister), Risto Joost (dirigent) Pärnu kursaalis
- 27. 07** kell 20 Raepromenaad: Keelpillikvartett TetrArchi raehoovis

Jõhvi

- 3. 07** kell 19 Kaia Urb (sopran), Heiki Mätlik (akustiline kitarr), Jaak Sooäär (elektrikitarr) Jõhvi kontserdimajas
- 11. 07** kell 19 Estonian Dream Big Band, Eve Cornelius (vokaal), Lembit Saarsalu (saksofon) Jõhvi kontserdimajas
- 15. 07** kell 19 Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Jõhvi kontserdimajas

Kõikjal üle Eesti

- 2.–6. 07** XV Haapsalu vanamuusika festival
- 3.–6. 07** Muhu tulevikumuusika festival "Juu Jääb"
- 3., 4. ja 5. 07** kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver) Otepää, Keila ja Ambla kirikus
- 4. 07** kell 18 Hortus Musicus Ambla kirikus
- 5. 07** kell 17 Roland Liiv (vokaal), Maria Rääk (flamenkotants), Kristo Käo (kitarr), Riina Pikani (klaver) Tõrva kiriku kammersaal
- 5. 07** kell 17 ja 19 Hingemuusika: Oliver Kuusik (tenor), Maris Oidekivi-Kaufmann (orel) Türi ja Käru kirikus
- 5. 07** kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Häädemeeste kirikus
- *
- 8.–13. 07** XXIII Viljandi vanamuusika festival
- 8.–12. 07** kell 20 Festival "Helisevad Saaremaa orelid"
- 8. ja 9. 07** kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Põlva ja Harju-Madise kirikus
- 9. 07** kell 18 Salongikontsert: tšellokvartett C-Jam Maardu mõisas
- 10. 07** kell 19 Mõisaromantika:

tšellokvartett C-Jam Mooste mõisas
11.–13. 07 X Hiiumaa kammermuusika päevad
11. 07 kell 18 Hortus Musicus Karksi Peetri kirikus
11. 07 kell 19 Silvi Vrait (vokaal), Jaak Lutsoja (akordion), Jaak Jürisson (klahvpillid) Jüri kirikus
11. ja 12. 07 kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver)
11. ja 12. 07 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Rapla ja Urvaste kirikus
11. 07 kell 21 Tšellokvartett C-Jam & Rebecca Kontus (vokaal) Kõpu tuletorni jalamil
12. 07 kell 15 Super Akordion Trio Mäetaguse mõisas
12. 07 kell 17 L'Amour: Agnes Alibert (sopran), Rafael Palacios (barokkoboel), Imbi Tarum (klavessiin), Tõnu Jõesaar (*viola da gamba*, tšello) Mäetaguse mõisas
12. 07 kell 18 Vanamuusika ansambel Rondellus Karksi Peetri kirikus
13. 07 kell 11 Rahvamuusika ansambel Triskele Karksi Peetri kirikus
13. 07 kell 16 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Viljandi Pauluse kirikus
13. 07 kell 16 Mees saksofoniga. Lembit Saarsalu (saksofon), Eve Cornelius (vokaal), Leonid Vintskevits (klaver), Estonian Dream Big Band Paide vallimäel
13. 07 kell 19 Nato Bigbänd Sillamäe linnatreppidel
13. 07 kell 22 Juuru Orelisüvi. Peeter Süda ja klassikud: Ines Maidre (orel), Eugen ja Ingmar Simson-Valtin (viulid) Juuru kirikus
14. 07 kell 19 Julia Lentsman (sopran), Maksim Štsura (klaver) Kohtla-Järve kultuurikeskuses
15. 07 kell 19 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Narva Aleksandri kirikus
15. ja 16. 07 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Viljandi Jaani kirikus ja Elva kirikus
16. 07 kell 19 Mare Väljataga kvintett ja instrumentaalansambel Kiviõli rahvamajas
16. 07 kell 20 Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Viljandi Pärimusmuusika Aidas
17. 07 kell 19 Lembit Saarsalu trio Illuka mõisas
17. 07 kell 19.30 Nargen Festival. Heategevuskontsert: Rosamunde Kvartett (Saksamaa) Naissaarel, Omari küünis
17. 07 kell 20 Crystal Harmony:

Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Paide kultuurikeskus
17., 18. ja 19. 07 kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver)
Väike-Maarja, Kanepi ja Urvaste kirikus
18. 07 kell 18 Ultima Thule & Tõnis Mägi Kalvi mõisas
18. 07 kell 20 Marilyn Monroe laulud: Meribel Mürsepp (vokaal), Uku Suviste (vokaal), saksofonikvartett SaxEst Kalvi mõisa pusrkkaevude juures
18. ja 19. 08 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Otepää ja Haapsalu kirikus
18. 07 kell 21 Mik Dede (vokaal), Lembit Saarsalu trio Kõpu tuletorni jalamil
19. 07 kell 19.30 Nargen Festival: festivali orkester, Hugo Ticciatti (viul), Andres Kaljuste (viul), Kalev Kuljus (oboe), Toomas Vavilov (klarnet), Rait Erikson (metsasarv), Kristjan Kungla (fagott) Naissaarel, Omari küünis
20. 07 – 9. 08 XVI Rapla kirikumuusika festival
20. 07 kell 13 Crystal Harmony: Vladimir Popras (verrofon), Igor Skljarov (klaasharf), Vladimir Perminov (klaasflööt) Nava talus
20. 07 kell 19 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Rapla kirikus
21.–27. 07 Saaremaa Ooperipäevad Kuressaares
22. 07 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Äksi kirikus
23.–27. 07 Keelpillimuusika festival "Viulimängud" Haapsalus
23. 07 kell 19 Mvsica Livoniae: Kädy Plaas (sopran), Kaia Urb (sopran), Uku Joller (bass), barokkansambel Türi kirikus
23. 07 kell 18 Hingemuusika: Peeter Paemurru (tšello), Toomas Trass (orel) Otepää Maarja kirikus
24. 07 kell 13 ja 20 Meeskvartett IFK Uleåborg (Soome) Mihkel Kolditsi juhatusel Ala kirikus ja Tõrva kiriku kammersaalis
24. 07 kell 18 Hingemuusika: Peeter Paemurru (tšello), Toomas Trass (orel) Häädemeeste Miikaeli kirikus
24. 07 kell 19 Keelpillikvartett TetrArchi Uuemõisa Valges saalis
24. 07 kell 19 Juuru Orelisüvi: Göran Grahn (orel) Juuru kirikus
24., 25. ja 26. 07 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Haljala, Äksi ja Keila kirikus
25. 07 kell 18 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver) Põltsamaa Niguliste kirikus
25. 07 kell 19 Ansambel Tallinn

Baroque Põlva kirikus
25. 07 kell 21 Kammermeeskoor Revalia, Hirvo Surva (dirigent) Kõpu tuletorni jalamil
26. 07 kell 19 Kammermeeskoor Revalia, Hirvo Surva (dirigent) Nissi Kirik
26. 07 kell 19 Iren Lill (klavessiin, vokaal), Marju Riisikamp (klavessiin, vokaal), Marika Pabbo (vokaal), Raivo Järvi (kommentaariid sõnas ja pildis) Järva-Jaani kirikus
26. 07 kell 20 Suvised duetid: Nele-Liis Vaiksoo (vokaal), Jassi Zahharov (vokaal), Alen Veziko (vokaal, kitarr), Evald Raidma (vokaal, klaver) Toris Eesti Sõjameeste Mälestuskirikus
27. 07 kell 18 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Paide kirikus
27. 07 kell 19 Iren Lill (klavessiin, vokaal), Marju Riisikamp (klavessiin, vokaal), Marika Pabbo (vokaal), Raivo Järvi (kommentaariid sõnas ja pildis) Suure-Jaani kirikus
30. 07 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Olev Oja, Kuno Areng (dirigendid) Vahastu kirikus
30. 07 kell 19 Rahvamuusika ansambel Vägilased Ruusa kultuurimajas
30. 07 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Vaher (vokaal) Kunda kirikus

August

Tallinn

1.–10. 08 Tallinna XXII rahvusvaheline orelifestival
2. 08 kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
2. 08 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Pille Lill (sopran), Marje Lohu-aru (klaver) Kadrioru lossis
6. 08 kell 18 Revalia Kammermeeskoor, Hirvo Surva (dirigent) Stenbocki õues
8.–17. 08 Birgitta Festival Pirita kloostrivaremetes
9. 08 kell 12 Orelipooltund: Hille Poroson toomkirikus
12. 08 kell 19 Vanamuusika ansambel Rondellus Nigulistes
14. 08 kell 19 Olga Voronova (viul), Mati Mikalai (klaver) Mederi saalis
15. 08 kell 19 Ansambel Triskele Nigulistes
15. 08 kell 20 Liisi Koikson, Torsten Goods & Siim Aimala bänd Kadrioru lossi lilleaias
16. 08 kell 12 Orelipooltund: Ülle Noormägi toomkirikus
16. 08 kell 18 Annika Pöder (sopran), Liis Joamets (viul), Maria Aru (klaver) raekojas
17.–23. 08 IV Tallinna kammermuusika festival
19. 08 kell 19 Julia Lentsman (sopran), Aare-Paul Lattik (orel) Nigulistes

20. 08 kell 18 Helin-Mari Arderi ansambel Stenbocki õues
20. 08 kell 19 Orelikontsert: oreliduo Tiia Tenno – Hille Poroson toomkirikus
21. 08 kell 19 Toomas Vavilov (klarnet), Arvo Haasma (vioola), Lea Leiten (klaver) Mustpeade Majas
22. 08 kell 19 Pirjo Püvi (sopran), Tiia Tenno (orel); Aarne Ots, Neeme Ots, Jaan Ots, Aavo Ots (trompetid) Nigulistes
23. 08 kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
23. 08 kell 18 Reet Laube (nupp-akordion), Heimo Hodanjonok (klarnet), Tobiase Keelpillikvartett Mederi saalis
23. 08 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Risto Joost (kontratenor), Imbi Tarum (klavessiin), Lasma Meldere (barokkviul) Kadrioru lossis
29. ja 30. 08 kell 19 Tüüri ooper "Wallenberg" Rahvuskooper Estonias
30. 08 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
30. 08 kell 19 Loomade reekviem: ERSO, tütarlastekoor Ellerhein, RAM, Annelly Peebo (metsosopran), Tõnu Kaljuste (dirigent) Tallinna Loomaaias

Tartu

1.–10. 08 Tallinna XXII rahvusvaheline orelifestival
5. 08 V Põhja- ja Baltimaade koori-festival
15.–17. 08 kell 20 Rockooper "Ruja" Vanemuise suvelaval
16. 08 kell 20 Ansambel Triskele Antoniuise õues
19. 08 kell 17 Tallinna kammermuusika festivali oratooriumigala: Alla Popova (sopran), Maire Haava (alt), Mati Kõrts (tenor), Aleksander Mihhailov (bass), Tartu Jaani kiriku koor ja TFO kammerorkester, Lilyan Kaiv (dirigent) Jaani kirikus
19. ja 21. 08 kell 20 Rockooper "Ruja" Vanemuise suvelaval
20. 08 kell 18 Pirjo Püvi (sopran), Tiia Tenno (orel); Aarne Ots, Neeme Ots, Jaan Ots, Aavo Ots (trompetid) Jaani kirikus
22.–24. 08 kell 20 Rockooper "Ruja" Vanemuise suvelaval

Pärnu

1. 07 – 8. 08 kell 20 Suveaaria 2008: Pärnu Ooperi kontserdid ja etendused Mudaravilas ja Vanalinna õues
1.–10. 08 Tallinna XXII rahvusvaheline orelifestival
3. 08 kell 20 Raepromenaad. SUVE-UNiversiteedi jüngrid: Arbo Valdma meistririkususte klaveriõpilased rae-hoovis
10. 08 kell 20 Raepromenaad. Aastaajad: Henno Soode (viul), Eivin Toodo (viul), Kerstin Tomson (vioola), Mati Leibak (tšello), Ene Nael (klavessiin), Jüri Aarma (tekst) raehoovis
10. 08 kell 20 SUVEUNiversiteet. Arbo Valdma meistririkususte lõppkontsert:

solistid, Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperen (dirigent) Pärnu kontserdimajas
15. 08 kell 20 Reet Laube (nuppakordion), Heimo Hodanjonok (klarnet), Tobiasse Keelpillikvartett Pärnu kontserdimajas
17. 08 kell 20 Raepromenaad: Pärnu noorte puhkpilliorkester, Rein Vendla (dirigent) raehoovis
22. 08 kell 20 Prit Lehto (vokaal), Robert Jürjendal (kitarr, elektroonika), Liis Jürgens (harf) Pärnu kontserdimajas

Jõhvi

14. 08 kell 19 Kersti Ala-Murr (sopran), Jaak Lutsoja (akordion), Tõnu Jõesaar (tšello) Jõhvi kontserdimajas
27. 08 kell 19 Jevgenia Sotnikova (sopran), Anna Miškutenok (viilul), Dmitri Kuntsevits (balalaika), Maria Tšernova (klaver) Jõhvi kontserdimajas

Kõikjal üle Eesi

20. 07 – 9. 08 XVI Rapla kirikumuusika festival
1.–2. 08 Festival "Augustibluus" Haapsalus
1. 08 kell 20 Urmas Alenderi mälestuskontsert "Minu Eestimaa": Tajo Kadajas & Margus Väher (vokaal) Rakvere Kolmainu kirikus
1. ja 2. 08 kell 20 Põltsamaa Fest. James Bondi Gala: Gerli Padar, Hanna-Liina Vösa, Tanel Padar või Kristjan Kasearu, Koit Toome (vokaal); Üleeestiline noorte sümfooniaorkester, Jüri-Ruut Kangur (dirigent) Põltsamaa lossihoovis
1. 08 kell 21 Tribute to Django & Stephane: Henno Soode kvintett Köpu tuletorni jalamil
2. 08 kell 16 ja 19 Hingemuusika: Urmas Vulp (viilul), Viljar Kuusk (vioola), Margus Uus (tšello), Tiia Tenno (orel) Türi ja Käru kirikus
2. 08 kell 19 Eda Peaske (harf), Raivo Peaske (flööt) Järvakandi Pauluse kirikus
2., 5. ja 9. 08 kell 19.30 Nargen Festival. Messiaeni "Lindude kataloog": Peep Lassmann (klaver), Ville Hyvonen (video) Naissaarel, Omari küünis
3. 08 kell 19 Juuru Orelisuvi: Sirkka-Liisa Jussila-Gripentrog (orel) Juuru kirikus
4. 08 kell 18 Kadri Hunt (vokaal), Weekend Guitar Trio Nõo Püha Laurentiuse kirikus
5.–9. 08 Kuressaare kammermuusika päevad
6. 08 kell 19 Hedvig Hanson (vokaal), Andre Maaker (kitarr, flööt, elektroonika), Siim Aimla (saksofon, flööt) Saka mõisas
6. 08 kell 19 Mare Väljataga vokaalkvintett ja instrumentaalansambel Sillapää lossi treppidel
6.–10. 08 Nargen Festival: Uno Naissoo päevad Naissaarel, Omari küünis
7. 08 kell 19 Elavad klassikud: Jaan Arder (vokaal, mandoliin), Neeme

Punder (flöödid, vokaal), Ants Nuut (tromboon; tuuba, vokaal), Allan Jakobi (akordion), Lembit Orgse (klaver) Juuru kirikus
8. 08 kell 20 Vastandvärvid: Sergio Bastos & Raivo Tafenu Kvintett Viljandi Pärismusmuusika Aidas
8. 08 kell 21 Ansambel Vägilased Köpu tuletorni jalamil
8. 08 kell 21.45 Heiki Mätliik (klassikaline kitarr) Häädemeeste Miikaeli kirikus
9. 08 kell 19 Vox Clamantis, Ka Bo Chan (kontratenor), Andres Uibo (orel) Rapla kirikus
9. 08 kell 19 Lembit Saarsalu trio, Mikko Dede (vokaal) Nissi kirikus
10. 08 kell 20 Margit Saulep (sopran), Alar Haak (tenor), Urmas Pöldma (tenor), Siim Selis (klaver) Tõrva kiriku kammersaalis
11.–16. 08 Võru Vaskpillipäevad
14. 08 kell 19 Juuru Orelisuvi. Röömus-ta, mu süda: Aare Saal (bariton), Kristel Aer (orel) Juuru kirikus
15. 08 kell 21 Kersti Ala-Murr (sopran), Jaak Lutsoja (akordion), Tõnu Jõesaar (tšello) Köpu tuletorni jalamil
15., 16. ja 17. 08 Eesti mõisad: barokkansambel Corelli Consort, tantsuteater Fine 5, Jüri Kuuskemaa (tekst) Puurmani lossis, Avanduse ja Pirgu mõisas
20. 08 kell 21 Meelika Hainsoo (vokaal, viilul, hiiu kannel), Maarja Nuut (viilul, vokaal), Mall Ney (harmoonium, vokaal), Lauri Õunapuu (vokaal, 12-keelne kannel) Türi rannas
21. 08 kell 18.30 Tiit Kalluste (akordion), Villu Veski (saksofon) Kärdla kultuurikeskuses
21.–24. 08 kell 19 Nargen Festival. Haydni ooper "Elu kuu peal": Tallinna Kammerorkester ja solistid, Tõnu Kaljuste (dirigent) Viinistu Kunstimuuseumis
22. 08 kell 19 Tiit Kalluste (akordion), Villu Veski (saksofon) Tõrva kiriku kammersaalis
22., 23. ja 24. 08 Eesti mõisad: barokkansambel Corelli Consort, tantsuteater Fine 5, Jüri Kuuskemaa (tekst) Viimsi, Aruküla ja Tammistu mõisas
23. 08 kell 20 Kuninglik Kvintett Kõrgessaare mõisa pargis
27. 08 kell 18 Hingemuusika: Oliver Kuusik (tenor), Maris Oidekivi-Kaufmann (orel) Otepää Maarja kirikus
28. 08 kell 18 Hingemuusika: Pille Lill (sopran), Maris Oidekivi-Kaufmann (orel) Häädemeeste Miikaeli kirikus
29. 08 kell 18 ETV tütarlastekoor, Arne Saluveer (dirigent) Kose kirikus

Andmed on kontrollitud 17. juunil. Täpsem info kodulehekülgedel. Septembri kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 11. augustiks aadressil kristina@ema.edu.ee

XIV KURESSAARE KAMMERMUUSIKA PÄEVAD

5. – 9. AUGUST 2008
Kunstiline juht / Artistic Director **ANDRES PAAS**

THE 14TH KURESSAARE CHAMBER MUSIC DAYS AUGUST 5TH – 9TH, 2008

T, 5. august kell 19 Kultuurikeskus AVAKONTSERT

Andres Paas (klaver), Miina Järvi (viilul), Marius Järvi (tšello)
Haydn. Tubin. Arenski.

K, 6. august kell 22 SPA "Rüütli" Ritteri saal VISIONID: Sax Quatuor SaxEst

Virgo Veldi (altsaksofon), Ivo Lille (sopran- ja altsaksofon), Lauri Sepp (tenorsaksofon), Sulev Sommer (baritonsaksofon)
Bach. Grigorjeva. Dubois. Daquin. Dédric. Matitia. Barker. Ignatjev. Iturralde.

N, 7. august kell 19 Kultuurikeskus FANTAASIAID

Szczepan Kończal (klaver, Poola)
Mozart. Chopin. Brahms.

**N, 7. august kell 22 Kuressaare linnus
LOSSIMUUSIKA: Tempvs Fvgit** (vokaalsekstett Korsikalt)
Benoit Pelerin (bass), Sebastien Bonetti (bass), Eric Natali (bass), Hervé Muglioni (alt), Patrick Vignoli (alt, tenor, *contra cantu*), Louis Fanucchi (bass)
Korsika saare vaimulikud laulud

R, 8. august kell 22 SPA "Rüütli" Ritteri saal EKSOOTILISED PROMENAADID

El Corazón Abierto: flamenkoetendus Hispaaniast
Estefania Cuevas (tants), Ana Maria Garcia (tants), El Sobrino (vokaal), Jesus Majuelos (kitarr)

L, 9. august kell 19 Kultuurikeskus FINALE: CIURLIONISE KVARTETT (Leedu)

Jonas Tankevičius (viilul), Darius Dikšaitis (viilul), Gediminas Dančinskis (vioola), Saulius Lipčius (tšello)
Haydn. Latenas. Brahms.

Festivali pass (550 EEK) ja pääsmad (90 EEK – 150 EEK) on müügil alates 7. juulist Kuressaare Kultuurikeskuses, Tallinna tn 6, E–R kell 10–19 ja tund enne algust kohapeal. Info (+372) 45 36 363

Kuressaare Linnavalitsus
 ESTI KULTUURKAPITAL
 Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium
 CENTRE CULTUREL FRANÇAIS TALLINN
 Arensburg
 BUDAPEX
 Dunker
www.kammerfest.ee

Klaaspärliimängud glasperlenspiel

16 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik
JUNGLE BOOK OF BAROQUE
ansambel villancico (Rootsi)

17 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik (koostöös Eesti Kontserdiga)
DA VINCI KOOD
ansambel laus concentus (Itaalia)

18 juuli kell 19.17! Tartu raudteejaam (koostöös Hansapäevadega)
ULLUD SAXOFONISTID
Anders Paulsson (Rootsi), Ulli A Pützel (Saksamaa), Rein Kilk jt
Kavas: Mozart, improvisatsioonid Siiditee fotode teemadel

20 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik
TÜRGI SULTANITE MUUSIKA
klaaspärlimängu kammerorkester
dirigent Emre Araci (Türgi)

22 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik
BACH GOLOBERGI VARIATSIOONID
Irina Zahharenkova (klaver)

23 juuli kell 20 Mustpeade maja, Tallinn
24 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik

BRAHMS & BEETHOVEN
trio salvadore rähni (klarnet)
David Geringas (tšello)
Michie Koyama (klaver)

23 juuli kell 20 Püssirohukelder, Tartu
24 juuli kell 20 Pärnu Kuursaal

CARMINA BURANA SPECIALE
segakoor Latvija, Heli Veskus (sopran), Matti Tuuri (tenor)
klaveriduo Ratassepp-Mikalaj ansambel Põukenfest
dirigent Risto Joost, DJ Peeter Volkonski

26 juuli kell 20 Tartu Jaani kirik (koostöös Eesti Kontserdiga)
27 juuli kell 20 Mustpeade maja, Tallinn

VEEMUUSIKA
Euroopa Liidu barokkorkester
Lars Ulrik Mortensen (klavessiin, dirigent)
Kavas Telemann, Bach, Händel

27 juuli kell 20 Raadi endine nõukogude lennuväeosa (Püestee t 114)
SISASK PRO PATRIA
Eesti kaitseväge orkester, Estonia seltsi segakoor
dirigent Peeter Saan

www.erpmusic.com/Klaaspärlimängud
www.erpmusic.com/glasperlenspiel2008

16 - 27 juuli 2008
Tartu, Tallinn, Pärnu
Kunstiline juht Peeter Vähi

Pääsmed: Piletilevi, Eesti Kontsert, Vanemuise Kontserdimaja

edelaraudtee

ESTONIAN WORLD PRODUCTIONS

ESTONIAN WORLD PRODUCTIONS

VIVACE

Birgitta Festival 2008

Tallinn... 2011

esitleb

8.-17. august Pirita klooster

www.birgitta.ee

T I P P H E T K E D T A L L I N N A K U L T U U R I S U V E S !

Reede 8. august 21.00
P. TŠAIKOVSKI ballett LUIKEDE JÄRV

Laupäev 9. august 21.00
N. RIMSKI-KORSAKOV ballett ŠEHEREZADE
A. BORODIN POLOVETSIDE TANTSUD
ooperist Vürst Igor

Pühapäev 10. august 21.00
P. MASCAGNI ooper TALUPOJA AU
R. LEONCAVALLO ooper PAJATSID

Esmaspäev 11. august 21.00
G. DONIZETTI ooper MARIA STUART

Kolmapäev 13. august 21.00
KINO & KOMÖÖDIA:
ÜHE MUUSIKU TÕUS JA LANGUS
"A Big Nightmare Music!"

Neljapäev 14. august 21.00
G. VERDI REQUIEM

Reede 15. august
11.00-17.00 KLOOSTRIPÄEV
21.00 B. BRITTEN kammerooper
KRUVIPOÖRE

Laupäev 16. august
13.00 Etendus kogu perele
KÕIGE SUUREMAD SÕBRAD
21.00 C. ORFF CARMINA BURANA

Pühapäev 17. august 21.00
Flamenkoetendus DON ! JUAN

GIDON KREMER JA KREMERATA BALTICA, J. KOLOBOVI NIM MOSKVA NOVAJA OPERA, VENE KEISERLIK BALLETT, CATARINA MORA FLAMENCA, SEGAKOOR LATVIJA, EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER, TANTSUTEATER FINE 5, ALEKSEI IGUDES MAN, RICHARD HYUNG-KI JOO, ANNELY PEEBO, AILE ASSZONYI, AIN ANGER, JUHAN TRALLA, MATI TURI, ERI KLAS, JEVGENI SAMOILOV, VALERI KRITSKOV jpt

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades, www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com. Partnerkaardiga ja Partner Krediidkaardiga eelmüügist kuni kahe pileti ostmisel samale etendusele hinnasoodustus -10%.

A la carte menüü Ribe suveterrassil.
VIP-pilet rikkalike lisaboonustega.
Öine jahisõit Tallinna lähel.

Peasponsorid:

kaubamaja

I.L.U.

Festivali
kunstiline
juht
ERI KLAS

Festivali korraldaja:
Tallinna Filharmoonia
Tel 669 9940
www.filharmoonia.ee

Eesti Päevaleht

EESTI EKSPRESS

PILETILEVI

